

flacăra

Anul XV NR. 36 (588) — 3 septembrie 1966

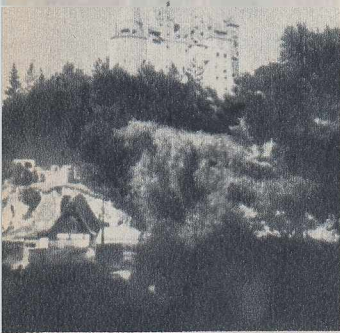
Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

coperta noastră

Castelul Bron.

Fotografie de
Gabriela COCORA

FLACARA. Redacția: București, Piața Scintei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — Int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și institutii. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIFARUL executat la Combinatul poli-grafic „Casa Scintei”.

In pragul anului școlar

Ministerul Învățământului a luat o serie de măsuri menite să asigure baza tehnico-materială corespunzătoare cerințelor actuale, precum și îmbunătățirea programelor și manualelor școlare pe baza unor propuneri făcute de oameni de știință și cadre didactice.

În viitorul an școlar, în clasele I-VIII ale școlilor generate vor fi cuprinși 2 967 500 elevi, dintre care 368 000 în clasa I. Astfel, în clasele V-VIII numărul elevilor va crește cu 76 200 de elevi. Învățământul seral și fără frecvență va cuprinde 73 000 de elevi, față de 62 800 cîți erau anul trecut. Pentru prima dată, liceele de specialitate înființate, începînd cu noul an școlar, vor fi frecventate la cursurile de zi și serale de circa 23 000 de elevi.

Răspunzînd acestor necesități se vor da în folosință peste 2 300 noi săli de clasă. Numai în regiunea Suceava se construiesc 102 săli de clasă, iar

copiii din cartierele „Balta Sărată”-Caransebeș, „Podgoria”-Arad și „Gara”-Oravița vor învăța în școli noi, construite din fondurile statului. Tot în școli noi vor învăța și mulți copii din Deta, Păuliș, Voiteni și din alte comune ale regiunii Banat unde vor fi construite peste 100 săli de clasă.

Pe linia modernizării procesului de învățămînt și înzestrării cu aparatură, școlile vor fi dotate cu 162 noi sortimente de material didactic ca: aparate pentru prepararea gazelor la rece, trusă de experiență pentru mecanica lichidelor, trusă pentru studii undelor electromagnetice de înaltă frecvență.

Pentru învățămîntul de cultură generală va fi pus la dispoziția școlilor material didactic în valoare de 49,8 milioane lei, ceea ce înseamnă un spor de 11 la sută față de anul trecut.

Emil VERZEA

un nou studio literar

Consiliul artistic al Teatrului de stat din Tirgu-Mureș a aprobat crearea unui „studio literar” care va funcționa în colaborare cu Filiala Uniunii scriitorilor din Tg. Mureș și cu redacția revistei literare „Igaz Szó”. Studioul literar care își începe activitatea în toamnă va avea în repertoriu, cu precădere, opere contemporane universale, monologuri, scene și piese într-un act ce vor fi interpretate de către artiștii celor două secții ale teatrului, precum și de studenții Institutului de teatru.

În repertoriul secției române vor figura, printre altele, piesele: „Răzvan și Vidra” de

Hașdeu, „Mitică Popescu” de Camil Petrescu, „Electra” de Sofocle, „Visul unei nopți de vară” de Shakespeare și o premieră pe țară: piesa „Scaunul fără picioare” de Simion Macovei.

Colectivul de artiști al secției maghiare va prezenta piesele: „Simple coincidențe” de Paul Everac, „Puterea întunericului” de Tolstoi, „Jocul ielilor” de Camil Petrescu, „Othello” de Shakespeare, „Bulbuci”, o piesă clasică maghiară de Csiky Gergely, și o piesă originală contemporană.

Gheorghe BĂRBULESCU

arboretum

În comuna Bazoș din apropierea Timișoarei se află o bogată rezervație silvică întinsă pe 64 de hectare. Aici cresc aproape 390 de specii de arbori și arbuști, majoritatea de proveniență din America de Nord, dar și din Asia, Africa, Australia și, bineînțeles, Europa.

Un interes deosebit prezintă colecția de 20 de specii de stejari exotici, o plantație de Carya (arbore din genul nucului), tufe de „lindera benzoin” (plantă ale cărei frunze, frecate între degete, emană un puternic miros de benzină), arborele lalea, cu flori asemănătoare lălelelor noastre, apoi cel denumit științific „Safras officinale”, caracter-

izat printr-un accentuat polimorfism al frunzelor, ienuperul de Virginia, abanosii, numeroase conifere și altele. Printre raritățile rezervației se enumeră cireșul japonez care înfloarește primăvara timpuriu, însăntea ghiocelului, sau „Hamammellis virginica” ce își desface petalele toamna târziu dar numai după ce-l cad frunzele — fructele rămînînd toată iarna pe ramuri — „Cercis canadensis”, un gen de salcie de origine canadiană ce atrage prin florile ei lilacii care apar înaintea frunzelor, multe dintre ele de-a dreptul pe tulpină.

Virgil LAZĂR

vagoane pentru cincinal

Așa cum se prevede în actualul plan cincinal, dezvoltarea producției și a legăturilor dintre regiunile și raioanele țării noastre impune sporirea corespunzătoare a transporturilor de mărfuri și, bineînțeles, a celor de călători. Între 1966 și 1970, transporturile de mărfuri, de pildă, vor trebui să crească cu 65% față de 1965, creștere în cadrul căreia traficul feroviar ocupă un loc de frunte.

Cu o tradiție de peste 70 de ani în construcția de vagoane, uzinele arădene dau o producție anuală de 500 vagoane de diverse tipuri și întrebuințări. Se construiesc aici vagoane de marfă acoperite cu o capa-

cită de 28 tone, vagoane deschise de marfă de 60 tone pe 4 osii, vagoane frigorifice, de ciment, vagoane autodescărătoare de 50 tone și o serie de alte tipuri de vagoane industriale sau de călători.

De curînd, a fost introdus în producția de serie și un nou tip de vagon industrial de mari dimensiuni — vagonul de marfă de 80 tone cu ecartament îngust, acesta fiind al 20-lea tip construit în anii din urmă. De asemenea, nu peste mult timp vor intra în fabricație alte trei tipuri de vagoane de marfă și unul de călători.

Pentru a se asigura o continuă sporire a producției, pe lângă introducerea unor noi

fluxuri tehnologice și utilaje de mare productivitate, în actualul plan de dezvoltare a uzinei sînt prevăzute construirea mai multor capacități de fabricație noi, a unui pavilion tehnico-administrativ, grupuri sociale etc.

Astfel, noua hală de fabricație a vagoanelor de marfă, ce se va întinde pe o suprafață

de peste 11 000 mp, o dată intrată în funcțiune va asigura creșterea cu peste 20% a producției de vagoane de marfă. De asemenea, se va construi o nouă hală și pentru fabricarea vagoanelor de călători, ceea ce va duce la dublarea producției de astăzi.

B. GHEORGHE

cincinalul în dezbaterile întreprinderilor

Tot mai multe colective de muncă din întreprinderile industriale ale țării analizează rezultatele obținute pînă acum în producție, examinînd totodată sarcinile ce le revin în continuare pe anul în curs și prevederile de plan ale celui de-al doilea an al cincinalului, anul 1967.

Deși în primele 7 luni din acest an au fost obținute la Hunedoara peste plan 22 500 tone de fontă, 17 700 tone oțel și 4 560 tone laminate finite pline, realizîndu-se economii suplimentare de peste 11 200 000 lei, siderurgistii marelui combinat au scos în evidență, cu prilejul discuțiilor, faptul că mai există rezerve interne încă nevalorificate ce pot fi folosite pentru a se livra economiei țării cantități sporite de metal.

S-a arătat că îmbunătățirea funcționării unor agregate și intrarea în producție a altora noi (între care cel mai important este furnalul nr. 8 de 1 000 mc) va ridica în anul

viitor producția combinatului de pe malul Cerneli cu peste 250 000 tone fontă față de anul în curs.

Cele peste 200 000 tone oțel prevăzute să fie livrate în această perioadă în plus față de anul 1966 vor fi obținute prin ridicarea capacității de producție a unor cuptoare și prin modernizarea tehnologiei de lucru.

La Rafinăria Brazi, a cărei producție sportivă în anul viitor se va obține în bună parte prin intrarea în producție a unor noi capacități, discuțiile purtate au accentuat necesitatea folosirii judicioase, în continuare, a fondurilor de investiții. Accelerarea ritmului de lucru la aceste noi unități, au arătat participanții la discuții, constituie o importantă rezervă internă ce trebuie folosită la maximum pentru a se crea condițiile necesare îndeplinirii și depășirii prevederilor de plan pe anul viitor.

Ion DUMITRAȘ

cromoplasticitatea la lucru

De curînd s-a elaborat la Institutul de cercetări chimice din București un material care prezintă fenomenul de cromoplasticitate. Supus unei compresiuni, acest material își modifică culoarea spre negru, iar la întindere spre alb.

Cromoplasticitatea oferă proiectanților și constructorilor un mijloc sigur și operativ de investigație științifică a deformărilor plastice. Din acest material se pot confecționa modele de elemente de construcție — bare, plăci etc. sau chiar machete de construcții, care sînt supuse la eforturi de deformare plastică. Materialul evidențiază ordinea în care apar deformările, natura lor, precum și repartiția acestora pe întreg volumul obiectului cercetat.

Cercetările ulterioare au dus la perfecționarea metodei și a

materialului ca și la verificarea unor teorii în mecanica construcțiilor.

Cu ajutorul materialelor cromoplastice, create și introduse de cercetătorii români, se obțin în construcții rezultate bune, atît la proiectare cît și la execuție. Elucidarea fenomenului apariției deformațiilor plastice permite specialiștilor dimensionarea corectă a construcțiilor, ceea ce are ca efect realizarea de importanțe economice de materiale și de muncă.

Datorită unor calități incontestabile ca originalitatea, exactitatea și simplitatea aplicării ca și economiilor pe care le aduce, cromoplasticității i se deschid largi perspective.

M. ALEXANDRU

campania agricolă de toamnă

Numeroase unități agricole de pe întinsul țării fac în aceste zile pregătiri susținute pentru asigurarea condițiilor optime de desfășurare a recoltărilor și însămînțărilor de toamnă. Astfel, în gospodăriile agricole de stat au fost pregătite și revizuite toate mașinile de semănat și cules, au fost reparate grapele și remorcile de tractor necesare transportului recoltei, iar dispozitivele pentru recoltarea florisoarelor au fost adaptate la peste 1 000 de combine C-1. Re-

coltarea mecanizată a acestei culturi (ce ocupă în acest an în gospodăriile agricole de stat o suprafață de 70 000 ha) va aduce importante economii, atît prin scurtarea perioadei de lucru cît și prin diminuarea substanțială a procentului pierderilor de semințe. Se prevede, de asemenea, obținerea unui mare volum de economii și la recoltarea porumbului care se va efectua, în proporție de peste 80 la sută, cu mijloace mecanizate.

Nicolae TROFIM

simplu și eficace

Tehnicienii gospodăriei agricole de stat „Mureș” din Arad au realizat o mașină pentru sortat legumele, simplă dar de mare randament. Efectuată manual, operația de sortare a legumelor imobiliza — mai ales în perioadele de vîrf — un mare număr de brațe de muncă. Mecanizarea operației,

prin mijlocirea unui buncăr, a cîtorva benzi transportoare și a unui agregat de sortare, eliberează o importantă cantitate de muncă manuală. În timp de o zi, de pildă, instalația sortează trei vagoane de cartofi, echivalentul muncii a 80 de oameni.

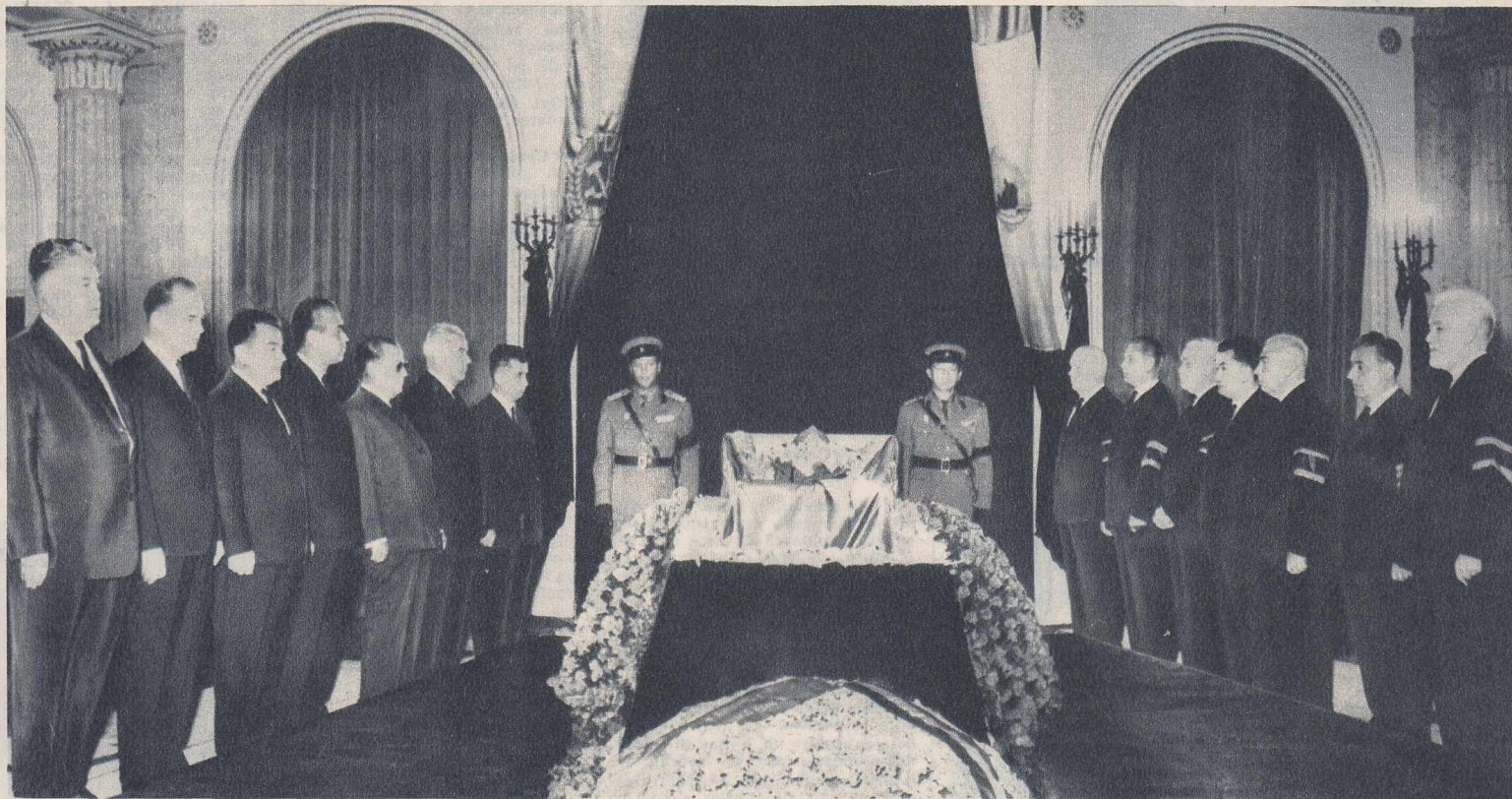
Ion PETRUȚ

FUNERALIILE TOVARĂȘULUI LEONTIN SĂLĂJAN

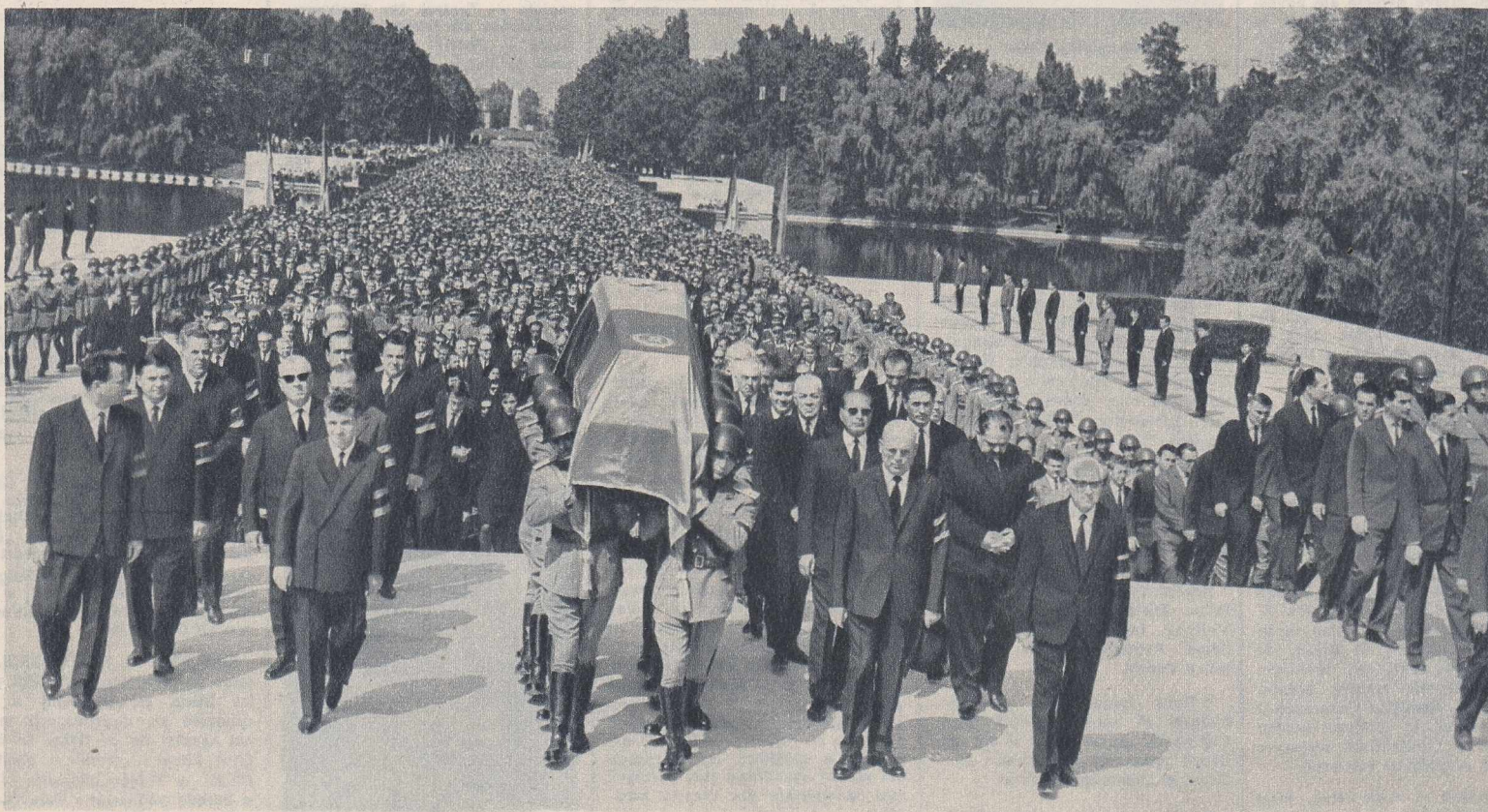
La 28 august 1966 a încetat din viață tovarășul Leontin Sălăjan, membru al Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, general de armată, ministrul forțelor armate ale Republicii Socialiste România, fiu credincios al partidului și al poporului român, luptător devotat pentru cauza socialismului, pentru întărirea și înflorirea patriei noastre. În zilele de 29 și 30 august mii de oameni

ai muncii au trecut în șir neîntrerupt prin fața sicriului depus la Palatul Republicii din Capitală, luându-și un ultim rămas bun de la cel dispărut.

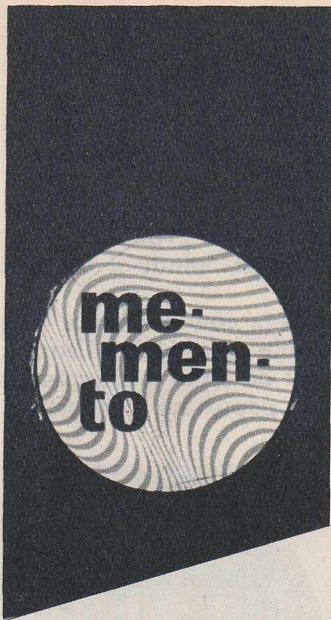
Marți 30 august, în prezența conducătorilor de partid și de stat, au avut loc funeraliile tovarășului Leontin Sălăjan care s-au încheiat cu mitingul de doliu la Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism.

Conducătorii de partid și de stat făcând de gardă la catafalcul tovarășului Leontin Sălăjan.

Pe aleea centrală din Parcul Libertății, spre Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism.

carte

■ Elaborat sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., masivul volum **România în războiul antihitlerist** se înscrie ca o deosebită contribuție la cunoașterea istoriei poporului român. Lucrarea prezintă prin analize ample și documentate contribuția României la înfrângerea celui de-al III-lea Reich, la victoria istorică de la 9 Mai 1945.

■ Cunoscut ca editor, istoric și critic literar, Marin Bucur se înfățișează astăzi cititorului și ca romancier: este autorul romanului **Zi de vară plină-n seară** (Editura pentru literatură), prin care scriitorul se descoperă ca un atent interpret al unor date ale vieții țărănești actuale.

■ Cu un Cuvânt înainte de Gh. Achiței, Stinziana Pop publică un atrăgător volum de schițe intitulat **Nu te lăsa niciodată. Avem astfel o imagine mai cuprinzătoare asupra ceea ce înseamnă acest nume în proza noastră tânără.**

■ O povestire cu toate darurile, dar și cu câteva defecte ale povestirii „moldovenești” a tipărit la Editura tineretului Dumitru Corbea. Se intitulează **Bădă și merită** a fi parcursă.

■ Maia Belciu se dovedește o prozatoare înzestrată cu darul povestirii în romanul său recent apărut, **Blașa de focă** (Editura pentru literatură).

■ Deși, în parte, reluare a unei ample prefețe mai vechi, micro-monografia lui Dumitru Micu despre George Coșbuc (Editura tineretului) constituie o bună și actuală sinteză asupra autorului Flarelor de tort, un mijloc sigur de informare și de sondare a universului operei sale.

■ Din opera lui Coșbuc sînt de semnalat în Biblioteca pentru toți a Editurii pentru literatură două volume: **Fire de tort și Cîntece de vitejie. Prefața — Mircea Tomuș. Tabel cronologic — D. Lazăr.**

■ După o serie de priviri de ansamblu asupra operei lui Tudor Argezi (vezi volumele scrise de Pompiliu Constantinescu, Șerban Cioculescu, M. Petroveanu, Ov. S. Ciohălniceanu și D. Micu) încep să apară, cum era și firesc, de altfel, unele axate pe probleme mai speciale ale creației acestui poet. Astfel, Domițian Cesereanu a tipărit recent la Editura pentru literatură o substanțială cercetare intitulată **Argezi și folclorul.**

■ Atractivă și instructivă, bine întocmită culegerea de amintiri despre Marx și Engels apărută recent la Editura politică sub titlul **Maurul și generalul.**

cinema

■ **Thérèse Desqueyroux.** Regizorul Georges Franju (Judex) a văzut în romanul lui François Mauriac un excelent scenariu cinematografic pe care l-a urmărit pas cu pas. Rezultatul — un film inteligent și calm despre o existență ce se sufocă în atmosfera ipocrită și uscată a vieții unor mari burghezi provinciali, împietriți în minciună

Emmanuelle Riva

și convenționalism. În rolul titular, o acțiță de mare mobilitate expresivă: Emmanuelle Riva (distinsă cu Cupa Volpi la Festivalul de la Veneția din 1962). Parteneri: Philippe Noiret, Edith Scob, Samy Frey, Jacques Monod. (Filmul a fost distins cu Premiul pentru fidelitatea adaptării și talentul regizorului, la Festivalul de la Aca-pulco 1962.)

■ **Repulse** — cu o temă oarecum asemănătoare celei a filmului lui Franju, dar inegal și stingaci, filmul regizorului maghiar Hintsch György ne prilejuiește o reîntîlnire cu cîțiva buni actori: Pager Antal, Latinovitz Zoltan, Drabota Andrea.

■ **Casa neliniștită** — conflictele între generații, între copii și părinți sînt interesante totdeauna. Dezbateră propusă de autorii acestui film își subțiază însă pe parcurs argumentele psihologice. Realizator: regizorul bulgar Iakim Iakimov. Scenarist: Pavel Vejinov. Interpreți: Ivan Kondov, Elena Rainova, Emilia Radeva, Milen Penev.

■ Două bune filme polițiste: **Maigret și afacerea Saint-Fiacre.** Coplan își asumă riscul și doi spiritali interpreți ai genului: Jean Gabin și Dominique Patourel.

■ Pentru tineret, recomandăm în mod special (în lipsa altor noutăți) cîteva filme mai vechi: **Prima deziluzie, Căsătorie de formă.**

Ambele au găsit acel ton potrivit cu care trebuie să te adresezi tineretului, un ton din care nu poate lipsi delicatețea.

disc

■ **Anca Agemolu** cîntă patru melodii (bune), de patru compozitori (Camelia Dăscălescu, George Grigoriu, Nicolae Kirulescu, Radu Șerban). Două orchestre (bune): Rolf Albrich și Paul Gentzer. Totul pe un mic disc cu trei cifre și trei litere: EDC-702. Și să nu uităm un cîntec care între timp a devenit un „șlagăr”: „Te voi iubi pin-la sfîrșitul lumii”!

■ **Pompilia Stolan**, cea care a lansat și a fost lansată de cîntecul lui Radu Șerban „Prieten drag”, a înregistrat pe discul EDC-710 patru piese de muzică ușoară contemporană, cîntate în franceză. Discul are o foarte frumoasă fotografie pe copertă (pentru amatorii colecționari de portrete ale interpreților). Și cam atât...

■ **Lili Bulaesi**, o bună voce din ultima generație a tinerilor noștri solști, evoluează de astă dată pe teritoriile muzicii ușoare italiene („Francobollo”, „Ho bisogno di vederti”, „Lui”, „Se fosse un uomo”). Să fim sinceri, am prefera atât bucățile cîntate de Pompilia Stolan, cît și cele interpretate de Lili Bulaesi, în versiunea de la Radioteleviziune, cea originală, în execuția celor care au lansat melodiile respective. Nu pentru că solistele noastre ar avea dificultăți de pronunție sau de accent, în italiană sau franceză. Nu pentru că poliglotismul cîntăreșilor noștri ar fi deficitar. Ci pentru că am fi curioși să le ascultăm lucrînd și pe ogoarele, destul de mănoase totuși, ale muzicii ușoare românești.

■ **Pe Danyel Gerard**, solist francez (și care conform indicației de pe discul EDC-703 continuă să cînte... în limba franceză ! ? !), l-am văzut și l-am auzit la Televiziune. Acum a înregistrat pe sus-numita imprimare: „Je”, „Elle est trop loin”, „L'heure est arrivée” și „Pourquoi pas”. Danyel Gerard este și autorul cîntecelor de mai sus. Care, din fericire, sînt și foarte bune...

plastică

■ După 20 de ani de la ultima expoziție personală, după unele apariții pe simezele saloanelor anuale, **Olga Stîngaciu** ne oferă o vedere retrospectivă asupra picturii sale în sala (de altfel cu totul improprie) Clubului sindicatelor sanitare de pe bulevardul Republicii 21. O arie tematică destul de redusă, o recuzită romanțios-desuetă (naturi moarte cu chitare, cărți, pești și rațe, ruine romantice, buchete de liliac și lălele), precum și o depășită modalitate de expresie dau expoziției un aer de vechi, de demodat. Portretele realizate cu o minuție bine intenționată psihologic suferă de aceleași servitute ale unui academism steril. Ceea ce ne face să credem că expoziția e alcătuită cu precădere din picturi aparținînd unei perioade mai îndepărtate din creația artistei.

■ **Ana-Emilia Apostolescu** repetă la București (sala din Calea Victoriei 132), într-o ediție mai res-

trînsă, expoziția personală cu care a debutat, cu puțină vreme în urmă, la Brașov. O pictură sensibilă, de reverii policrome în fața naturii, a anotimpurilor, cu încercări de a se formula într-un limbaj artistic lapidar, contemporan. Reușește mai ales în peisaj: sentimentul poetic al naturii transfigurează lucrări ca **Livada primăverii**, **Poiana**, **Văli**, ale căror forme și elemente se rotunjesc în volute obsedant repetate. În portretele compoziționale, artista caută încă, netrecînd de pragul unor construcții artificioase, reci (**Frații**, **Prietenii**).

teatru

■ **Nota 0 la purtare.** Agreabila comedie adolescentină a lui Virgil Stoianescu și O. Sava a revăzut lumina rampei la Teatrul „Ion Creangă” (prezent în stagiunea estivală pe scena Teatrului de vară din parcul Herăstrău). Spectacol corect, din care pe alocuri lipsește savoea celui de odinioară.

■ **Confruntări Caragiale.** Interesant „duel” artistic bucureștean cu două dintre piesele marelui dramaturg.

George Rafael (după succesul deplin al spectacolului său „Scuțele”) îl aduce pe George Constantin în ipostaza jupînului Dumitache din „O noapte furtunoasă” și pe tânărul Ștefan Iordache ca Rică Venturiano.

Lucian Pintilie — dedicat cinematografiei o bună bucată de timp — ne oferă întîlnirea cu petrecăreții eroi din „D-ale carnavalului”. Îi așteptăm pe O. Cotescu în rolul lui Gîrmea, Toma Caragiu ca Pampon, D. Furduliu interpretîndu-l pe Crăcînel.

■ **Ciocofii vechi și noi.** Cunoscutul roman clasic al literaturii noastre a fost dramatizat de poetii Ion Pillat și Adrian Maniu cu titlul eroului său principal **Diau Pătrîcică**. Acesta e spectacolul de deschidere a Teatrului Național „I. L. Caragiale”, în regia lui N. Massim. O sarcină dificilă și complexă îi revine lui Dem. Rădulescu care interpretează rolul titular.

■ **Teatrele de păpuși.** Sînt gata să ia și ele „startul”. Așa cum am făcut și cu teatrele de proză, vă vom înfățișa spicuri din viitorul lor repertoriu.

Scenete de Alecsandri — Teatrul de păpuși din Iași; **Schițe de Caragiale** — Teatrul din Timișoara; **Făt Frumos din lacrimă** de M. Eminescu — Teatrul Tîndărică; **Prișaca de Tudor Argezi** — Teatrul din Cluj; **Otilia Cazimir: Recital de poezie** — Teatrul din Iași; **Victor Eftimiu: Pui de om** — Teatrul din Baia Mare; **Nina Cassian: Algra și Ninigru** — Teatrul Tîndărică; **Gelu Naum — A doua carte cu Apolodor, Maria Cucea: Scenete pentru copii** — Teatrul din Ploiești; **Margareta Niculescu: Cabaret** — Teatrul Tîndărică; **Cornel Sturzu: Miniaturi** — Teatrul de păpuși din Iași; **Nella Stroescu: Mugur verde și frumos** — Teatrul de păpuși din Timișoara; **Valentin Silvestru: Povestiri din cîmpie** — Teatrul din Galați; **Ana Predescu și Nella Stroescu: Vasilache-n strale noi** — Teatrul din

Redica Tapalagă, care va apărea în rolul Didinei Mazu.

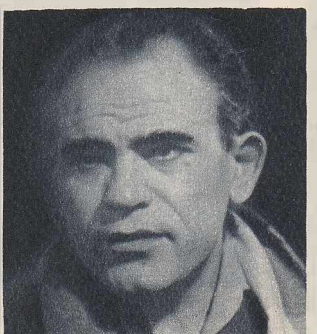
Cluj; **Const. Scripcă: Ce mi-a pevenit pădurea** — Teatrul din Sibiu; **Al. T. Popescu: Piticul Cluj** — Teatrul Craiova; **Al. Popovici și Viniciu Gafița: Sarea-n bucate** — Teatrul Tîndărică.

■ **Cîteva debuturi:** **Bede Olga: Poveste din pădure** — Teatrul din Tg. Mureș; **Al. Ceaușeanu: Zăpăcîllă** — Teatrul din Sibiu; **Valentina Cocîșiu și Simion Dima: Țică și Mică** — Teatrul din Timișoara; **E. Gherman și E. Pop: Drumeștii veseli** — Teatrul din Cluj; **Erik Mayteny: Lică la circ** — Teatrul din Tg. Mureș; **Marian Mircea: Isprăvile motanului descult** — Teatrul din Baia Mare.

televiziune

DUMINICĂ 4 SEPTEMBRIE. După-amiază, fotbalul nostru cel de toate... duminicile: transmisiuni de la etapa a III-a a Campionatului republican. Și pentru iubitorii de sport încă o surpriză: din nou aspecte de la Campionatul european de atletism, Budapesta. După Teledurmul de seară continuarea transmisiiei Campionatului european de atletism (19.35) ■ Emissiunea Memoria caselor: O sută de ani de la nașterea poetului George Coșbuc (20.00) ■ Variata „TV-111” (20.35) ■ Un mare ansamblu: „Brîulețul” din Constanța ■ Vom vedea sau vom revedea cu plăcere filmul: „Hoțul din Bagdad”, cu Conrad Veidt (21.15).

MARȚI 6 SEPTEMBRIE. Cabinet medical TV — tuberculoza, boală vindecabilă (19.15) ■ Un recital poetic: Farmec de noapte (20.15) ■ O excursie pe primul defileu al Oltului (20.40) ■ Filmul: „O clasă neobișnuită”, producție a studiourilor cehoslovice.

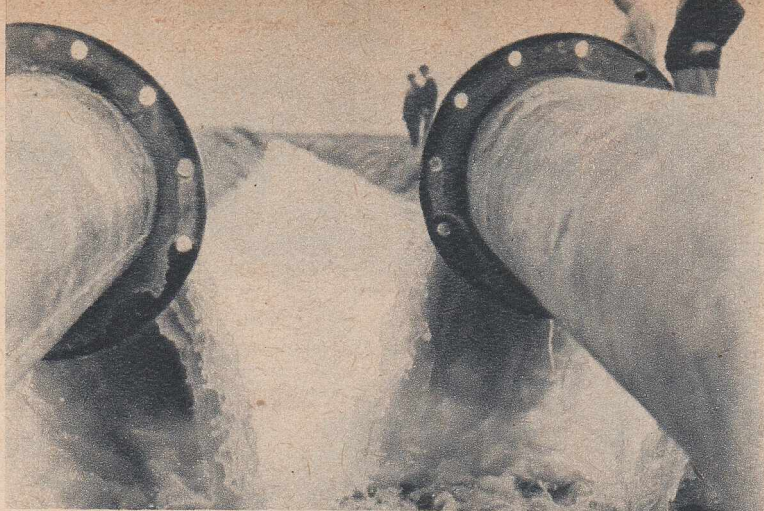
Liviu Ciulei

MIERCURI 7 SEPTEMBRIE. Vitrina discului (19.15) ■ Serialul „Supraviețuitorii” (19.30) ■ Seară de teatru — răscolitoarea piesă „Copiii soarelui” de Maxim Gorki, transmisiune de la Teatrul „Lucia Sturza-Bulandra”. O distribuție valoroasă. Direcția de scenă: Liviu Ciulei și Lucian Pintilie (20.00).

JOI 8 SEPTEMBRIE. O producție a studioului „Al. Sahia”: „Săvîlirea torenților” (19.15) ■ Un film care ne-a lăsat o bună amintire: „Brațul nedrept al legii” (Anglia) (20.00) ■ Un titlu imbiator nu numai pentru amatorii de sport: **Regata în cînteca** — seară de muzică distractivă prilejuită de Campionatul mondial de canotaj de la Bled (21.35).

VINERI 9 SEPTEMBRIE. Galeria instrumentelor: melancolicul corn (19.15) ■ Vom deschide Dicționarul de personaje la litera „D” — partea întâi (19.30) ■ Concert consacrat Zilei naționale a Bulgariei, transmis de la Sofia (20.00) ■ După Săptămîna (21.00) ■ continuarea concertului (21.30).

SÎMBĂȚA 10 SEPTEMBRIE. Otenia ne trimite pe rapsodul popular Elena Firan (19.15) ■ Vom cunoaște pe constructorii moderni așezări de pe Sîsar în reportajul filmat: „Cerul și pămîntul” (19.35) ■ Teledicționarul (20.00) ■ Parada vedetelor; Televiziunea, neanunțînd interpretii, ne rezervă — sperăm — ineditul unor surprinzătoare apariții (21.00) ■ Revine: „Sfîntul” (21.45).

Canalul de aducțiune care adună apele Oltului, vedere parțială.

LA MARGINEA DUNĂRII..

La marginea Dunării, în apropierea Corabiei, e o așezare destul de mare: comuna Izbiceni. Apele Oltului și ale Dunării trec pe aici de când se știu. Au trecut degeaba: holdele au murit de sete. Pășunea s-a uscat. Porumbul a rămas neîmplinit. Nu era apă. Acum holdele arată alt fel. Apele Oltului le sporesc belsugul.

Umul care e de 16 ani în fruntea cooperativei agricole din Izbiceni, tovarășul Gheorghe Zarcu — deputat în Marea Adunare Națională — ne-a vorbit în amănunt despre problema fundamentală a cooperativei agricole din Izbiceni: irigațiile.

— Arătam și în cuvîntul meu la recenta sesiune a Marii Adunări Naționale că sarcinile stabilite de cel de-al IX-lea Congres al partidului cu privire la dezvoltarea agriculturii au găsit un ecou deosebit în rîndul țaranilor cooperatori din Izbiceni. Problema de căpetenie căreia îi acordăm toată atenția este cea a extinderii irigațiilor, în vederea înlăturării efectelor negative ale secetei. Experiența de anul trecut, cînd am irigat doar 40 hectare cu porumb, obținînd 7 000 kg boabe la hectar, a demonstrat cu putere de netăgăduit însemnătatea și eficiența economică a irigațiilor. Iată de ce în acest an am extins irigațiile pe o suprafață de 1 070 hectare.

— Dacă ne gîndim că într-un singur an ați irigat o suprafață atît de mare, cu mijloace proprii, înseamnă că într-un timp foarte scurt ați realizat un lucru de o importanță covîrșitoare.

— Meritul este, fără îndoială al cooperabilor noștri, al organizației de partid, dar trebuie spus de zece, de o sută de ori că meritul cel mare este al conducerii partidului, al Congresului al IX-lea care a arătat cît se poate de clar, de științific, căile ce trebuie urmate pentru înflorirea agriculturii cooperatiste. Avem toate condițiile ca prin

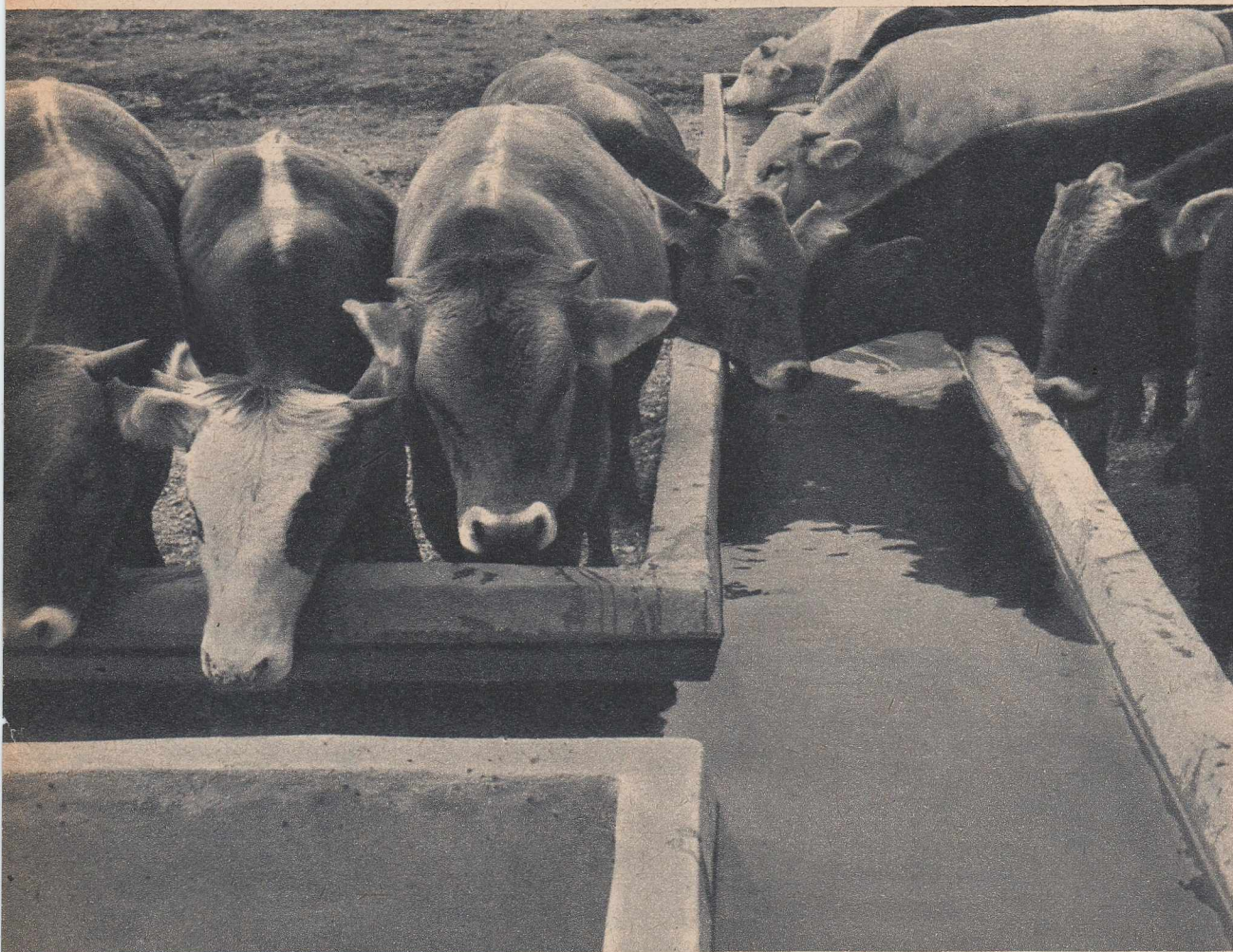
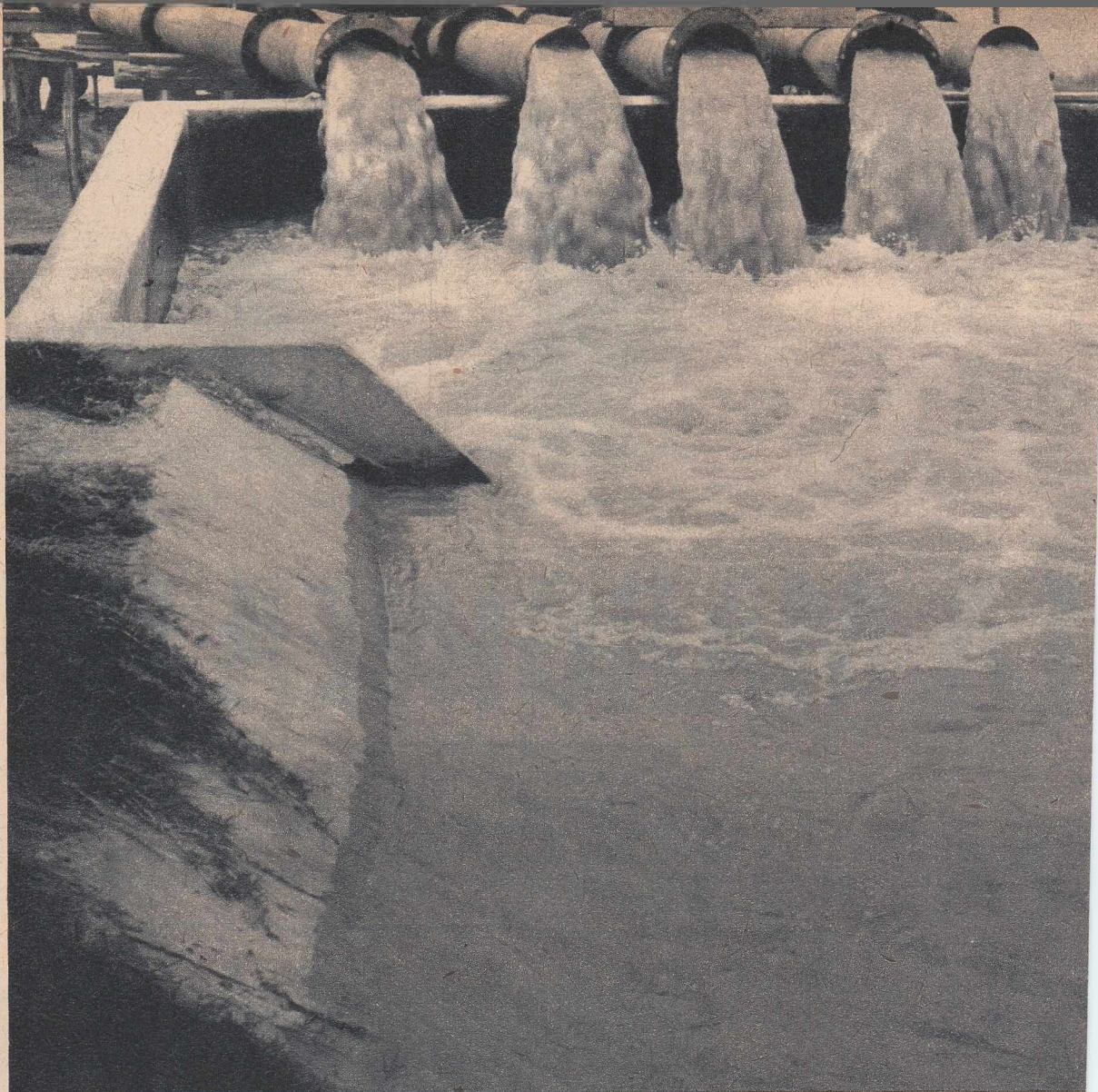
(Continuare în pag. 6)

Din zorii dimineții și pînă-n tîrziul nopții cele 10 autocamioane ale cooperativei agricole transportă sfecla de zahăr.

LA MARGINEA DUNĂRII...

acțiuni intercooperatiste suprafața irigată în cooperativa noastră să ajungă anul viitor la 1 500 hectare. Repet ceea ce am spus la tribuna Marii Adunări Naționale: stă în puterea noastră ca pînă la sfîrșitul planului cincinal să amenajăm pentru irigații întreaga suprafață de 3 200 hectare. Acesta este cuvîntul nostru și sintem hotărîți să facem din el lege. Ca toate cooperativele agricole, avem și noi un plan de perspectivă. În afară de creditele acordate de stat, în perioada cincinalului vom investi din fonduri proprii peste 6,5 milioane lei pentru extinderea suprafețelor irigate, pentru construcții, procurarea de mașini și unelte, de animale de producție. Haideți acum pe cîmp să vedeți pădurile noastre de porumb irigat. Evaluăm producția la hectar între 6 000-7 000 kg boabe. Sfecla de zahăr, cunoscînd în acest an binefacerile irigației, depășește cu 12 000-15 000 kg la hectar producția planificată. Pe unele tarlale ajunge la 40 000 kg. Ne pare rău că pînă nu demult, harul apei din Olt și Dunăre nu a fost folosit pentru rodnicia holdelor noastre. Acum îl folosim; 15 motopompe trimit prin 4 stații de pompare apele Oltului pe ogoarele noastre. Acesta e începutul. În viitorul apropiat vom pune și Dunărea să curgă pentru noi.

În tabăra de vară prînzul a fost bogat. Mîncarea bună cere și potolirea setei.

SCURT ISTORIC AL UNEI BOGĂȚII

În drum spre tarlale discutăm cu Ion Ciobanu, inginerul agronom al cooperativei.

— După cit îmi dau seama, dumneavoastră ați venit la Izbiceni să scrieți un material despre irigații. O asemenea temă e — ca să mă exprim așa — la modă. E o cerință a agriculturii moderne. Poate că n-ar fi lipsit de interes ca cititorii dumneavoastră să afle cîteva lucruri care atestă bogăția cooperativei noastre. Dispunem de un puternic sector taurin (900 capete), de numeroase construcții agrozootehnice (35), transportăm și cu vitele recoltele noastre, dar și cu cele 10 autocamioane. Averea noastră obștească se apropie de 13 000 000 lei. La sfîrșitul anului, cînd vom face toate socotelile, vom fi mai bogați ca anul trecut, iar în '70 am plănuțit ca averea noastră

Prin 15 motopompe și 17 aspersoare apa Oltului își trimite binefacerea pe 1 070 hectare.

APA = CANTITĂȚI SPORITE DE LAPTE

Nicolae Tuca e brigadier zootehnic. Îi adresăm o întrebare:

— Până la 30 iunie a.c. producția de lapte din cooperativa dumneavoastră a crescut cu 44 000 litri față de aceeași perioadă a anului trecut. V-am ruga să ne răspundeți pe seama căror factori puneți acest spor?

— Știința zootehnică stabilește mai mulți factori. Eu aș vrea să mă refer la unul: furajarea. Din păcate pășunea noastră e foarte mică. Vitele o bărbieresc în câteva zile. Să scoți lapte din concentrate, în iunie, înseamnă că ești un mare risipitor. Vă răspund la întrebare: în primul semestru al acestui an am obținut producții mai mari de lapte față de aceeași perioadă a anului trecut datorită faptului că am avut masă verde. A fost posibil acest lucru datorită irigațiilor culturilor de masă verde. Lucerna pe unde au colindat aspersoarele a crescut văzînd cu ochii. Deci apa în ultimă instanță înseamnă cantități sporite de lapte. Cred că nimeni n-o să aibă nimic împotriva dacă la anul viitor vom mai însămînța 100 hectare cu lucernă. Prima noastră grijă este deci să asigurăm o bază furajeră puternică și ieftină. Și în această privință sîntem pe drumul cel bun. În același timp în preocuparea noastră intră îmbunătățirea rasei și structurii efectivelor de animale. Am luat în ultima vreme o serie de măsuri în ce privește realizarea planului de montă și fătări și am reținut întregul tineret apt pentru prăsilă. Cei care muncim în zootehnie vom face tot ce depinde de noi, pentru ca această importantă ramură a agriculturii să fie la înălțime în cadrul cooperativei noastre.

PE TOATE LINIILE PESTE PLAN

Brigada I de cîmp a cooperativei din Izbiceni e condusă de Ion Luțică.

— Cum stă în acest an brigada dumneavoastră cu producțiile de pe terenurile irigate?

— N-am încotro, dar sînt obligat să mă laud. La sfecla de zahăr am recoltat cu 12 000 kg la hectar mai mult față de plan, la floarea-soarelui cu 500 kg, la porumb (încă nu l-am recoltat), după aprecierea specialiștilor, vom depăși producția la hectar cu cel puțin 2 000 kg boabe. La noi brigăzile sînt mixte. Brigada mea cultivă și orez. Orezarii zic că la acest seceriș vom obține cel puțin 1 500 kg la hectar peste plan.

Un pronostic la fața locului: porumbul irigat va da cel puțin 6 000 kg boabe la hectar.

Gheorghe Zarcu, omul care e în fruntea cooperativei președinte de 16 ani.

Ion Ciobanu, inginer agronom.

Ștefan Mușuroi, un om prețuit de întreaga comună, secretarul comitetului de partid.

Ion Luțică, brigadierul de la a-ntia.

Nicolae Tuca, brigadier zootehnic: «Apa înseamnă cantități sporite de lapte».

Alexandru Lincă, brigadier legumicol.

De bună seamă că la multe din culturi — mai cu seamă porumbul — sporul mare de recoltă este legat de irigații, de fertilizarea solului, de aplicarea unei agrotehnici diferențiate.

— Se spune însă că pe recoltă nu ești sigur decît atunci cînd o ai în hambar.

— Eu fac această apreciere la ora cînd știu exact cum s-au petrecut lucrurile. Sfecla am recoltat-o. Floarea-soarelui, de asemenea. Porumbul este în afara oricărui pericol. Oamenii au toate motivele să fie mulțumiți. Pentru depășirea de producție vor beneficia de însemnate cîștiguri. Retribuția suplimentară la noi e lege.

— Deci brigada I, pe toate liniile, este peste plan.

— De ce vreți să scădeți prestigiul cooperativei? Toate brigăzile au depășit producțiile planificate la culturile irigate. Ni se pare că unele stau chiar mai bine ca brigada I. Vă rog să vă interesați.

Ne-am interesat. L-am întebat pe Dumitru Velica, brigadier la a IV-a.

— Ce depășiri ați avut la sfecla de zahăr?

— 15 000 kg la hectar.

INTR-UN TIMP RECORD

Ultimul om din Izbiceni pe care l-am interviuat a fost Ștefan Mușuroi, secretarul comitetului de partid.

— Am dori să ne vorbiți, în puține cuvinte, despre inițiativele pe care le-au avut comuniștii din cooperativa dumneavoastră.

— Îmi permit să vorbesc puțin nu numai despre inițiative, ci și despre eroismul comuniștilor dovedit în multe acțiuni. De cîțiva ani o însemnată suprafață de teren era bălțită permanent. La inițiativa comuniștilor, consiliul de conducere a hotărît ca acest teren să fie redat circuitului agricol. S-a muncit cu mult entuziasm. Au fost redat agriculturii în această primăvară 115 hectare. Anul trecut, în urma sarcinilor trasate de cel de-al IX-lea Congres al partidului, cooperatorii noștri au hotărît să extindem la cel puțin 500 hectare suprafața irigată. Lucrările de amenajare au început la sfîrșitul toamnei trecute. După cîțva timp, planul extinderii irigațiilor a fost restudiat. S-a ajuns la concluzia că există posibilități ca într-un singur an să irigăm peste 1 000 hectare. Ceea ce s-a și întîmplat. În toiu iernii, cînd pămîntul era ca piatra, și în primăvară s-a muncit într-un ritm nemaicunoscut în cooperativa noastră. S-au săpat canale pe o suprafață de 38 km. Uteciștii și comuniștii mai tineri măturau zăpada și desfundau cu tîrnăcoapele drum pentru albia apei. N-aș vrea să neîndreptătesc pe nimeni și de aceea nu dau nici un nume. Dar toți cei 180 membri de partid și alte sute de cooperatori au muncit ca-n povești și într-un timp record au pregătit pentru irigat 1 070 hectare. Bătrînele noastre cooperatoare cînd stau la taclale zic: «Cooperatorii noștri sînt oameni de ispravă. Cînd iau o hotărîre o duc pînă la capăt».

George CIUDAN
Fotografii de Elena GHERA

A intrat în legendă întâmplarea din războiul din 1877, când un soldat, văzând cum un cal tropăie pe acoperișul unei case din Tîrnovo, a raportat acest lucru comandantului, care a trimis la fața locului o patrulă. Se spune că zeloșii cercetași au fost foarte dezamăgiți constatînd că de fapt calul galopa pe o stradă situată la nivelul acoperișului casei din primul plan. Căci Tîrnovo oferă o iluzie optică unică datorită căreia casele par suprapuse în neorînduială, construite parcă unele deasupra celorlalte. La fel ca Roma eternă, ca și lașul nostru și ca atîtea alte orașe, vechea capitală a țarilor bulgari — Tîrnovo — este așezată «pe coline». Situat pe povîrnișul Munților Stara Planina, orașul s-a dezvoltat pe suișul și coborîșul a trei coline succesive — Țarevița, Trapezița și Momina — ca trei trepte ale unei uriașe scări, printre care șerpuesc apele domoale ale râului lantra. Casele și străzile par a fi ieșit dintr-un vis fantastic. Agățate pe pantele puternic înclinate ale colinelor care domină lantra, clădirile gem parcă sub povara anilor. Umbrele colțuroase ale stîlpilor susținători ai zidurilor și ale acoperișurilor fac jocuri ciudate. Vechile hanuri cu colonade de marmură, nenumăratele biserici, casele care parcă se încălesc una peste alta, suspendate deasupra prăpastiei, podurile arcuite, gama dulce, estompată, a culorilor, toate par a depăși realitatea.

ORAȘUL PICTORILOR

Chiar dacă originalitatea «orașului pictorilor» — cum este supranumit Tîrnovo — n-ar consta decît din diferențierea infinită a planurilor sale, așezarea ar rămîne încă plină de farmec. Se spune că nu există expoziție de pictură din Bulgaria la care să nu fie prezente imagini din Tîrnovo, că orice pictor străin care vizitează țara nu pierde prilejul de a transpune pe pînză peisajele acestui oraș, ceea ce confirmă indirect resursele sale infinite de pitoresc. Vestigiile unui trecut de grandoare, sălcile plecate pe malurile apei, casele străvechi cu balcoane înflorite sînt deopotrivă surse de inspirație pentru artiștii plastici.

PAGINI GLORIOASE

Tîrnovo nu este însă numai un oraș al pitorescului, ci și locul unde s-au desfășurat multe episoade din istoria statului bulgar. La sfîrșitul veacului al XII-lea, de pe treptele bisericii Sf. Dumitru, frații Petru și Asan au proclamat insurecția împotriva jugului bizantin. Dar tot aici, trei secole mai tîrziu, un trădător avea să remită sultanului Baiazid cheile cetății.

Din palatele de marmură ridicate odinioară, pe vremurile cînd Tîrnovo era capitala celui de-al doilea țarat bulgar, n-au mai rămas decît ruine. Multe din

vechiul și noul TÎRNOVO

- note de călătorie din r. p. bulgaria -

vechile clădiri au căzut pradă cutremurului din 1913. Ghidul nu uită însă să-ți amintească de cele trei porți, care se deschideau în zidurile albe, crenelate, ce apărau fortăreața Țarevița, străjuite zi și noapte de oșteni. Negustorii din Raguza, veniți de pe malurile Adriaticii, intrau pe aici pentru a cere țarului bulgar Ivan Asan îngăduința de a face comerț pe pămînturile bulgare, și tot pe aici trimișii pontificali de la Roma au adus coroana țarului Kaloian.

Și dacă răsfoim mai departe filele istoriei, aflăm că aici, în acest oraș cu istorie străveche, a fost adoptată la 16 aprilie 1879 prima constituție bulgară după războiul pentru independență din 1877. Aici a avut loc, în 1891, în casa lui N. Gabrovski, prima conferință a socialiștilor bulgari, apoi în anii 1893, 1899 și 1902 congrese ale Partidului Social-Democrat Bulgar. Și tot aici, la Tîrnovo, au dus lupte aprige detașamente de partizani ale rezistenței antifasciste.

MUZEU ISTORIC SI ARHEOLOGIC

Am întîlnit în presa bulgară regrete că nici artiștii plastici, nici cronicarii vremii nu au lăsat suficiente mărturii pentru a îngădui reconstituirea unor vechi clădiri din Tîrnovo. Documentele vremii povestesc că țarul și patriarhul își aveau reședința pe Țarevița, în

timp ce boierii locuiau pe Trapezița și că cele două coline erau legate între ele de un pod suspendat. Ruinele ce mai dăinuie și azi mărturisesc o arhitectură masivă, dublată de o tehnică remarcabilă. Chiar cu mijloacele moderne de care dispunem astăzi, un asemenea pod n-ar fi de loc lesne de înălțat. Cartierele populare se întindeau spre lantra, unde își duceau traiul, din ce în ce mai înghesuși spre mal, meșteșugarii orașului — iscusii bijutieri, olari, curelari.

Alături de ruinele unor vechi ziduri și turnuri, numeroase monumente mai stau încă mărturie a culturii medievale în cetatea Tîrnovo. Biserica celor 40 de mucenici, construită de Ivan Asan în amintirea victoriei de la 1230 asupra Bizanțului, rămășițe ale bisericii-mausoleu de pe Trapezița (sec. XIII-XIV), istorica biserică Petru și Pavel (secolul XIV), împodobită de minunate picturi murale. Dintre clădirile rămase din timpul Renașterii bulgare, un loc de frunte îl ocupă opera arhitectului autodidact Ficeto: hanul lui Hagi Nicolae, cu arcadele sale aerate, biserica Sf. Nicolae, Chiril și Metodiu, Constantin și Elena.

SALT PESTE VEACURI

Fosta capitală a țarilor bulgari ne-a apărut în arșița verii înțesată de turiști. Atracția pentru vestigiile trecutului, proprie călătorului de pe toate meridianele, este

hercule pe gînduri

Nevena STEFANOVA
(R. P. Bulgaria)

Se făcuse o vreme ca de sfîrșit de noiembrie. Pescarii scrutau totuși încrunțați orizontul. Eu se vede că eram mai încrezătoare decît ei. În fiecare dimineață cînd ieșeam pe punte eram gata să cred în miracole. Priveam cum zeul luminii, scripitorul Helios, pornea în caleașca lui cu patru cai înaripați și începeam să-l implor:

— Luminează cît e ziua de mare, suprem zeu al lumii însuflețite și neînsuflețite! Poruncește peștilor să se apropie cît mai mulți de noi, pentru ca pescarii să-și umple năvoadele! De atîtea milioane de ani perpetuezi viața! Ajută-i lui Hercule să se întorcă cu corabia plină din îndepărtatul Apus! N-ar fi frumos să nu-l sprijini nici astăzi...

Și așa mai departe... Soarele se prefăcea că nu-mi ia vorbele în seamă. Și el, ca toți zeii, se umflă în pene, începe să coboare pe cer îndată după-amiază și se mistuie în toată splendoarea lui.

Plecasem în larg pe ambarcația lui Tombaterov. Din totdeauna omul acesta mi-a stîrnit curiozitatea. Îl credeam zurbagiu, ușuratic, indiferent, cartofor pătimaș, ceva cam în genul lui Falstaff, și voiam să-l văd o dată încercîndu-și puterile cu careva dintr-ai lui, jucînd cărți ori mîncînd pește prăjit de-a dreptul din tîgaie.

De ce aș pierde prilejul să-i schițez cel puțin o caricatură? Scriitorul e dator să știe dinainte ce vrea și să nu se lase la voia întâmplării...

Intreaga flotilă de ambarcații pescărești pornise în largul albastru spre sud: bărci cu pînze mari și mici, șalupe, bărci cu visle... Toate înaintau pline de speranțe. La radio tocmai se transmitea că pescarii români dăduseră peste o sumedenie de pește, la o adîncime de cincisprezece metri. Ce fel de pește, nu se spunea, dar dacă vremea avea să fie mai departe frumoasă, în cîteva zile trebuia să fie adus de curent spre Marmara.

Trecusem de Pomoșie și Miciurin și ne îndreptam spre Ahtopol... Am virat, străbătînd golful, pe unde era apa mai lată și ne-am îndreptat spre Mesembria. Călătorie nesăbuită pe această întindere nesăbuită! Tombaterov stătea sus pe puntea de comandă și nu și-a îndreptat măcar o dată privirea spre mine. Ne-am întors dezamăgiți spre capul Maslovo.

Zeci de ambarcații, șalupe, bărci mari și mici neavînd altceva mai bun de făcut decît să se înșire de-a lungul țărmlului ori în larg, pentru prins pește mărunț: zargani. Trudă blagoslovită, cînd vrei să-ți pierzi timpul și să-ți liniștești patimile. De firul lung de nylon sint agățate vreo douăzeci de cîrlige ce ajung pînă la fundul apei. Momeala, prinsă cu ață roșie, ca să semene a garid, atrage peștișorii și, cu o mișcare îndemnică, undițașii scot afară tot șiragul care se zbate.

Începură pregătiri febrile: care la năvoade, care la cîrlige. Căpitanul Tombaterov cîrmi vasul spre țîrm și rămase pe puntea de comandă, sprijinindu-se în coate, pe balustradă. În apa liniștită se răsfrîngeau figurile celor din echipaj.

«Mareșalul», care e pentru moment ad-

junctul căpitanului de pe vasul «Kercis», trase zarganii din apă cu un suris rușinat. «Schimnicul», ajutorul-mecanic cu nas cîrn, îndrepta cîrligele. Mărgărit, tînărul bălai cu chip de țaran, striga nu știu ce, în gura mare, despre momeala peștilor. Oacheșul cu păr creț îl repezi:

— Mai taci o dată! Nu ne mai tot zgîndări pe toți! Peștele se prinde pe tăcute!

— Dați-mi un cîrlig oarecare, pe-al meu! Am uitat acasă și am mîini meștere, nu glumă, spuse nea Constantin.

Oacheșul azvirli cel dintîi undița în mare și trase apoi un șirag ce se zbătea. Cit de spre mine — eu mă simțeam total demobilizată. Am făcut destule călătorii cu vaporul dar numai așa, ca un aparat, fixat undeva pe punte, ca să înregistreze fiecare sunet, fiecare murmur. Mă mulțumeam cu cîte puteam urmări. Îmi și fabricasem un soi de teorie: «Nu e de ajuns să zămislești, trebuie să și aduni și să clasezi». Apoi mi-am îngăduit să adaug «mai multă libertate de imaginație, atît însă cît să pară totul verosimil». Și-așa m-am încurcat singură în propriile mele teze...

Știu un om în Sozopol care se poart foarte sever cu ceea ce scriu; nici prietînd nu-i trece cît preț pun eu pe observațiile lui precise.

— Ascultă, îmi spune, eu nu prea mă pricep la literatură, nu cunosc canoanele voastre; poate că, după ele, poți prăd sufletul omului, dar să stai departe și să privești numai viața, cu sînge de pește asta nu se poate ierta!

Știu că mai devreme ori mai tîrziu omul acesta va ajunge scriitor și îl invidiez și mi se bucur că ar putea scrie ceva ce nici un

aici pe deplin satisfăcută. Efortul statului bulgar pentru dezvoltarea turismului s-a îndreptat nu numai spre litoralul Mării Negre, ci deopotrivă spre această citadelă a altor secole de istorie a țării. Din holul elegantului hotel Balkanturist, tapizat cu moderne mozaicuri în stil venetian, de pe strada principală a orașului, cu magazinele sale de «amintiri» pentru turiști, pătrunzi direct în universul străzilor care nu se aliniază și nu se întretaie, ca în orice oraș din lume, ci se suprapun, treptele lor urcând și coborând după o simetrie stranie. Clădirile păstrate cu grijă de-a lungul vremurilor sînt locuite și astăzi. N-aș putea să precizez cîți dintre locatarii acestor adevărate muzee miniaturale le-ar schimba pentru confortul blocurilor moderne, grupate în direcția șoselei spre Sevlievo. Curățenia căminelor te convinge cit de mult le îndrăgesc cei ce le locuiesc. Este suficient să observi atenția cu care sînt îngrijite acele minuscule grădini interioare, cit un pătrat ale cărui laturi nu depășesc un metru.

La senzația că ai fost transportat înapoi, peste veacuri, contribuie faptul că pe străzile înguste ale orașului automobilele și nici măcar carele nu pot pătrunde, circulația concentrîndu-se doar pe arterele principale.

Atenția edililor orașului se concentrează în prezent spre conservarea vestigiilor trecutului. Măsura de a păstra vechiul Tirnova ca oraș-muzeu este un bine meritat omagiu adus înaintașilor Bulgariei de azi și totodată un dar oferit generațiilor viitoare. Cit privește geometria noilor construcții, ea nu poate fi înfrîntă decît dincolo de orașul-muzeu. Noul Tirnova are clădiri înalte, înconjurată de pajiști verzi care răsună de larma glasurilor de copii. Neîndoiește, o părticică din ampla operă a construcțiilor din Republica Populară Bulgaria — aproape un milion de locuințe în anii ce s-au scurs de la eliberare — s-a concentrat în noul oraș.

...Trecînd dintr-o epocă în alta cu ușurința cu care traversezi o stradă, m-am întrebant în ce poate fi sintetizat — dincolo de pitorescul său specific — farmecul bătrînului și tînărului Tirnova. Și răspunsul l-am aflat tocmai în coexistența epocilor, în alăturarea realizărilor constructorilor de azi ai socialismului cu vestigiile unui bogat trecut istoric.

Z. FLOREA

◀ *O iluzie optică unică: case ce se suprapun, construite parcă unele pe acoperișurile celorlalte.*

ntre noi, care îi sîntem oaspeți, nu ar avea cum s-o facă: noi cercetăm din afară fiecele oamenilor în timp ce el îi cunoaște și dinăuntru... De aceea mă și simțeam imobilizată.

Îți trebuie vreme și nu e ușor să cîștigi crederea și simpatia lor, să învingi rezervele și sfiala care înalță ziduri nevăzute între ei și tine. Trebuie neapărat să-i cunoști ca să înțelegi că omul simplu, omul obișnuit, are o psihologie mult mai complexă decît aceea a unui ins complicat...

Azi stau pe punte, dar nu ca un aparat înregistrat mișcărilor; azi sînt eu însămi om, credeți-mă pe cuvînt...

— Neveno!

— Lele!

— Tovarăsă!

Unul după altul se întorc spre mine să-mi arde un ajutor, un fleac: să iau seama să nu li se încurce ațele. Careva trebuie să le ajut să mă însă în ajutor. Pare un simbol, dar e evident cel mai simplu, iar eu alerg de la unul la altul, de la Mărgărit la Oacheșul, de la Teo la nea Constantin, de la Mareșal Schimnic, ca să le descurc uneltele de scuit stavrizi.

— Membru al echipajului, glumește Mareșalul, privindu-mă cu ochii lui buni. — Ia te uită ce mai bilci! Spune-mi: mneata zugrăvești pe fiecare separat? — Întreabă Schimnicul. Cum ai să poți scrie marea asta?

Are dreptate să mă întrebe. La început eu crezută că o să-mi vină mai ușor. Voi scrie o carte de portrete: portretele celor mai interesanți pescari. Dar ce mă fac azi, să îi văd ce mulți sînt?

— Neveno, vezi foca? — Îmi strigă

Mareșalul.

— E fratele Mareșalului, face Oacheșul. Umbliă singur-singurel pe mal.

— De ce?

— Uite-așa. La fiecare cap al Mării Negre trăiește cite o focă schimnică. Dacă ar fi două, nu s-ar suporta una pe alta. De asta a și părăsit pămîntul, ca să nu mai aibă pereche.

— Dar voi cum vă împăcați cu una ca asta?

— Ne împăcăm, că e rară la vedere... Un soi de frate mai mic și mai răsfățat... Se apropie de taliene și ne mănîncă peștele nostru...

În aceeași clipă, foca se apropie de noi. Mi se păru tare mustăcioasă, cu ochii mari, cu o expresie umană. Privi la mulțimea pestriță a pescarilor pofticioși de stavrizi și se întoarse indiferentă, înotînd spre stîncile negre ale capului.

— Singuratic!

— Renegat!

— Te-ai rupt de colectiv! — glumeau în urma ei pescarii.

Schimnicul lăsă zarganii o clipă și privi îngîndurat după focă.

— Ei, cit sînt eu de schimnic, atîta-i și ea, făcu el în cele din urmă. Așa m-au poreclit, fiindcă am fost singur la părinți. Și, cum știi, pe aici frații sînt foarte legați între ei. Dar nici foca nu poate trăi singură. Nu există asemenea singurătăți pe lume; sînt doar o născocire...

— Cu siguranță că-și iubește perechea și o are ascunsă pe undeva, în vreo peșteră printre stînci, spuse Teo.

— O fi geloasă și n-o lasă să iasă la lucru, făcu Oacheșul.

Între timp eu alergam dintr-un capăt într-altul al punții. Nici omul cel mai calm nu poate privi nepăsător la înflăcărea semenilor săi.

Căpitanul însă rămînea îngîndurat, sprijinindu-se în coate de balustradă.

Nu contrazicea pe nimeni, nu arunca undița în apă, nu minca.

Eu îl tot priveam: de cine oare îmi aducea aminte, cu figura lui, parcă a altuia, cu miinile mari și o expresie de copil mare și trist întipărită pe față?

Și deodată îmi amintii de statuia de marmură, descoperită la Nicopole, statuia lui «Hercule pe gînduri». Ceașuri întregi privii ciudata înfățișare a eroului: o forță uriașă dormitează în fiecare moleculă, dar fața lui exprimă o gîndire bună, omenească. Isprăvile neobișnuite ale eroului grec, Hercule, ne sînt cunoscute din mitologie. Copil încă, el sugrumase cu miinile goale șerpi. Ucisesse leul din Kithairon, apoi leul din Nemeia, hidra cu nouă capete, păsările metalice, mistrețul din Erymanthos, și cite alte jivine născocite de închipuire! În afară de asta, a mai și făcut curățenie prin grajdurile lui Augias... (Nu știi cit seamănă celelalte isprăvi ale lui cu realitatea, dar întîmplarea cu grajdurile e atît de sugestivă, încît Hercule pare un erou al zilelor noastre...)

Căpitanul Tombaterov a lucrat multă vreme la un măcelar. El nu e fiul lui Zeus. Hermes nu i-a dăruit nici o spadă, de la Apolo nu a primit nici un arc cu săgeți, dar grajdurile — grajdurile le-a curățat și el, vaci și bivoli a doborât și el, le-a jupuit pieile, a cărat în spate marfa jupînelui și a plîns pe ascuns, că-i era rușine de lacrimile

lui, și atît ar fi vrut să învețe, dar nu a putut, că nu avea bani, și maică-sa era bolnavă...

Pină la urmă a aruncat dracului cuțitul și șorțul pătat de sînge al măcelarilor și s-a dus pe mare și nu s-a mai clintit de acolo. Douăzeci și cite primăveri, veri, toamne și ierni a lăsat el îndărătul lui, pescuind sute de tone de calcan, pălămidă, scrumbii, îndărătnic, neobosit, pătimaș. Numai că acestea nu sînt isprăvi legendare, sînt strădanii omenești de fiecare zi și nimeni nu vorbește de ele...

Pescarii adunau zarganii și zîmbeau cu tristețe: o singură legătură de stavrizi, cit e ziua de lungă! Helios se îndepărta nepăsător, pe pluta lui de aur.

Hercule privea îngîndurat, sprijinindu-se de balustradă.

— Dumneavoastră vînați doar cazurile deosebite, ridicăți în slăvi numai pe cei distinși cu ordine mari, pe fruntași, faptele de eroism. La spuneți-mi: ce veți scrie despre ce am să vă spun acum? Cînd privească marea, îmi vine să urlu. Unde dracu' se ascunde peștele? Am ieșit de patruzeci de ori în larg. Am colindat marea în lung și în lat, ca niște zmintici. Și ne întorcem cu pește mărunt! Sosim în port cu lăzile goale, mi-e rușine să mă uit la ele... Sînt om în putere, am miini grele ca niște lopeți, am energie, voință... Ce să fac cu ele?

Apoi tăcu brusc, rușinat de ieșirea lui, și se îndreptă din nou către marginea punții, ca să privească nemărginirea.

Abia acum am înțeles de ce a zămislit sculptorul necunoscut acel puțin obișnuit «Hercule pe gînduri»...

În românește de Gh. DINU

„preistoria“ presei se apropie de sfârșit

Revoluția științifico-tehnică contemporană va da presei o nouă înfățișare, iar radioul și televiziunii un rol cu dimensiuni pînă recent nebănuite. De fapt, viitorul a și început. Automatizarea, aplicarea pe scară largă a cibernetizării industriei poligrafice și revoluția tehnico-științifică în domeniul telecomunicațiilor au și introdus primele schimbări profunde în tehnica tipăritului și a transmisiei informațiilor, în dezvoltarea radioului și televiziunii. Dar tot ceea ce s-a realizat pînă acum constituie doar premisele noii revoluționări a mijloacelor de informație. S-ar putea afirma că în prezent ne aflăm în stadiul primar sau în anticamera acestei revoluții. Schimbările extrem de rapide aduse de știință și rezultatele de pe acum obținute ne dau certitudinea că, în următorul deceniu, pragul va fi pe deplin trecut.

3 mai 1966. Ultratraditionalistul cotidian britanic «The Times» este nevoit, pentru a rezista, să meargă în pas cu vremurile: pe prima pagină, în locul anunțurilor cu caracter publicitar cu care a apărut mai bine de 200 de ani, sînt publicate — ca în toate ziarele din lume — știri din actualitatea internă și externă. «A fi unic nu mai e o virtute, ci o excentricitate. Un ziar care a ajuns o piesă de muzeu nu mai are viitor», se recunoștea în editorialul memorabilului număr din 3 mai. Vă prezentăm în facsimilele de mai jos vechea și noua înfățișare a paginii întâi a ziarului «The Times».

Fuzionarea ziarelor și revistelor este un fenomen din ce în ce mai frecvent în lumea capitalistă, ca rezultat al intensificării concentrării monopoliste. Fotografia noastră prezintă un aspect din timpul grevei ziaristilor și tipografilor din New York, declarată în luna aprilie. Greva — cea mai lungă din istoria presei new-yorkeze — s-a declanșat în semn de protest împotriva concedierii a 2 000 de muncitori din presă, ca urmare a fuzionării a trei mari cotidiene. Influential ziar «New York Herald Tribune» și-a încetat apariția din luna aprilie ca rezultat al acestei greve. Recent, «decesul» său a devenit oficial.

Se poate considera că cei 500 de ani de evoluție a tiparului alcătuiesc abia preistoria a ceea ce este astăzi industria poligrafică. Pătrunderea electronicii și automatizării în acest domeniu îi transformă radical condițiile de activitate și capacitatea de producție. Deși puține din noile tehnici au fost pînă în prezent aplicate pe o scară largă, remarcabilele progrese tehnologice din ultimul deceniu au contribuit la dezvoltarea presei. Noi linotipuri și rotative de mare viteză și-au făcut apariția. Electronica și automatizarea au soluționat numeroase probleme privitoare la controlul producției

tipografice, în special în domeniul rotativelor rapide. Se întrevode de pe acum noul sistem de tipărire, bazat pe variatele posibilități ale fotocompoziției, prin clișee care vor include atît textul, cît și ilustrația. La orizont a și apărut sfîrșitul sistemului convențional de tipărire, folosit, în principiu, încă de pe vremea lui Gutenberg. Acest lucru este evidențiat de îmbunătățirile considerabile obținute în imprimarea ofset pe rotativă, mai ales datorită fotocompoziției, progresului în cerneluire, procedeele de gravură mai rapidă, gravurii electronice și comenzi electronice a mașinilor

Apare probabil că înainte de un deceniu sau două, numai ziarul și revistele de mare tiraj vor mai fi imprimate ca în prezent, dar și ele vor sfârși prin a se adapta noilor procedee. Deocamdată, aceste procedee, uzitate mai ales la reviste, sînt aplicate la presa cotidiană pe scară extrem de restrînsă, însă rezultatele spectaculoase nu lipsesc.

OCHIULUI ÎI PLACE CULOAREA

La 14 septembrie 1965, în orașul englez Reading a apărut primul exemplar

al unui ziar cu un tiraj inițial de circa 40 000 de exemplare. Proprietate a monopolului de presă Thomson, ziarul «New Reading Evening Post» este imprimat în ofset — ceea ce permite reproducerea directă de fotografii în culori — fiind, din punct de vedere al procesului tipografic, cel mai modern ziar din lume. Întregul proces de tipărire este dirijat de un robot capabil să descifreze benzile perforate, să recunoască tipul și dimensiunile literelor, să stabilească alinierea rîndurilor, să împartă cuvintele la sfîrșitul liniei și să pună la o parte copia destinată corecturii. Robotul este alimentat de 12 operatori și fiecare dintre ei poate să corecteze o greșală printr-o simplă apăsare pe claviatură. Dacă robotul nu «înțelege» o poziție a operatorului, el semnalează aceasta cu o lumină roșie și imprimă în text un semn de întrebare.

În lupta acerbă de concurență și conformîndu-se cerințelor industriei moderne, chiar unele ziare provinciale din țările capitaliste, care dispun de tiraje și fonduri considerabile, pun la punct noi procedee de ilustrare. Se pornește de la premisa că ochiului îi place culoarea, că avînd mai multe culori ziarul s-ar vinde mai bine și ar atrage deci mai multe comenzi de publicitate. În următorii ani, ziarul «Le Dauphiné Libéré» din Grenoble, care are un tiraj de peste 500 000 de exemplare zilnic (mai mult decît numeroase cotidiene pariziene), își propune să folosească noul sistem de imprimare în culori R.O.P. cu reperaj electronic, culoarea «curgînd» pe rotativă o dată cu hîrtia. Astfel, datorită controlului electronic și a cernelurilor cu glicol, culoarea va putea fi imprimată direct pe ziar simultan cu procesul normal de tipărire.

SIMULTAN ÎN MAI MULTE ORAȘE

O importantă influență asupra procesului de tipărire a ziarelor o are evoluția telecomunicațiilor. Japonia a fost de fapt prima țară în care noutățile din aria automatizării industriei poligrafice și telecomunicațiilor au și fost aplicate. În 1960, ziarul «Asahi Shimbun» a început să tipărească o ediție la Sapporo, oraș situat la 500 de mile de Tokio, transmițînd pentru prima dată în lume pînă la 18 pagini, sub formă de fotografii, prin radio. Un sistem rapid de transmitere și recepție a fotofacsimilelor, precum și rotative de mare viteză au permis ziarului să desființeze literalmente distanțele. La aceasta a contribuit faptul că în Japonia fusese pus la punct anterior un sistem de teleximprimator pentru literele ideografice și un monotip în întregime automatizat, alimentat de benzi perforate. Pentru a-și păstra pozițiile competitive, alte două mari ziare japoneze și-au instalat un echipament similar cu cel folosit pentru prima oară de «Asahi Shimbun», în timp ce acesta și-a extins sistemul în cele patru orașe principale ale țării.

De altfel, Japonia este de asemenea în fruntea tuturor țărilor și în ce privește folosirea culorii pentru articolele de fond și informații. 32 de cotidiene sînt în prezent tipărite în culori. În timpul Jocurilor Olimpice din 1964 a fost suficient un interval de trei ore pentru apariția unor fotografii de actualitate în culori.

Deși ediția de pe coasta de vest a ziarului «New York Times» a trebuit să-și înceteze apariția după doi ani, publicarea ei, în octombrie 1962, a permis demonstrarea noilor orizonturi pe care le deschide folosirea mașinilor electronice și a telecomunicațiilor în industria tipăriturilor. Această ediție apărea la Los Angeles, dar linotipurile de aici erau comandate de la New York, de unde parveneau o mie de cuvinte pe minut. Datorită unui sistem de facsimile rapide și de linotipuri telecomandate, transmisia se făcea într-un timp mai redus decît cel obișnuit prin cablu sau prin radio. Un sistem asemănător, perfecționat între timp, a început să fie întrebunțat, din același an și pînă la dispariția ediției de pe coasta de vest, în tipărirea simultană a ediției pariziene a lui «New York Times». Pentru această ediție se transmiteau, prin mai multe circuite, între 40 000 și 60 000 de cuvinte zilnic.

Combinarea întrebunțării unui astfel de sistem cu utilizarea sateliților de telecomunicații lasă să se întrevadă că, practic, nu vor exista în viitor nici un fel de dificultăți pentru a tipări un ziar simultan în mai multe orașe, fie ele apropiate sau îndepărtate.

O altă inovație, deosebită de cea a ziarelor «Asahi Shimbun» și «New York Times», a fost introdusă, în 1962, de ziarul englez «Guardian» — tipărit pînă la acea dată la Manchester, din care cauză era considerat un ziar provincial, deși din punct de vedere al reputației se afla în clasificarea ziarelor naționale. Conducerea ziarului a hotărît să tipărească

Chioșc de ziare pe Fleet Street, celebra stradă londoneză pe care se afla concentrat un mare număr de redacții ale diverselor ziare, reviste, agenții de presă.

ziarul în același timp la Manchester și la Londra, materialele care urmau să intre în componența cotidianului fiind date la cules în cele două orașe și recepționate în ambele tipografii. Cele zece mașini speciale aflate la Londra și Manchester sînt împărțite în două grupuri, la unul primindu-se benzile perforate pe loc, iar la celălalt compunîndu-se materialele care pleacă din oras. Astfel, din cele două tipografii pot ieși concomitent cîte 150 000 de exemplare.

CINE CÎȘTIGĂ CINCI MINUTE

Noile cuceriri tehnologice în transmiterea informațiilor au impulsionat ex-

pansiunea agențiilor de presă existente și formarea altora noi. Începînd din 1950, sîntem martorii înlocuirii treptate a tradiționalei telegrame de presă prin telefonogramă sau prin mijloace tehnice și mai moderne, cum ar fi locațiunea de căi de comunicații cu destinații multiple. Progresul realizat în întrebunțarea cablurilor coaxiale și microundelor răstoarnă vechea structură a telecomunicațiilor și mărește considerabil numărul căilor disponibile, mai ales pentru mesajele de presă. În consecință, căile telefonice moderne se vor întrepătrunde cu radiocomunicațiile prin sateliți în rețeaua mondială de telecomunicații a viitorului.

Concurența nemiloasă dintre agențiile de presă capitaliste cu caracter mondial a impulsionat, la rîndul ei, căutarea și găsirea unor noi căi de sporire a rapidității telecomunicațiilor. În 1961, agenția engleză «Reuter» a pus în funcțiune un sistem de circuite de mare viteză, care leagă direct sediul său central din Londra cu abonații din Statele Unite. În prima săptămîină de funcționare a acestui sistem, «Reuter» a transmis din Ndola (pe atunci Rhodesia de nord) știrea unui corespondent al său, la numai 42 de minute după prăbușirea avionului la bordul căruia se afla secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, Dag Hammarskjöld. În 1964, agenția «Reuter» a extins acest sistem peste Pacific, pînă în Australia, Asia de sud-est și Japonia. Agenția americană «Associated Press» întrebunțează pentru transmiterea materialelor sale la abonați atît teleximprimatoarele obișnuite, cît și teleximprimatoarele care redau textele pe benzi perforate în vederea culegerii tipografice automate.

O categorie de informații căreia i se acordă cea mai mare atenție de către agențiile de presă din țările capitaliste este cota acțiunilor la bursă. S-ar putea spune că tocmai în această direcție au fost căutate cu cea mai mare înfrigurare aplicațiile tehnice care să ducă la mărirea operativității în transmiterea noutăților. În 1962, agenția «United Press International» a inaugurat un nou procedeu, adoptat ulterior și de agenția «Associated Press», care, printr-un sistem de calculatoare electronice, transmite instantaneu abonaților, pe măsură ce se înregistrează, fluctuațiile la bursă. Prin intermediul lui Comelburno, agenția «Reuter» transmite și ea cursul acțiunilor la bursă. Ea posedă drepturile mondiale, în afara Statelor Unite și Canadei, pentru așa-numitul sistem Stockmaster. Datele transmise prin acest sistem sînt controlate și elaborate prin calculatoare electronice.

În general, în vederea reducerii într-o cît mai mare măsură a operațiunilor intermediare, într-o serie de țări unele ziare au trecut la folosirea curentă a linotipurilor cu bandă perforată (procedeu asemănător celui de la teleximprimatoarele), telecomandate de către cei care transmit relatările (nu numai de agențiile de presă), ajungîndu-se la declanșarea directă a procesului de culegere a materialului. Aceste procedee și multe altele vor căpăta într-un viitor nu prea îndepărtat o mare extindere. Astfel va putea deveni regulă principiul: cine cîștigă cinci minute la transmiterea materialelor, cîștigă cinci minute la difuzare, cîștigă implicit bătălia presei tipărite.

**100 DE ANI
DE LA NASTEREA
LUI**

GEORGE COSBUC
- POET NAȚIONAL ȘI POPULAR

de I. D. BĂLAN

La 20 septembrie 1966 se împlinesc o sută de ani de la nașterea lui George Coșbuc, una dintre personalitățile artistice cele mai reprezentative ale versului românesc de după Eminescu, expresie strălucită a sensibilității, gândirii și limbii poporului din care făcea parte. Opera lui profundă și nuanțată, străbătută de un viguros optimism din care nu lipsesc însă umbrele durerii și ale unei îndelungi suferințe istorice, pare că depășește cu mult un secol, căci strânge în ea ca într-un puternic focar toate tradițiile, miturile și evenimentele de răscruce ale pământului românesc, de pe vremea bătrînului crai al dacilor, Decebal, și pînă în anii de eroism și zburcium ai primului război mondial. În versurile lui Coșbuc vibrează viața frămîntată a țărănimii, aspirațiile maselor populare după dreptate și libertate, lupta întregului popor pentru independență și suveranitate națională. Coșbuc e un poet național și popular, cu sufletul larg deschis către toate orizonturile de cultură ale umanității, punînd, printr-o susținută activitate de traducător, pe cititorul de la noi în contact cu opera lui Homer, Aristofan, Plaut, Terențiu, Vergiliu, Dante, cu marile poezii ale Orientului îndepărtat, ca și cu poezia romantică germană, cu opera lui Petöfi sau cu aceea a poetului american Longfellow.

Se născuse în nordul Transilvaniei, în casa preotului Sebastian din Hordoul Năsăudului. Satul natal al poetului era acolo unde: «În vaduri ape repezi curg/ Și vuiet dau în cale/ Iar plopii-n umedul amurg/ Doinesc eterna jale».

Doina, cu toată gama de sentimente pe care o exprimă, e cîntecul care-l va însoți pretutindeni cu rezonanțe grave de demult și de departe.

Învăță mai întîi buchiile în Salva cu bătrînul dascăl Tănăsucă, om așezat și cîntăreț în strană, căruia Coșbuc, abia în vîrstă de 9 ani, îi și face un fel de epigramă, fără îndoială plină de naivitatea vîrstei, dar nu lipsită de o oarecare forță ironică: «Cînd Tănăsucă cîntă mai marilor voievozi/ Toți cîinii încep a bate din cozi». Urmează apoi școala din satul natal și de la Telciu.

LA ȘCOALĂ: DOMNIȘORI, ACASĂ: CIOBANI

Învățătura temeinică primește însă la școlile din Năsăud între anii 1876 și 1884. Deși destul de cercetată, perioada aceasta din viața poetului nu e îndeajuns de cunoscută. Poetul însuși n-a lăsat nici o lămurire mai amplă privitoare la ea. Singura amintire pe care ne-a consemnat-o este **Heu, quale portentum**, referitoare la o ghidușie a colegilor, rod al parafrazării versului horatian «Heu, quale portentum vidi» (Vai de mine ce monstru am văzut), și care cuprinde în afară de nota umoristică și o prețioasă

relatare referitoare la cine erau, de unde veneau și cum erau colegii săi: «Doisprezece dintre patru-sprezece, cîți urmașii a 8-a a liceului din Năsăud, eram băieți de țărani oieri și purtam căciuli și ițari. Vacanțele ni le petreceam prin păduri și prin munți, căci numai la școală eram «domnișori», iar acasă eram ciobani».

În cadrul societății de lectură **Virtus romana rediviva**, unde Coșbuc fu primit cu dispensă de vîrstă, ca să zicem așa, încă din clasa a 4-a, și apoi în almanahul acesteia, **Muza someșeană**, își va face debutul, publicînd cu pseudonimul C. Boșcu, anagrama numelui său, ce va însoți și producțiile publicate în **Familia, Amicul familiei, Tribuna** sau în scrierea **Cărțile săteanului român**, redactată pentru popor de învățătorul folclorist Ion Popa-Reteganul. Colegul său de școală, Leon Scridon, povestește că tînărul poet «era puțin comunicativ, citea încontinuu poezii, nuvele, povești, istorioare,

nu-l interesa ce se întîmpla în jurul lui, era adîncit în cărți, și de multe ori uita să meargă la prelegeri. Nu a fost carte din biblioteca societății de lectură care să nu fi fost citită de Coșbuc...» În vacanță a citit acasă **Cronica lui Șincal**, din biblioteca tatălui său, de unde-și va fi luat unele teme pentru poeziile inspirate din istoria poporului nostru. Lectura lui Coșbuc a depășit, încă din anii de liceu, aria culturii naționale. A citit pe Heine și Lenau, pe Rückert, care tradusese mult din poezia orientală, și pe marile poet revoluționar maghiar Petöfi Sandor, cu a cărui poezie protestatară Coșbuc are multe afinități.

E evident, anii petrecuți la Năsăud, în muncă temeinică, au avut o rodnică înfrîurire asupra dezvoltării poetului de mai tîrziu. Părăsind Năsăudul, la terminarea liceului, Coșbuc pleacă la universitatea din Cluj unde își desăvîrșește cultura literară, studiînd îndeosebi pe Schiller și Goethe. În acești ani se

Poetul în camera sa de lucru (1912).

G. Coșbuc în ultima clasă a Gimnaziului superior din Năsăud.

G. Coșbuc și soția sa (1909).

aplecă în mod stăruitor asupra celebrei epoei a lui Dante **Divina comedie** care-i va rămîne pentru toată viața cartea de căpătîi, lucrînd la traducerea ei în limba română vreme de 32 de ani.

A APĂRUT UN COPAC

Dar Clujul, unde se izbea de grele lipsuri materiale, nu-l reține decît un an și jumătate. În august 1887, Coșbuc sosește la Sibiu, devenind redactor al cunoscutei reviste «Tribuna» condusă de Slavici. Aici talentul său se impune; publică poveștile în versuri **Pe pămîntul turcului, Blestem de mamă, Fata craiului din cetini, Draga mamei, Fulger, Izvor de apă vie**. «De la 1884 la 1890 — mărturisește poetul — am publicat neînterupt versuri în **Tribuna**; aceștia au fost anii cei mai rodnici ai vieții mele». La **Tribuna** apare și **Nunta Zamfirei**, poezie ce va face o puternică impresie. Continuînd colaborarea la reviste cu piese care vor alcătui, în 1893, volumul **Balade și idile**, Coșbuc devine în anii imediat următori cel mai de seamă poet român de după Eminescu. Încă în 1893, în zilele apariției volumului **Balade și idile**, într-o cronică din ziarul lui Caragiale «Moftul român» (an I, nr. 39), după o mărturisire a lui Vlahuță scrisă chiar de pana maestrului, i se face o entuziastă primire, subliniindu-se trăinicia, vigoarea poeziei coșbuciene, care va fi în stare

(Continuare în pag. 14)

GEORGE COȘBUC

să înfrunte moda vremii. «Pe cîmpul vast al publicisticii române, pe care crește atîta spanac des și abundent, a apărut, în sfîrșit, zilele acestea și un copac; și e așa de mîndru și așa de puternic că mii și mii de recolte de buruieni se vor perinda și el va sta tot mereu în picioare, tot mai sănătos și mai trainic, înfruntînd gustul actual și vremea cu schimbările ei capricioase» și să facă «din ce în ce mai multă fală limbii noastre românești».

În 1889, cînd se stîngea la București cel mai mare poet al românilor, M. Eminescu, venea de peste munți, din Transilvania, un nume nou, puțin cunoscut și cu rezonanțe cam aspre. Era George Coșbuc, cel care trimitea, din Sibiu, **Convorbirilor literare** de la București, spre republicare, poemul **Nunta Zamfirei**, apărut cu cîteva luni mai devreme în **Tribuna** lui Ion Slavici. «De cînd s-a dus Creangă, Eminescu și Alecsandri, literatura încezește la noi», observa Titu Maiorescu într-un studiu consacrat în 1898 lui Victor Vlad Delamarina. Constatînd o evidentă oboseală în rîndurile scriitorilor din România, pontiful **Convorbirilor literare** continua: «Totmai în momentul cînd dincoace de Carpați par a se fi sleit puterile literare, după producerea relativ mare din anii 1870-1890, românii de dincolo primesc impulsivitatea dată de noi și continuă ei înșiși mișcarea. Poezia li se trezește «din somnul cel de moarte», în care o adînciseră cenușa etimologismului de la Blaj și pătura groasă a germanismelor, amîndouă dușmanele limbei populare». Probabil că această dezmoșire a forțelor creatoare se producea sub înfrîmarea binefăcătoare a spiritului critic de la **Convorbiri literare**, sub influența discuțiilor din societatea literară, **România Jună**, a românilor studenți la Viena ori sub înfrîmarea propagandei lui I. Slavici, realizată prin paginile **Tribunei**. Într-un asemenea climat apar poeți ca Lucreția Suciuc, Ioan Popovici-Bănățeanu, Victor Vlad Delamarina, talente reale a căror dezvoltare a frînat-o însă, brutal, o moarte prematură. Deasupra tuturor promisiunilor, sublinia categoric Titu Maiorescu, «stă incontestabil marele talent al poetului George Coșbuc. Că s-a putut forma un asemenea poet în Transilvania (și relativ format, precum apare astăzi, ne-a venit el în 1890 de la Sibiu) este dovada cea mai sigură despre transmiterea și reînvierea mișcării literare în cealaltă parte a românimii». «Coșbuc — își amintește Rusu Sirianu în **Lucașfărul** (nov. 8, din 15 aprilie 1905) — avea atunci vreo douăzeci de ani. Statură mijlocie, îmbrăcăminte sărăcăcioasă, barbă care crește nesupărată de bărbier, mustăcioară ce sta cum îi plăcea, față destul de palidă, ochii însă, ochii erau de poet. Mari, scînteietori și de o bunătate și veselie de copil».

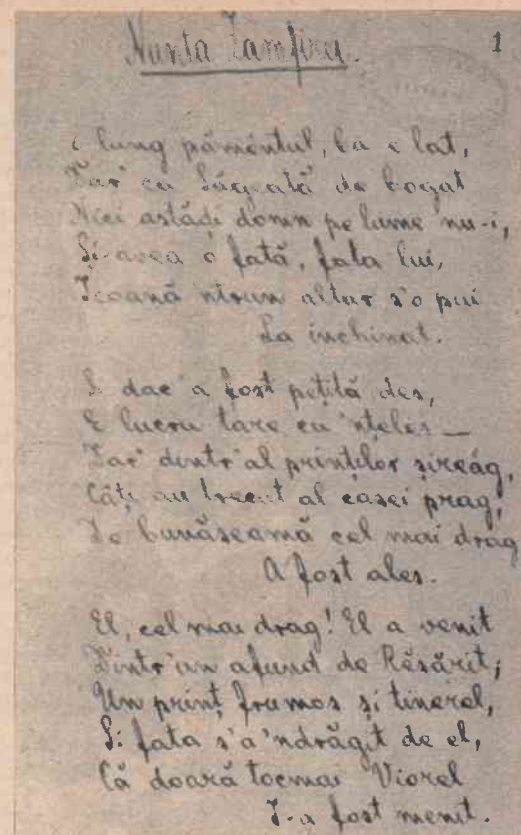
Curios lucru sau mai bine zis o altă coincidență semnificativă: Coșbuc se instalase pe strada Plantelor pe care murise Eminescu. Casa în care locuia nu avea număr, iar camera îi era dosită-n fundul unei curți unde ajungeai printr-un gang pavat cu pietre lătarețe, cum erau curțile hanurilor de odinioară. Geamurile de la ușă erau lipite cu hîrtie. Prin cameră abia te puteai învîrți. Pe masă, pe scaune, pe jos, pretutindeni grămezi de hîrtii, de reviste, teancuri de manuscrise numerotate cu roșu și cu albastru. Toate manuscrisele erau redactate în creion și se aflau acolo, în camera modestă, caiete întregi, mii de strofe, căci Coșbuc a fost unul dintre poeții noștri cei mai recunzi. O dată, tot prin 1889-1890, poetul îi mărturisește lui Virgil Cioflec că are material pentru zeci de volume. «Și traduceri grecești, latinești, și articole de ale mele, toate drăcoveniile. Năcazul meu cel mare e că strofele au început să se ștergă, să se întindă». Dacă se ștergeau pe hîrtie strofele lui Coșbuc, ele se săpau tot mai adînc în conștiința oamenilor. **Nunta Zamfirei** a răscolit profund și a inundat ca o lumină solară sufletul

cititorului. Semnificația poeziei lui Coșbuc pentru reînnoirea liricii românești a fost subliniată la timpul său de Nicolae Iorga (**O luptă literară** — Articole din **Sămănătorul**, vol. II, iulie 1905-april 1906. **Vălenii de Munte**, 1916, p. 125): «Acum cincisprezece ani, cînd nici nu putea să mai fie vorba de o influență a lui Vasile Alecsandri, și cînd aceia care se gîndeau că sînt în curentul poetic al lui Eminescu nu dădeau alta decît o searbădă, din ce în ce mai searbădă repetiție a cîntărilor durerosului maestru, se află deodată în România noastră, unde și cei mai mititei din poeți și poeții ajungeau răpede la o oarecare reputație cu ajutorul... manufacturilor de gazete, se află deci că există în Ardeal un om cu numele George Coșbuc care face poezii fără tiparuri. Adecă el le făcea de mult dintr-o mare nevoie intimă a sufletului său, care nu învățase poezia de la nimeni — dar nu fusese încă descoperit (...). Prin nu știu ce întimplare, **Convorbirile literare** dădură de urma lui Coșbuc sau el dădu de urma lor. **Nunta Zamfirei** apărură, și nuntașii de-acolo aduseră la o mare petrecere a minții pe tot publicul înțelegător de literatură. Mai aveam un adevărat poet și, ceea ce e și mai important, mai aveam o adevărată **poezie**».

EL VENEA DIN SAT

Poezia coșbuciană aducea, în lînceda atmosferă convențională a epigonilor lui Eminescu, un suflu proaspăt de viață curată, un univers nou, luminat de un puternic optimism. Căci în vremea aceasta de afirmare pentru Coșbuc, cu extrem de rare excepții — menționăm pe aceea plină de originalitate și de forță înnoitoare a neînțeleșului poet Al. Macedonski și a discipolilor săi de la **Literatorul** — aproape întreaga atmosferă literară de la noi se resimțea — într-un fel sau altul — de pe urma unui neputincios epigonism, care trivializa mesajul eminescian. «Se poate spune — scria, în 1932, Camil Petrescu — că generațiile 1890-1916 au fost generații eminesciene. Epigonismul acoperea totul ca o iederă. Se visa, se leșina, se iubea numai cu versuri din Eminescu».

Era o atmosferă artistică apăsătoare, cu o sensibilitate poetică anacronică, în care chiar o penibilă versificație desuetă se putea bucura de acces în paginile unor reviste cu renume. Se tratau, în anii cînd apar primele creații mature ale lui Coșbuc, teme minore, generalități patriotice sau se cultivau meschine preocupări intimiste. Coșbuc nu apărea ca un simplu continuator, ca o verigă inexpresivă într-un lanț de valori poetice. El venea să inoveze structural poezia, dar aceasta în cadrul unei tradiții.

Manuscris autograf (fragment din **Nunta Zamfirei**).

G. Coșbuc și I.L. Caragiale (1911).

Casa natală a poetului din satul Hordou.

Coșbuc continua original, nu epigonic, temele senine atitudinea tonică din versul eminescian, dezvoltă uneori embryoanele epice din lirica marelui poet cu o inventivitate atât de pronunțată încît se impune distinct într-o ipostază inedită, ca un moment nou, marcat, în evoluția poeziei românești. Un exemplu elocvent a fost dat, de mult, de C. Dobrogeanu Gherea în studiul **Poetul țărănimii**, unde referindu-se la «simțămîntul real de dragoste, de voluptate» ce caracterizează balada lui Coșbuc **Crăiasa zinelor** o deosebea de **Luceafărul** lui Eminescu.

Însemnătatea covârșitoare a poeziei coșbuciene în evoluția liricii noastre apare cu atât mai pregnantă cu cît privim mai judicios situația versului românesc din Transilvania, unde, veacuri în șir, din pricina unor condiții istorice vitrege, o poezie viguroasă, autentică, de factură cultă nu se afirmase încă. Coșbuc a fost acela care a făcut primul salt hotărîtor în evoluția poeziei din Transilvania și, în general, în lirica românească de după Eminescu, atingînd în tulburătoarea poezie **Moartea lui Fulger** pe o altă dimensiune, alături de **Luceafărul** eminescian, un

haz de necaz și să-și ducă cu demnitate poverile sufletești. Așa se cer — cred — înțelese robustețea sufletească, seninătatea și optimismul din poezia coșbuciană. În acest sens există o înrudire organică între atitudinea lui Coșbuc și cea a rapsodului popular de pretutindeni, care știe să rîdă cu aceleași lacrimi cu care și plînge. Coșbuc a știut să cînte dragostea, dar în așa fel încît în cîntec să existe și un strop de ură și neliniște (**Recrutul**, **Dușmancele**); să cînte ura, dar în așa fel încît cîntecul să cuprindă și aspirația după dragoste; să cînte tristețea, dar în așa fel încît în cîntec să fie și puțină bucurie; să cînte bucuria, dar în așa fel încît cîntecul să cuprindă și puțină tristețe. Acesta este cîntecul lui George Coșbuc. E smuls din însuși sufletul poporului. Meritul cel mai de seamă al poeziei sale este autenticitatea, datorită legăturii indestructibile cu viața poporului, cu tradițiile și trecutul său istoric, cu aspirațiile celor obidiți și cu natura patriei. El e poetul satului, al țărănimii, în sensul cel mai profund și mai complex. Despre natură și despre sat, despre dragostea de la țară s-a scris mult în literatura noastră, de la

alt pisc al poeziei noastre de concepție. Poetul născădean iubind pămînt și teluric viața, cu înțelepciunea echilibrată a omului din popor, exprimă în nemuritoare sa poemă, pe un pretext epic, mari esențe lirice, circumscrise eternei drame a rușii de viață. Optimist și senin, universul poeziei coșbuciene nu e lipsit de adîncime, de note dramatice și chiar tragice. Personalitatea coșbuciană nu se impune doar prin vioieșii și robustețea spirituală de sursă folclorică. Coșbuc nu se sustrage gravității eminesciene doar prin luminozitatea versului sau prin veselia spiritului; poetul e la fel de distinct și personal și în poeziile grave, de concepție, dacă nu mai cu seamă tocmai în aceste poezii. Temele dramatice și chiar tragice sînt prezente și la Coșbuc în aceeași proporție ca și la Eminescu, poate chiar într-un număr mai mare. Dacă la Eminescu asemenea teme sînt tratate din perspectiva filozofiei culte, kantiene și schopenhauriene, la Coșbuc sînt văzute, cel mai adesea, dintr-un unghi popular, dintr-o perspectivă rurală și adeseori folclorică. Poezia sa **Fata morarului** exprimă tot atîta durere sinceră și sfîșietoare ca orice elegie eminesciană, firește, cu potențe artistice de altă natură. Durerea în poezia lui Coșbuc e autentică precum e autentică vioieșia și sănătatea sufletească. Chiar dacă George Coșbuc n-ar fi scris poezii mai sprințare, mai șăgalnice, ca **Spinul**, **Scara**, **Iarna pe uliță**, **Sub patrafir**, **La pîriu** etc. ...ci numai elegii și cîntece de jale ca **Doina**, **Mamă** și acel excepțional poem tragic, **Ideal**, pe nedrept ignorat, el tot s-ar fi deosebit fundamental de pesimistii post eminescieni, căci durerea din versurile sale are o explicație socială, e durerea reală a poporului exploatat, e dorul și jalea firească a celor mulți care știu însă să facă

începuturile ei moderne, de la Văcărești la **Zburătorul** lui Heliade și idilele lui Alecsandri, de la Eminescu și Macedonski la St.O. Iosif și la toată pleiada semănătoristă. Toți aceștia se duceau la sat, îl priveau oarecum din afară, pitoresc și descriptiv, idilic sau dramatic, dar **din afară**. Coșbuc venea din sat, era satul însuși, cu toate coordonatele lui spirituale.

Firește că imensa producție coșbuciană nu se menține peste tot la aceeași altitudine artistică. Sînt în ea multe inegalități și naivități, aspecte care n-au rezistat timpului, confuzii ideologice, versuri ocazionale, declarative și retorice, răspîndite ani în șir, fără gust, prin serbări școlare și false publicații de popularizare, în dauna valorilor reale. Menite a face din Coșbuc unul dintre momentele marcante din evoluția poeziei românești, o personalitate artistică de seamă, care a dat alt curs liricii noastre, atît în ceea ce privește conținutul cît și în formele prozodice, creînd o școală poetică distinctă, deși fără o strălucire deosebită.

În lată de ce socotim că e timpul să descătușăm personalitatea complexă și profundă a lui Coșbuc din șabloane simplificatoare și din prejudecăți estetice care diminueau rolul însemnat jucat de poet în evoluția liricii românești, un rol asemănător cu acela pe care acel Homer al Provenței, Frédéric de Mistral, l-a avut în evoluția poeziei franceze sau scoțianul Burns, în cea a poeziei engleze. Mutatis mutandis, despre Coșbuc s-ar putea spune ceea ce Lamartine spusese despre Mistral, apreciînd că sub pana lui «o țară a devenit o carte». Și opera lui Coșbuc, în ceea ce are ea mai expresiv și mai autentic, exprimă «țara» cu toate coordonatele ei de timp și de spațiu.

dacă într-o bună zi... (II)

Deși Margareta Pîslaru, Gilbert Bécaud și Marina Voica sînt aproape în fruntea listei interpreților pe care îi preferă, Cu toate că admiră înalta ținută artistică a Ansamblului Forțelor Armate,

Ținînd să sublinieze că Sincron rămîne una dintre cele mai promițătoare formații de muzică ușoară,

Fără nici o legătură cu faptul că, personal nu prea agreează opereta, gen, după părerea sa, hibrid și desuet,

Și neavînd nimic împotriva «Muzicii din filme»,

Cronicarul nu le-ar fi înșiruit în continuare de-a lungul unei seri în care nu s-au spus alte cuvinte decît cele ale crainicei anunțînd trecerea de la o emisiune de cîntec și dans la altă emisiune de cîntec și dans.

Consideră greșită concepția care stă la baza unei asemenea programări: că divertismentul de televiziune ar fi de ordin exclusiv muzical și coregrafic și că, deci, într-o zi de sărbătoare ar fi normal să se elimine celelalte categorii de emisiuni, inclusiv cele cu adevărat specifice televiziunii. Are de altfel impresia că această concepție pornește de la o viziune oarecum metafizică și mecanicistă, care împarte emisiunile în instructive și distractive și care privește ca întîmplătoare sau forțată orice interferență între cele două caracteristici. Este un punct de vedere care poate duce la transformarea televizorului în simplă sursă a unui fond sonor și plastic și deci la sărăcirea mijloacelor lui de expresie și la scăderea interesului telespectatorului.

Care este raportul optim dintre diversele tipuri de emisiuni? Greu de spus. Căutînd termeni de comparație, cronicarul a găsit o singură statistică. Ea se referă la folosirea a 100 de ore de emisie de către televiziunea britanică. Din aceste 100 de ore, 34 au fost consacrate ficțiunii, 42 emisiunilor cu caracter informativ iar 24 altor emisiuni. Mai amănunțit: din primele 34 de ore, 8,5 au fost ocupate de serialele poliștice, 8,5 de alte seriale (foiletoane medicale, juridice, pe teme gospodărești, de aventuri etc.), 2,5 de serialele istorice, 4,5 de serialele de tip «western», 5,5 ore — piese de teatru, 4,5 ore — filme de cinematograf.

Observăm că numărul cel mai mare de ore — 42 — a revenit emisiunilor cu caracter informativ. Ce-au cuprins ele? 15 ore au fost consacrate prezentării unor probleme de actualitate (nu e vorba aici de «ultimile știri» ci de reportaje pe teme de interes general), 7 ore au fost alocate transmisiunilor sportive, 4 ore altor reportaje în exterior — de exemplu finala concursului pentru alegerea lui Miss Univers —, 10 ore documentarelor științifice și de călătorii, iar 6 ore buletinelor de informații sau, cum se spune la noi, jurnalelor televiziunii.

Celelalte 24 de ore s-au repartizat așa: publicitate — 6 (în general, scurte filme muzicale și scheciuri lăcînd reclamă unor produse comerciale); comedii și comedii muzicale — 4,5; jocuri și concursuri — 4; muzică ușoară — 4 (am transcris corect: 4 ore din 100); varietăți — 2,5; desene animate — 1,5; muzică clasică — 1,5. Jumătatea de oră rămasă a fost rezervată unei emisiuni intitulată «lată viața ta».

E un program de fapt, nu unul ideal. Dar fiind realizat de un post de televiziune cu o experiență relativ bogată, el pare a avea meritul de a ține seama de exigențele spectatorului modern și totodată de cel mai mare avantaj al televiziunii: posibilitatea de a împrumuta atît de la cinematografie cît și de la radiodifuziune cele mai atrăgătoare dintre mijloacele lor de expresie.

Telespectatorul este un om veșnic curios, interesat de tot ce-i nou, el vrea să vadă și să audă cît mai multe. Chiar dacă este amator de muzică ușoară, nu trebuie să fie un matematician prea experimentat pentru a socoti că, avînd la dispoziție un număr N de cîntăreți, care interpretează fiecare un număr M de melodii, în mod inevitabil televiziunea îi poate oferi doar o nesfîrșită repetiție a aceluiași program, în cel mai bun caz combinate în mod diferit.

Dacă, într-o bună zi, i s-ar da posibilitatea de a programa emisiunile, cronicarul ar încerca să țină seama de necesitatea absolută a diversificării lor.

pe ecrane

UN DOCUMENTAR CE NU TREBUIE PIERDUT

NAVIGATORI CARE DISPAR

Tot mai mult desprins de falsele poetizări — atât de ispititoare pentru ochiul documentaristului — scurt-metrajul românesc se constituie ca un câştig aparte şi de seamă al cinematografiei noastre. Multe din filmele prezentate anul acesta la Mamaia vorbesc despre o maturitate artistică cu atât mai îmbucurătoare cu cât ea a pătruns în zonele dificile (dificile tie prin ele însele, fie datorită unei prea îndelungate bătătoriri).

«Navigatorii care dispar» exemplifică la un nivel demn de luat în seamă documentarul de tip clasic (ca alcătuire şi modalitate de tratare), cel care

minuieşte o temă accesibilă pentru a extrage de aici semnificaţii, pentru a emoţiona pe căi neocolite spectatorul. Acea maturitate artistică de care vorbeam l-a ferit pe regizorul Ion Moscu de pericolul pitorescului, al frumuseţii cultivate în sine (şi cite imagini gen «carte poştală ilustrată» nu puteau furniza şirurile de plute ce se scurgeau pe apa Bistriţei?) Ceea ce au ţintit autorii să împingă în prim plan, şi au izbutit, este nu atât farmecul în general al acestei meserii singulare, ci o scurtă tipologie diferenţiată a unor oameni care şi-au transmis meseria din tată în fiu. Chipurile de oameni (naturaleţea lor a fost surprinsă cu evidentă participare afectivă de operatorul Wili Goldgraber), modelate expresiv parcă de însăşi asprimea profesiunii, te urmăresc multă vreme după ce ai părăsit sala (ceea ce este un lucru mare, foarte mare, pentru un film fără vedete).

Felul simplu, neartificial în care-şi povestesc deprinderea unei meserii foarte spectaculoase dar pretenţioase şi adeseori vrăjmaşă, tristeţea omească cu care se despart de ea (este cât se poate de dialectică această rupere melancolică de o indeletnicire moştenită de generaţii; voioşia despărţirii n-ar fi făcut decât să aducă un viziibil aer de artificial) stabileşte cu spectatorul punţi de comunicare ce se păstrează pe tărîmul artei adevărate (păcat că o frază ce se repetă ca un leitmotiv de-a lungul filmului, cu cuvinte din ce în ce mai desinate, frază concepută probabil ca un mijloc sonor de centrare a atenţiei, de stimulare a emoţiei, nu-şi justifică menirea, căci pare un împrumut nefiresc din recuzita unor filme artistice de lung-metraj preocupate de transcrierea cinematografică a fluxului memoriei).

M.M.

fişă
filmografică

JEAN-PIERRE
CASSEL

Născut la Paris, la 27 octombrie 1932.

Debutul pe ecran: «Pigale St. Germain des-Press» (1950, cu Jeanne Moreau). A jucat în peste 25 de filme dintre care amintim: «Calea fericită» (1956, cu Barbara Laage), «Pielea ursului» (1957, cu Nicole Courcel), «Dezordinea şi noaptea» (1958, cu Nadja Tiller), «În caz de nenorocire» (1958, cu Brigitte Bardot), «Jocurile dragostei» (1960, cu Geneviève Cluny), «Candide» (1960, cu Daliah Lavi), «Cele şapte păcate capitale» (1961, cu Jacques Charrier), «Arsene Lupin contra Arsene Lupin» (1962, cu Françoise Dorléac), «Cyrano şi d'Artagnan» (1962, cu Daliah Lavi), «A trecut o femeie» (1963, film realizat de Juan-Antonio Bardem), «Înaltă infidelitate» (1963, cu Monica Vitti), «Cele mai frumoase escrocherii din lume» (1964, cu Catherine Deneuve), «Acei bărbaţi minunaţi în maşinile lor zburătoare» (1964), «Serbările galante» (1965), «Arde Parisul?» (regizor René Clément).

în curînd, pe ecrane

ZORBA, GRECUL

Cine-epepele «homerice» ale modernului Kakoyannis gravitează în jurul unui mare personaj, erou al unor odisei tragice, antice sau contemporane: «Electra», «Fata în negru», «Stella» şi acum «Zorba». «Grandoare şi simplitate, grandoare din simplitate» — astfel definea un critic arta marelui cineast grec. Copleşitoarele sale personaje consumă, la o înaltă combustie umană, pînă la capăt, un destin potrivit. Dar cu cât e mai sălbatic acest destin impus tot de oameni, de condiţia socială concretă mai degrabă decît de cea umană, în genere, cu atât mai tulburătoare, mai demnă de înfruntare, mai plină de sens apare rezistenţa. În această sălbatică înclăstare, valorile morale nu se sleiesc, ci se ascut, se consolidează; filme ca «Zorba, grecul», «Femeia nisipurilor» (japonez) sau ca «Nanuk, eschimosul» al lui Flaherty, întăresc încrederea în nobleţea fiinţei umane.

Zorba e un personaj de un rar curaj în faţa vieţii. Fiecare eşec e pentru el o încercare a uriaşei rezistenţe morale de care dispune. Eroul lui Kazantzakis-Kakoyannis are un mod ciudat de a-şi antrena voinţa, de a-şi converti disperarea nu în speranţă vană (aici rezidă grandoarea personajului profund modern) ci în lucida explorare a altor căi care, desigur, s-ar putea înfunda şi ele. Cînd soseşte cu tinărul scriitoraş în ţinutul sterp şi-i încolţeşte ideea reacţivării unei mine părăsite, el nu scontează nicaiva averi — e omul ce nu cunoaşte valoarea banului — ci pur şi simplu dezmoşirea unor energii latente. Zorba poartă în sine mişcarea, el stimulează viaţa pe unde trece, stîrneşte vîntul inviorător în mlaştini stătute, printre prejudecăţi întepenite în rigori medievale, descătuşează dragostea şi viaţa din închisorile societăţii. Nu reuşeşte decît arar: femeia căreia îi redă încrederea în oameni şi demnitatea (interpretată de excepţionala actriţă Lila Kedrova) sfîrşeşte tragic înainte de a apuca să fie fericită; cealaltă, tinăra (Irene Papas), moare ucisă cu pietre de satul furibund, tocmai pentru că a îndrăznit să fie fericită, înfruntînd prejudecăţile.

Chiar dacă unii admiratori fanatici ai eroului lui Kazantzakis nu au recunoscut în chipul lui Anthony Quinn pe Zorba, grecul, creaţia actorului american rămîne magistrală.

Energia teribilă a lui Zorba aminteşte unele personaje gorkiene.

Om fără carte, el nu judecă simplist intelectualizarea rigidă, apatia scriitorului faţă de viaţă, ca pe o trăsătură condamnată de caracter ci ca pe efectul unei educaţii eronate. Mai mult, în finalul senzaţional ca forţă şi efect cinematografic el încearcă să-l convertească subtil pe tinăr la religia sa lucidă şi sănătoasă: «Nu-i nimic, aici trebuia totul consumat pînă la capăt ca s-o putem apuca într-altă parte». Zorba demonstrează că, sustras mediului, ancorat în viaţă şi angajat în bucuriile dar mai ales în nenorocirile ei, pînă şi acest şubred erzaţ livresc poate deveni bărbat întreg, om.

Săraci dar liberi, aceşti simpli oameni

deveniţi zei — adică stăpîni absoluţi pe destinul lor — vor urca fără încetare stîncă cea grea a lui Sisif, pe un drum a cărui finalitate stă în bucuria efortului mai degrabă decît în ambiţia — uneori vană — de a învinge, în satisfacţia de a rămîne om viu, adică vulnerabil, mai presus decît eroul-statuie. Filmul lui Kakoyannis e controversat ca orice operă remarcabilă. Mulţi critici i-au reproşat nerespectarea cărţii lui Kazantzakis. Milioanele de spectatori care n-au citit-o, dar l-au văzut pe uriaşul Zorba — Anthony Quinn, pe cutremurătoarea Lila Kedrova (răsplătită cu Oscarul pe 1964) sau pe tragica Electra modernă (eroina interpretată de Irene Papas) dovedesc că nu există rigori cînd e vorba de marea artă. Rigori au doar esteţii ce ignoră singurul adevăr valabil al operei artistice: gradul de declanşare a emoţiei, forţa dialogului ce se angajează între spectator şi film. Iar «Zorba, grecul» e un răscolitor dialog.

Alice MĂNOIU

● Regizorul italian Michelangelo Antonioni, cunoscut pentru preocupările sale în direcția investigației psihologice, intenționează să înceapă în această lună filmările unei comedii muzicale în culori (după un scenariu propriu). Interpreta principală Monica Vitti (foto) declară că «ideea de a încerca acest gen nu este de fapt o surpriză. Antonioni vorbea de ea de mai multă vreme».

● La sfârșitul anului, André Hunebelle, autorul lui «Fantômas», va realiza în Scoția a treia serie a filmului (bineînțeleas, cu Jean Marais). Autorul scenariului, Jean Hallain, ne asigură că această ultimă parte va fi cu totul diferită de primele două: «Vom părăsi stilul James Bond; ne vom apropia mai mult de adevăratul tip al eroului literar Fantômas».

● Regizorul iugoslav Dušan Vukotić a terminat de curând filmul «Al șaptelea continent», închinat copiilor din lumea întreagă.

● Presa italiană vorbește despre un acord între scriitorul André Malraux și producătorul Carlo Ponti pentru transcrierea cinematografică a «Condiției umane».

● Cineastul american Nicholas Ray (autorul «Setei de a trăi», al «Răzvrătitului fără cauză», cu James Dean, al «Umbrelor albe» și al lui «Johnny Guitare») pregătește un film despre tineretul londonez: «Numai îndrăgostirii au plecat viu». Scenele vor fi turnate în întregime pe străzile capitalei britanice.

● Unul dintre junii primi ai ecranului italian din anii '50, Maurizio Arena, revine în cinematografie ca regizor și interpret al filmului «Bonne à tout-aires». În roluri secundare, chiar în figurație, vor apărea actorii de prima mână: Vittorio de Sica, Lea Padovani, Rossano Brazzi, Gino Cervi, Ugo Tognazzi și cuplul de comici Franchi și Ingrassia.

● «Căsătorie de conveniență» este titlul filmului la care lucrează în prezent regizorul polonez Stanisław Bareja. În rolurile principale: Elzbieta Czyżewska și D. Olbrychski.

«Cazul D» — una dintre autenticile anchete sociale realizate de studioul «Al. Sahia» (autor: Al. Boiangiu și Mihai Stoian, operatori: Gh. Herschdorfer și Sergiu Huzum) pe care așteptăm să o vedem pe ecrane.

În urma cântecelor

Judecat nesententios și fără entuziasm grăbit, festivalul din acest an — deosebit, sub raport valoric, de edițiile precedente — a întârit convingerea că dincolo de orice modă, cîntecul românesc se simte bine în haina melodiilor desfășurate pe planuri mai mult sau mai puțin largi, purtătoare de lirism robust (nu sentimentalism), dar care nu concurează, fățiș sau pe ascuns, cu aria de operetă. «Ploaia și noi» (V. Vasilache), «Vîntule» (Al. Mandi), «Te așteaptă un om» (I. Cristinoiu), «Adio» (N. Kirculescu), «Prieten drag» (Radu Șerban), «Cînta un matelot» (V. Veselovschi), «Cîntecele mele» (Mișu Iancu), «Trece o umbră» (Petre Mihăescu), «Noaptea» (T. Popa) sînt doar cîteva enumerări.

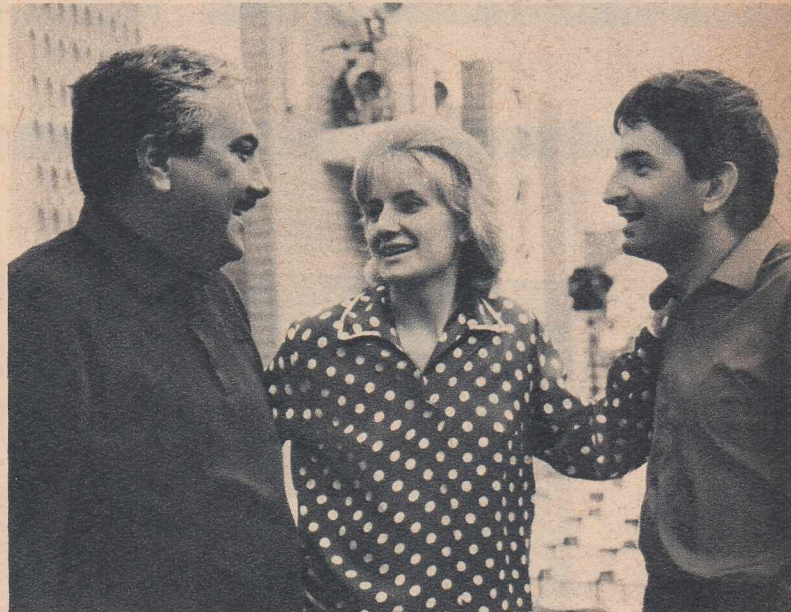
Din păcate, de pe lista premiilor lipsesc cîteva melodii de reală frumusețe (am aminti aici, în primul rînd, «Ploaia și noi» a talentatului V. Vasilache, cîntec ce a și început să-și croiască singur un drum meritat); felul cum sînt alcătuite unele distincții (Premiul U.C.F.S., Premiul O.N.T. etc.) cheamă către premiere sigură bucurii cu tematică precisă, corespunzătoare profilului instituției ce le acordă, dar care, nu de puține ori, sînt departe de a întruni calități artistice majore. Ce s-ar întîmpla dacă O.N.T. și-ar acorda premiul și unei melodii din care să lipsească cuvîntul Mamaia?...

Schema ritmurilor dinamice se vedește a fi încă stînjenoasă, altfel nu se explică de unde vine senzația de cîntec ce se urnește cu greu dintre note pentru a se închea într-o construcție armonioasă pe care o lasă multe melodii, mai ales cele sportive («Hai la drum» — de Valențiu Grigorescu, «Carpați, Carpați» — de Gelu Solomonescu). Chiar și cîntecele ce reușesc să împace oarecum ritmul antrenant cu melodia sînt alcătuite după un prototip componistic destul de facil. Atîta timp cît într-un festival sînt aduse, de la bun început, și cîntece pe versuri de Miron Radu Paraschivescu ori Minulescu, și marșuri sportive, ni se pare că exigența, în ceea ce privește selecționarea acestora din urmă, trebuie să funcționeze mai zdravăn. Poate că absența «cîntecului mare» știrbește mai puțin din tinuta unui festival decît reușesc s-o facă niște improvizatii sonore zgomotoase ce nu-și au locul pe scena Mamaiei.

Nu putem trece cu vederea peste o anume străduință (mai des întîlnită decît altădată), de ocolire a unor clișee bine înrădăcinate de versificare curată. Unele dintre cîntecele auzite pe scena ultimului festival pot fi, dacă vrem, subiect de parodie, de satiră, dar mi se pare mai cinstit să spunem deschis ce credem că împiedică melodia să-și găsească un sprijin echitabil în cuvînt. Mai stăruie încă părerea că muzica este principalul sediu al emoției, că versurile sînt doar o căptușeală a cărei culoare nu are prea mare importanță. În discuțiile ce se duc de cîteva ani s-a adus mereu vorba pe bună dreptate de talent, de atragerea în cîmpul

muzicii ușoare a unor oameni cu har. Dar cum numărul textierilor se mărește foarte greu, din motive diferite, ar trebui sporită exigența în primul rînd față de aceștia. Ușurința cu care se dă drumul unor texte este dăunătoare nu numai cîntecelor, ci și sorții muzicii noastre ușoare, căci întinde în acest fel momeli lesnicioase și noilor textieri. Numai legea lui «merge și așa» explică autoîngăduința cu care un tînar cu o mare productivitate în

o mică lume de idei și sentimente, capabile să emoționeze sincer pe ascultătorul de vîrstă și gusturi diferite. În acest sens și-au privit melodiile Constantin Drăghici (deși cîntecele încredințate n-au fost dintre cele mai frumoase), interpret care a dovedit și de data aceasta că posedă în cel mai înalt grad inteligența de a-și conduce glasul, de a-l supune celor mai fine nuanțe, precum și Sergiu Cioiu (cu resurse dramatice știute dar abia acum va-

Cel puțin așa o dovedesc festivalurile: Constantin Drăghici și Doina Badea sînt interpreții preferați ai compozitorului Vasile Veselovschi

Fotografie de S. STEINER

materie de texte, Mihai Dumbravă (prea abundent lăudat), pune melodia «Mamaia au revoir» pe versuri de acest fel: «Mamaia ău revoir, auf wiedersehen/ Mamaia good bye, pleacă un tren».

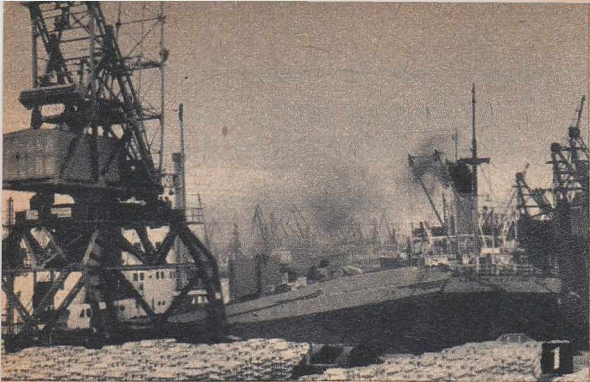
Festivalul a prilejuit o luare de cunoștință, în bloc, a ceea ce avem mai bun, la ora de față, în materie de cîntăreți. După părerea noastră nu toți soliștii de la Mamaia au putut să răspundă solicitării de a desprinde nuanțele cîntecului, atîtea cite sînt, și de a le intruchipa, vocal și scenic, ca atare. Uneori, aplauzele culese aurea în timpul anului și entuziasmul unor tineri ce confundă noutatea cu valoarea au dus prea repede la domolirea rîvnei de a munci pentru ceea ce se cheamă o adevărată ținută personală. Așa se explică de ce cîntărețe cu certe calități vocale, cum sînt Anda Călugăreanu și Pompilia Stoian, mimează stîngaci candoarea, gravitatea ori drăgălășenia grațioasă, iar Doina Badea, după cîteva ani de la debut, își suprasolicitează frumosul ei glas, refuzînd încercările de potențare expresivă. Atitudinea creatoare față de un cîntec reușește să facă din el

lorificate din plin) și, în măsura îngăduită de cîntece, Ilinca Cerbacev și Dan Spătaru.

Conceput ca un concurs de creație și nu de interpretare, festivalul nostru, așa cum este el organizat în momentul de față, ni se pare că nu operează cea mai judicioasă selecție de valori în rîndul cîntăreților. Faptul că în acest an cîntecele au fost distribuite de compozitori — nu de puține ori după criteriul succesului sigur al interpretului — n-a făcut, pe de o parte, decît să întărească confuzia pe care, prin forța lucrurilor, publicul o face de multe ori între succesul melodiei și al cîntărețului, iar pe de altă parte a adus un prost serviciu fie cîntecului, fie interpretului, care, uneori, nu și-a găsit omul și, respectiv, locul potrivit.

Nu încapă îndoială că acesta este motivul de seamă pentru care nici unul din adevăratele debuturi ale festivalului n-au reușit să se impună (au reținut doar atenția Elena Neagu și Mîndruța Radu): ar trebui să nu se piardă din vedere că, într-un anume fel, festivalul trebuie să fie și un prestigios prilej de lansare a vocilor noi.

Magda MIHĂILESCU

fotografiile ale constructorilor

Din ce în ce mai des sintem invitați la expoziții de fotografii realizate de fotoamatori din diverse întreprinderi și instituții. De astă dată publicăm câteva reproduceri după exponatele din expoziția organizată de Comitetul sindicatului întreprinderii 1 construcții-montaj. Expoziția a avut loc în sala Asociației artiștilor fotografi din București.

alt titlu: se numește «Fișă filmografică» și apare în paginile noastre de cinema.

din nou despre „politețea cea de toate zilele”

Cititorul T. Susanu din Sibiu (19 ani), căruiu i-a plăcut articolul nostru «Politețea cea de toate zilele», ne pune o serie de întrebări ținând de comportamentul zilnic. Iată răspunsurile solicitate.

Pe ușa unui local pășește în primul rând bărbatul, lăsând ca partenera să-l urmeze. Acesta nu e nicicum un semn de indelicatețe (în general, se dă înțelitate femeii în orice împrejurare), ci dimpotrivă: bărbatul e cel care va căuta o masă liberă, care va întâmpina primul privirile celor aflați în local. La ieșire însă, înțelitatea se va da femeii. Mai semnalăm o situație asemănătoare: din autobuz sau tramvai coboară întâi bărbatul pentru a putea apoi să-i întindă partenerii mâna și să o ajute la coborâre.

T. Susanu ar mai vrea să cunoască care este procedeu corect atunci când, intrând singur într-un local, vede la o masă un grup de prieteni și prietene. Le sărută ori nu mâna acestor fete? Dacă grupul este prea numeros, ținându-le nou venit nu are obligația să dea ori să sărute mâna tuturor celor de față. Un salut amabil, adresat tuturor, poate evita situația jenantă de a ocoli întreaga masă.

În general însă, conform tradițiilor politeții românești, se sărută mâna fetelor și a femeilor. Dacă întâlnirea se petrece într-un cadru strict profesional se poate, firește, da mâna și «băiețeste» — cum spune T. Susanu.

E de preferat să nu fumați în fața mamei, dacă lucrul acesta o supără, și în general nu veți aprinde țigara în fața unei femei (sau a oricărei persoane mai în vârstă), până nu întrebați dacă lucrul acesta deranjează ori nu.

Când insotește o femeie, bărbatul merge ocrotitor pe latura trotuarului din spatele părții carosabilă a străzii.

Când se fac prezentările se spune în întregime numele celor de față (uneori și profesia: inginer, doctor, profesor); se prezintă totdeauna bărbatul femeii, cel mai tânăr — celui mai în vârstă etc.

Sperăm ca aceste câteva recomandări să răspundă și interesului manifestat față de problemele politeții de cititoarea Florica Ene din Ottenița.

câteva sugestii

Tovărășă Rodica Iosif din Arad ne trimite o scrisoare cuprinzând mai multe sugestii:

1) Să ne ocupăm în continuare de problemele muzicii ușoare. Scrisoarea a fost scrisă înainte de apariția numărului 35, în care am început să tratăm mai pe larg această temă. Dar fără îndoială că muzica își va mai afla spațiu în revistă.

2) Să restrângem spațiul acordat rubricii «Curier». Propunerea nu ne surde. Ba, dacă revista ar avea mai multe pagini, noi am înclina chiar să mai acordăm câteva acestei rubrici. Principiul ce-l avem de făcut ni se pare că este îmbunătățirea rubricii în sensul de a cuprinde lucruri inedite și cât mai interesante.

3) Date din biografia solistului de muzică ușoară Dan Spătaru. Recomandăm cititoarei noastre nota «O întâlnire plăcută», apărută la rubrica de față în nr. 23 din 4 iunie a.c.

4) Portretul cântărețului Constantin Drăghici pe copertă a apărut în nr. 36 din 7 septembrie 1963.

5) Să apară o fotografie a formației «The Beatles» la rubrica «Memento»; a apărut în nr. 16 din 17 aprilie 1965.

6) Să publicăm altă povestire în imagini, cum a fost «Un om moare la vila Ghiocelul». Vom publica imediat ce vom avea un subiect potrivit.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundă: Corneliu Călin, student, Bistrița, str. Zimbrului nr. 1; muzică ușoară; Lucius Mateias, tehnician, Pitești, str. Ștefan cel Mare nr. 19; ilustrate; Aneta Batoșchi, elevă, Buzău, cartier Simleasca, blocurile I.O.C., bl. 5, ap. 2; muzică ușoară, ilustrate; Silvia Rusnac, funcționară, of. P.T.T.R. Sighetul Marmăției; ilustrate; Traian Adrian Labos, muncitor sanitar, Timișoara, str. Ștefan Plavăț nr. 67; teme diverse, ilustrate; Ioana Pricop, elevă, Măcin, str. Alexandru Lapușeanu 12; ilustrate; Petru Cristea, maitru, Brad, str. Moților 13; psihologie, ilustrate; Lica Nedelcu, elevă, Brăila, str. Ion Ghica 56; ilustrate; Rodica Sasu, elevă, București, str. Elev Ștefănescu Ștefan 14, nr. 23 August; artă, literatură, chimie; Ioan Pătrașcu, muncitor,

Săvinești, vila 29, ap. 2, rn. Piatra Neamț; sport, muzică, ilustrate; Gheorghe Pencea, student, București, rn. 1 Mai, str. Cheile Zănoagei nr. 74, bl. A; cinema, sport, ilustrate; Sandu Vasile, instalator, Bacău, str. Nufărului 40 bl. 1, et. 1, cam. 6; ilustrate; Mitu Nicolae, elev, Curtea de Argeș, cartier Capu Dealului, str. Bușaga 38; ilustrate; Eugen Ștefănescu, profesor, Timișoara I, zona tipografilor, bl. B 2, sc. A, ap. 1; pedagogie, sport, ilustrate; Lucian Onescu, funcționar, Cugir, str. George Enescu 30, rn. Orăștie; teme diverse, ilustrate; Constantin Iordache, cartier postal, 38 ani, Vatra Dornei, str. Dorneilor 2, sc. A, et. III, ap. 2; teme diverse, ilustrate; Ion Mihulin, funcționar, București 12, căsuța poștală 2 034; ilustrate; Elena Taborschi, elevă, Timișoara, str. Tipografilor 44; cinema, ilustrate; Nicolae On, mecanic, 23 ani, Lupeni, str. M. Eminescu 11; teme diverse, sport, ilustrate; Mircea Gheorghe, rabotor, Hunedoara, bl. C.M. 1, ap. 42; teme diverse; Ionel Crăciunescu, mecanic, Tr. Severin, str. Anghel Saligny 34; teme diverse, sport, ilustrate; Nicu Toma, electrician, București, rn. 16 Februarie, str. Viforului 4; teme diverse, ilustrate; Aurel Ungureanu, elev, Suceava, str. M. Vițeazul 56, bl. L. sc. C., et. III, ap. 12; ilustrate; Toma Doloc, electrician, Craiova, str. Opanez 17; cinema, muzică, ilustrate; P. Gheorghe, student, com. Buicești, rn. Filiași, of. P.T.T.R. Butoiști; istorie, geografie, ilustrate; Anton Matula, elev, Lugoj, str. Gh. Șincai 3; cinema, ilustrate; Ion Vasilescu, șofer, Craiova, str. Cimpia Islaz 7; teme diverse, ilustrate; Petre Evanghelidis, matrișer scolar, Ploiești, str. Cuza Vodă 18; sport, muzică ușoară, ilustrate.

de ce nu se găesc ace de picup?

Cititorul Constantin Ursache din Piatra Neamț, str. Ana Ipătescu nr. 70, ne informează că în magazinele de specialitate din orașu său nu se găesc de vânzare ace de picup deși posesorii de picupuri au făcut plină acum nenumărate reclamații.

Responsabilii de magazine sunt în cea în depozitele I.C.R.M., de la care ei se aprovizionează cu asemenea articole, acele lipsesc de peste un an. Așa se explică — ne scrie corespondentul nostru — că în ultimul timp s-a redus și cumpărarea de discuri.

„la doi pași de țirgoviste”

În nr. 28/1966 am publicat rândurile cititorului Mihai D. Ion din Aninoasa-Săteni prin care ne sesiza despre lipsa de activitate a căminului cultural din localitatea sa. La sesizare ne-a răspuns Comitetul de cultură și artă din Tirgoviste. Printre altele se confirmă situația semnalată de cititor. Joile distractive consacrate tineretului sint într-adevăr foarte rare în comună, televizorul de la cămin e de împrumut. Dar toate acestea, ni se asigură, se vor îndrepta. Cum? Print-o preocupare mai serioasă pentru organizarea unei acțiuni culturale în cadrul căminului și prin aducerea unui televizor.

Așteptăm realizarea acestor promisiuni.

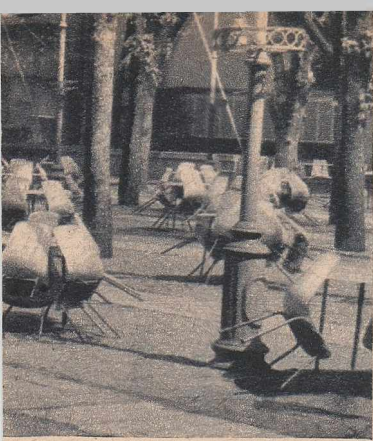
ni se propun noi rubrici

«Pentru noi femeile» este o rubrică permanentă a televiziunii; rubrici similare, conținând sfaturi destinate în exclusivitate femeilor, apar de asemenea în diferite ziare și reviste. Dar oare nu există și probleme specifice bărbaților — cum ar fi cele vestimentare, cele legate de alimentație, alcoolism

etc? Ca atare, tov. Florea Aurel din Iași ne propune să apară și o rubrică cu acest profil. Considerăm că propunerea merită să fie luată în seamă.

O altă propunere de rubrică permanentă ne vine din partea cititoarei noastre Eliza Popescu din Sinaia. După părerea d-sale ar fi utilă o rubrică intitulată «Vreți să slăbiți?» Nu ni se pare utilă o asemenea rubrică; desigur că noi am publicat și vom mai publica, probabil, materiale menite a-i ajuta pe acei ce vor să slăbească — dar nu sub forma unei rubrici permanente. Aceasta deoarece rubricile permanente sint destinate tuturor sau majorității cititorilor unei publicații. Or, nici o statistică — cel puțin pînă acum — nu a dovedit că majoritatea cititorilor noștri ar avea nevoie să mai scadă ceva din greutate...

Tovărășă Aurelia Pinteza din Cluj ne propune ca pe coperta fiecărui număr să apară portretul unui artist de cinema, iar în interiorul revistei să publicăm o rubrică permanentă intitulată «Album cinematografic», care să cuprindă date din viața și activitatea actorului respectiv. Prima parte a propunerii o respingem categoric, deoarece ni se pare că n-ar corespunde profilului revistei noastre. În ce privește a doua parte, rubrica a și fost inaugurată — dar sub un

În port — Gheorghe Ghiaciu.

Indiscreție — Constantin Mareș.

Două epoci — Constantin Voiculescu.

E încă devreme — Mina Cristescu

În câteva rânduri

Viorica Mihalache, Roman. O copertă cu actorul Ion Besoiu a apărut (nr. 8 din 19 februarie a.c.).

Aurel Lăslău, Cugir, și Marian Tronaru, București. Nu vă putem pune la dispoziție alte adrese decât cele pe care le găsiți la rubrica «Cititorii către cititori».

Ion Igăzan, com. Zorlențu Mare, raionul Caransebeș. Fotografii ale cîntăreței Sarita Montiel au apărut în «Flacăra» în primăvara acestui an, cu prilejul concertelor pe care aceasta le-a dat la București.

Mariana Nițoi, Sibiu. Actriței Irina Petrescu îi puteți scrie pe adresa Institutului de artă teatrală și cinematografică, București, bd. Schitu Măgureanu 1; lui Florin Piersic, pe adresa Teatrului Național din București, str. 13 Decembrie 3; lui Iurie Darie, la Teatrul de Comedie, str. Măndinești 2; Margaretei Pîslaru și Andei Călugăreanu: Studioul de televiziune, str. Molîere 2.

Ecaterina Rădu, București, și Doina Popescu, Roșiori de Vede. Vă mulțumim pentru aprecieri. O copertă cu Alain Delon va apărea în curînd.

Constantin Torcea, Tulcea. Amănunte în plus față de ce am publicat anul trecut în cazul tinerei Speranța M. din Brăila nu avem. Dacă doriți să-i scrieți, o puteți face prin intermediul redacției noastre.

Paulina Pebe, Pitești. Pe coperta revistei noastre nr. 32, alături de actorul Jean Marais, se află actorul român Serban Cantacuzino și nu Florin Piersic, cum vi se pare dv. De altfel, acest lucru este menționat și în explicația publicată în pagina a doua a acelui număr.

Mircea Sasu, Deva. Ne bucurăm că vă place forma actuală de prezentare a «Flăcării» cit și conținutul ei. Adresa dv. va apărea la rubrica «Cititorii către cititori» cînd îi va veni rîndul.

Elena Sușceac, Sibiu. 1) Tot ce aveți de spus în legătură cu emisiunea de la radio intitulată «O melodie pe adresa dumneavoastră», comunicați direct Radioteleviziunii, a cărei adresă este: București, str. Nufierilor 62. 2) Pentru întreținerea tenului adresați-vă unui specialist cosmetician. Ateliere de cosmetică funcționează pe lângă marile saloane de coafură nu numai din București ci și din principalele orașe din țară.

M. Papahagi, Bacău. Trimiteți-ne adresa pentru a vă face comunicări.

CITITORII ÎNTREABĂ

poet și luptător

«Aș dori să aflu ceva despre viața și creația marelui poet chilian Pablo Neruda».

Constantin BURLACU
comuna Vlădeni, rn. Iași

Răspunde scriitoarea MARIA BANUȘ.

Pablo Neruda (Nefali Ricardo Reyes) s-a născut la Parral, Chile, în 1904, ca fiu al unui mecanic de locomotivă. Pseudonimul Neruda l-a fost inspirat de numele unui cunoscut scriitor ceh din secolul al XIX-lea, Jan Neruda.

Primele sale volume de versuri sînt de inspirație și de factură suprarealistă. Contactul direct pe care-l are cu realitățile sumbre, tragice ale epocii noastre, angajarea sa tot mai profundă în luptele sociale și politice au o acțiune puternică asupra poeziei nerudiene, imprimîndu-i un unghi de deschidere tot mai mare către un univers total. E loc în poezia lui Neruda și pentru vastul epos al Americii de Sud («Canto general»), și pentru numeroase cîntece de dragoste, și pentru cele trei cărți ale așa-numitelor «Ode elementare», în care sînt evocate și slăvite mii de aspecte particulare ale vieții cu o extraordinară acuitate senzorială și cu un inepuizabil suflu liric.

Personalitate complexă și robustă, Ne-

ruda izbutește să împletească, de-a lungul întregii sale vieți, activitatea literară cu cea socială. Începe ca diplomat de carieră, ca trimis al țării sale în diverse state din Asia și Europa, trăiește zguduitoră experiență a războiului civil din Spania («España en el Corazon — Spania în inimă»), se înapoiază în patria sa, este ales deputat din partea Partidului comunist în 1945; după cîțiva ani, în împrejurări dramatice, sub amenințarea unui guvern reacționar, este nevoit să se ascundă și să se exileze în Europa. Cunoaște experiența fărîl socialiste și scrie un volum de versuri în care evocă liric, cu o mare fervoare, descătușarea lor, pelsajul și orienturile lor («Strugurii și vîntul»).

Pablo Neruda are o uriașă operă poetică. E ca un larg fluviu ce se îmbogățește necontenit cu noi afluenți. Rigoarea formală, concentrarea nu-i sînt proprii. Pe suvoitul nestăvilii al versului său liber curg adesea și turburi aluvionii. Uneori poezia lui e discursivă, fără frîu. Mulți critici și cititori îi reproșează aceasta. Fie însă că acceptă ori resping maniera lui impetuoasă, retorică uneori, majoritatea iubitorilor de poezie trebuie să recunoască și să se plece în fața unei forțe de creație neobișnuită, de tip hugolian, în fața unei opere ale cărei dimensiuni vaste se desfășoară de multe ori nu doar extensiv, ci în profunzimele ultime ale sufletului omenesc.

de cînd se cunoaște radarul

«Cînd a apărut radiolocația și ce perfecționări există în acest domeniu?»

Ion GRĂDIȚARU
comuna Racova, reg. Bacău

Răspunde dr. ing. FLORIN ZĂGĂNESCU.

Una dintre cele mai spectaculoase ramuri ale radiotehnicii — radiolocația — a apărut și s-a dezvoltat vertiginos în anii premergători celui de-al doilea război mondial. Ca răspuns la acțiunea puternică a aviației și a submarinelor germane, specialiștii englezi au reluat și dezvoltat un fenomen sesizat încă din 1897 de A.S. Popov. Este vorba de întreruperea legăturii radio realizată de acest savant între două vapoare, atunci cînd printre acestea a trecut un al treilea. În acest fel s-a constatat pentru prima oară că radioundele pot servi și la descoperirea unor obiecte, iar noua tehnică a primit denumirea de radiolocație (din latinescul radio = rază și locus = loc). Radiolocația include metodele de detectare a poziției obiectelor în

mişcare sau fixe, prin utilizarea fenomenului reflexiei undelor radio. Această operație se realizează astfel: prin antena mobilă sînt emise fascicule înguste de unde radio care, de îndată ce înfîlesc un obstacol, se reflectă de acesta și revin la antenă, care de astă dată captează semnalul-ecou și permite evidențierea lui pe un ecran fluorescent.

În raport de timpul parcurs de semnalul radio și de direcția antenei se pot stabili coordonatele obiectului radiolocalizat; acum această operație este efectuată automat, cu ajutorul unor aparate electronice.

Radiolocațiile se folosesc pentru descoperirea, urmărirea sau dirijarea avioanelor, navelor, rachetelor sau sateliților, în navigația aeriană și cosmică, în meteorologie, în telecomunicații, în astronomie etc. Cele mai spectaculoase utilizări o are radiolocația în astrofizică și cosmologică, la radiolocalizarea corpurilor cerești din vecinătatea Pămîntului (Lună, Venus etc.), la cercetarea cu radiotelescoape gigantice a celor mai îndepărtate obiecte cosmice (radiosteie, cvasistele etc.), la menținerea legăturii cu stațiile automate interplanetare.

somnul letargic

«Ce este somnul letargic?»

Gigi PERIANU
Tîrgu-Jiu

Răspunde M. STERIADE, doctor în medicină, Institutul de neurologie al Academiei Republicii Socialiste România.

În atara somnului fiziologic, stare normală care alternează ritmic cu starea de veghe, menit să realizeze o recuperare a energiei consumate în perioada de activitate, sînt cunoscute în patologia sistemului nervos cazuri de somnolență sau de somn profund, mai mult sau mai puțin prelungite, care pot dura zile, luni și uneori chiar ani. Acesta este așa-zisul «somn letargic».

După epidemia de encefalită din timpul primului război mondial, numită și «encefalită letargică», au apărut o serie de cazuri în care starea de somn prelungită era datorită leziunii sistemului nervos central într-o regiune descoperită ulterior ca avînd o importanță critică în menținerea stării de veghe. Această regiune este situată la baza creierului și constituie zona care tri-

mite spre scoarța cerebrală impulsuri nervoase ce asigură fondul de veghe necesar performanțelor conștiinței. Este de la sine înțeles că o distrugere a acestei zone printr-o leziune encefalică sau de altă natură (vasculară sau tumorală) va priva regiunile superioare ale creierului de impulsurile care întrețin alternanța normală dintre veghe și somn, creînd un «creier izolat» de ceea ce în mod normal îl trezește și îi asigură o excitabilitate normală. Cu cît leziunea va fi mai mare, ea va cuprinde mai complet zona de trezire de la baza creierului și posibilitățile de recuperare sau de compensare vor fi mai mici, iar somnul va fi mai prelungit. Dacă leziunea este mică sau atacă o singură parte a sistemului activator al veghii, este posibil ca tendința la somn să nu fie decelată decît cu examene speciale, cum este înregistrarea activității electrice a creierului (electroencefalograma). Dacă leziunea este însă întinsă și bilaterală, somnul este manifest și poate dura (continuu sau cu intermitențe) luni sau ani. Astfel de cazuri au fost publicate în literatura de specialitate internațională, între altele și de cercetători din țara noastră.

Lucia Crăciun, Lipova. Ați cîștigat pariul, făcînd însă o confuzie la unul dintre cele două nume pe care le-ați indicat: într-adevăr, melodia «Silence» (Linște) a fost lansată de cîntăreța Dalida; autorul ei nu este însă Tino Rossi, ci Nini Rosso. În românește, «Linște» a devenit cunoscută în interpretarea lui Constantin Drăghici.

Adelina Grigorescu, Hunedoara. De ce nu vă răspund unii actori cărora le-ați scris? Imposibil să vă răspundem noi la această întrebare. Poate că primesc prea multe scrisori și, așa cum se întîmplă și cu rubrica noastră «Cititorii către cititori», răspund treptat, în limita timpului de care dispun. Lui Dan Spătaru îi puteți scrie pe adresa Radioteleviziunii, str. Nufierilor 62, raionul 16 Februarie, iar actriței Dorina Lazăr pe adresa Teatrului «Barbu Delavrancea», șoseaua Ștefan cel Mare 34, raionul 1 Mai.

G. Frățîță, Vișeu de Sus. 1) Scanderbeg, erou național al poporului albanez, a trăit între anii 1414 și 1467. El a condus răscoala poporului său împotriva turcilor, care în 1442, sub Murad al II-lea, anexaseră Albania. Aliindu-se cu regele Ladislau al Ungariei și cu Ioan Corvin, voievodul Transilvaniei, Scanderbeg a cîștigat o serie de bătălii de răsunet împotriva armatelor otomane. 2) Hong Kong (Seang-kan) este un teritoriu situat în sud-estul R.P. Chineze, ce se află în stăpînire a Marii Britanii încă din anul 1842. Acest teritoriu, avînd o suprafață de 1 013 kmp și o populație de 3 410 000 locuitori (1962), dintre care 99 la sută chinezi, este format din insula Hong Kong, cîteva insule mai mici din apropiere și o fîșie îngustă de coastă pe țărmul peninsulei Țziulun. Anexarea părții insulare a acestui teritoriu la imperiul colonial britanic s-a făcut prin tratatul de la Nankin care a pus capăt primului «război al opiumului» (1840-1842); în ce privește fîșia de coastă din peninsula Țziulun, ea a fost «arendată» în 1898, pe o perioadă de 99 de ani. Hong Kong-ul are cîteva mari porturi, de intens trafic naval; de asemenea, o puternică industrie (construcții navale, textile, ciment, produse alimentare etc.); este un important centru al pescuitului, al comerțului și al producției cinematografice.

Petric Stuparu, Iași. 1) Noi am scris pe larg despre căile ferate. Pe scurt, istoricul primei locomotive cu aburi e următorul: în anul 1829 (după unele încercări mai puțin reușite făcute de diverși constructori la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea), englezul George Stephenson a construit locomotiva cu aburi căreia i-a pus numele «Racheta» și care a circulat pe linia Manchester-Liverpool. Locomotiva dispunea de o forță de 12 CP și dezvoltă o viteză de 22 km/oră. 2) Castravetele este, de la natură, un fruct cu gust amar. În stare sălbatică el are totdeauna acest gust. Prin selecționări îndelungate, omul a reușit să ajungă la soiuri ameliorate, care nu mai au amăreala de care vorbiți. Însă, chiar printre plantele cultivate mai apare — uneori mai frecvent — acest caracter atavic; mult mai rar însă la castraveții de seră decît la cei de grădină. Gustul amar este produs de unele substanțe chimice pe care planta le sintetizează în fruct — la fel cum alte plante sintetizează substanțe cu gust dulce sau acru, cu o aromă sau altă etc. 3) Despre sirenele din mitologia antică am mai scris: sînt niște ființe imaginare, jumătate femei, jumătate pești, despre care cei vechi creaseră legenda că-i atrăgeau pe marinari prin cîntecele lor, în locuri expuse furtunilor și ciocnirilor cu stîncile. Imaginația anticilor a creat și alte ficțiuni de acest fel (de exemplu centaurii, piasmuri mitologice — jumătate oameni, jumătate cai). 4) Unele teorii mai vechi susțineau că, într-adevăr, cu timpul, părul de pe corpul omului va dispărea. Se pare însă că lucrurile nu se vor petrece așa, deoarece știința se va împotrivi dispariției totale a acestei podoabe a omului. 5) Ce se va întîmpla cu Pămîntul dacă Soarele, într-un viitor îndepărtat, își va pierde forța și se va stinge? Se va transforma, desigur, într-un sloi de gheață. Dar nu aveți nici o grijă: lucrul acesta se va petrece peste foarte multe miliarde de ani. Pînă atunci omul va fi devenit atît de puternic, încît crearea unor sori artificiali sau mutarea pe altă planetă, din alt sistem solar, nu va constitui nici o greutate. 6) Nu am mai aflat nimic despre tîrîmărușul bătrîn american care a încercat acum doi ani să traverseze Pacificul pe o plută. Probabil că nu a mai repetat încercarea.

V. SILVIAN

DIN ISTORICUL OINEI

Începuturile oinei — străvechi sport românesc — se pierd în negura anilor. Primele mărturii datează de acum câteva secole. După cum subliniază cercetătorii jocul a apărut în mediul sătesc, fiind născocit de niște ciobani care își petreceau astfel timpul în singurătatea pășunilor. Unii cercetători notează că oina ar fi fost, la origine, un joc care semnifică alungarea lupilor care atacau stinele.

De altfel și astăzi în unele părți ale țării oina este cunoscută și sub numele vechi de «baciul» sau «lupii și baciul». În ținuturile Blajului circula denumiri ca «matca-mare», «hîlca», «lupta-lungă» sau «baciul». Prin împrejurimile Sibului i se spune și azi «fuga», pe la Dej, «hopăciul», prin Suceava «apucă», iar în Muncenia i s-a spus multă vreme «hoina» și, apoi, oina.

Jocul de oină, practicat în mod organizat, este strins legat de numele cunoscutului om de știință Spiru Haret. Acesta, într-una din inspecțiile sale în țară, pe cînd era ministru, a văzut într-un sat de munte acest joc și i-a plăcut. Întors în București, Haret a invitat mai mulți profesori de gimnastică spre a discuta cu ei problema introducerii oinei în școli. Cu redactarea regulamentului a fost însărcinat maestrul de gimnastică de pe atunci, Radu S. Corbu, de la liceul «Nicolae Bălcescu» din Brăila.

Și astfel în 1894 — acum 72 de ani — au început să aibă loc întreceri de oină, potrivit unui regulament. În anul 1897 s-a ținut în grădina Cișmigiu primul campionat al Capitalei, la care au participat echipe alcătuite din elevi ai claselor superioare de la Sf. Sava, Gh. Lazăr, Gh. Simca etc. Doi ani mai târziu, ca urmare a dezvoltării ce o luase acest sport, s-a desfășurat primul campionat național.

Disputa a avut loc pe terenul de sport de la șosea (astăzi Stadionul tineretului). Au concurat echipele a 18 licee din țară. Apoi campionatele s-au ținut lași, Buzău, Tîrgoviște, Craiova, Cluj, Pitești etc...

Bucureștenii mai vîrstnici își pot aminti cu plăcere de «epoca de aur» a oinei (1921-1928). La fiecare sfîrșit de an școlar zile în șir mii de spectatori asistau la oșionantele întreceri ale campionatului anual ce avea loc pe terenul de la șosea (cunoscut pe atunci sub numele de «Federație»), în «Expoziție» (Parcul Libertății) sau pe terenul de lângă Universitate (unde a funcționat pînă în urmă cu cîțiva ani Circul de stat).

Începînd cu anul 1930 oina își pierde treptat din marea ei popularitate datorită indifferenței organelor conducătoare sportive care nu aveau timp decît pentru sporturile cu serioase beneficii pentru organizatori.

În anii noștri și acestei discipline sportive i s-au deschis orizonturi noi. Astăzi străvechiul sport național cunoaște o continuă dezvoltare, fiind îndrăgit și practicat de tineret.

Emil IENEC

dezlegarea jocului „NAUTICĂ” apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) VAS — CONSTANTA. 2) ASTROLAB — TARM. 3) STRAMOS — TULAI. 4) TRADA — COR — TUR. 5) AO — ANCORAT — LA. 6) NORD — CATINEL. 7) TAS — AVI — ATAR. 8) RUTINATA — ADES. 9) ATENTI — USNA — T. 10) TINA — TURCI — SI. 11) A — IRIAN — OCEAN. 12) RB — IT — DEBARCA. 13) EAC — ABURI — EA. 14) CAM — RIN — BS — C. 15) S — RAMA — APA — LO. 16) AMARATA — ARTUR. 17) LOVITURA — CANA. 18) ATENA — COCA — TB. 19) TOLA — TALAZURI. 20) ARARAT — IZ — FEE.

CÎMPULUNG-MUSCEL ^{*)}

Cîmpulung-Muscel este unul dintre cele mai vechi orașe ale Țării Românești; s-a născut chiar anterior întemeierii statului muntean (1330).

Documentar, numele său latinesc de *Longus-Campus* apare ca atare într-o inscripție pe piatra de mormînt a comitelui Laurențiu, mort aici în 1330.

Orașul a luat ființă în secolul al XIII-lea, pe vechea vatră a unui sat.

Cercetările arheologice din ultimii ani au scos la lumină, în apropierea Cîmpulungului, vechi așezări dacice, ca cea de la Cetățeni — Dîmbovița (sec. III — I.e.n.), și romane, ca de pildă castrul de la Jidava — Pescăreasa, datînd din anul 200 e.n.

Epoca de înflorire a Cîmpulungului începe după victoria de la Posada, cînd Basarab I își stabilește capitala aici (1330). Doi ani mai târziu el moare la Cîmpulung, unde probabil a și fost înmormîntat. În 1369 Vlaicu Vodă mută capitala înapoi la Curtea de Argeș. Deși încetează de a mai fi reședință domnească, Cîmpulungul continuă totuși a rămîne și în secolul al XV-lea un centru meșteșugăresc și comercial înfloritor, fiind pomenit într-un document rămas de la Laiotă Basarab (1475) drept unul dintre cele trei orașe mari ale Țării Românești (alături de Tîrgoviște și Tîrgșor).

Perioada aceasta de înflorire durează cam pînă în jurul anului 1521, an în care judele (primarul) cîmpulungean Neacșu trimite brașovenilor vestita sa scrisoare (primul document scris în limba românească ce ni s-a păstrat) în care-i informează cu privire la pregătirile de război ale turtilor.

După o perioadă de stagnare Cîmpulungul va cunoaște, pe la mijlocul secolului al XVII-lea, sub Matei Basarab și Antonia Vodă din Popești o nouă înflorire, situîndu-se printre centrele economice și culturale ale sud-estului european. Între 1635 și 1650 funcționează aici o vestită tipografie în care au fost imprimate numeroase cărți. Hîrtia necesară acestei tipografii era fabricată într-o «moară făcătoare de hîrtie» locală. Este cea mai veche manufactură de acest gen din Țara Românească despre care s-au păstrat mărturiile.

În 1669 Antonie Vodă înființează la Cîmpulung prima școală publică destinată «luminării atît copiilor celor bogați

- Centru raional.
- Coordonate geografice: 45° 18' latitudine nordică și 25° 7' longitudine estică.
- Numărul locuitorilor: 23 055 (la 1 iulie 1964).
- Altitudine: 610 m.

ciț și celor săraci».

În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea cîmpulungenii, în frunte cu judele lor Andreias, duc o luptă dîrză împotriva domniilor Gheorghe Duca (1674) și Șerban Cantacuzino (1688) pentru respectarea vechilor lor privilegii juridiciale, administrative și de vamă.

În epoca fanarioasă, țările noastre devenind teatru de lupte turco-ruse și turco-austriece, Cîmpulungul are și el mult de suferit; așa, de pildă, în 1737 orașul a fost devastat și ars. De atunci începe declinul său economic și cultural. Bărăția și mănăstirea Negru Vodă au fost în parte distruse, iar ani de zile la Cîmpulung nu se mai putea ține nici străvechiul bîlci de Sf. Ilie, bîlci care sub Brîncoveanu intrunea pînă la 30 000 de oameni, venind să participe la acest tîrg negustori din Transilvania și din toate țările Peninsulei Balcanice.

Situația economică grea a acestui oraș cu veche faimă istorică se menține în întreaga perioadă a orînduirii capitaliste. Abia în anii socialismului viața economică și culturală a vechiului oraș se înviorază.

Și activitatea culturală este acum mai vie. Ea se desfășoară în cadrul casei raionale de cultură. La Cîmpulung funcționează azi trei licee, fiecare cu peste o mie de elevi, în timp ce înainte existau doar o școală normală și un liceu, care împreună aveau abia cîteva sute de elevi.

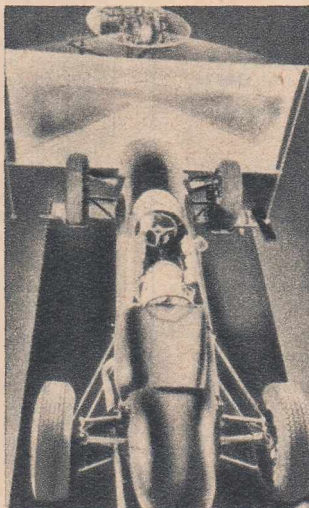
Blocurile construite în ultimii ani au rezolvat în bună măsură problema locuințelor, modernizînd în același timp aspectul edilitar. Ceea ce rămîne însă ca o necesitate stringentă pentru Cîmpulung este construirea unui nou cinematograful și a unei săli de teatru.

I. HURDUBEȚIU
profesor de istorie la liceul
«Dinicu Golescu», Cîmpulung

^{*)} Istoricul orașului Cîmpulung-Muscel ne-a fost cerut de cîntărețul Dinu Zamfirescu din București, str. Dumbrava Roșie nr. 22

carnet automobilistic

STIMULATOR DE REFLEXE

La ultimul salon de automobile de curse organizat la Olympia (Anglia) a fost prezentat un dispozitiv care are drept scop să formeze și să educe reflexele fundamentale necesare unui bun automobilist.

Dispozitivul se compune dintr-o carcasă de automobil de un tip și model oarecare, cu toate accesoriile necesare: volan, pedale de frînă și ambreiaj, accelerator, schimbător de viteze, semnalizatoare, manete și butoane pentru faruri etc., etc. În fața aparatului se află un ecran translucent pe care se perindă imaginile obișnuite ale peisajului urban sau rural în lungul unei artere de circulație. Viteza de derulare a diferitelor filme proiectate din spatele ecranului este comandată de însuși experimentatorul dispozitivului, în funcție de viteza pe care o dă vehiculului prin accelerare și care

este înregistrată pe un vitezometru obișnuit. Întreg dispozitivul este cuplat cu benzi sonore care redau zgomotul motorului în funcție de viteză, precum și toate celelalte senzații auditive caracteristice.

Sincronizarea perfectă între comenzi, sonorizare și viteza de proiectare a imaginilor creează o perfectă ambianță automobilistică. Mișcările volanului, acționarea frinei și a schimbătorului de viteze sînt semnalizate, în caz de eroare gravă, prin semnale luminoase.

Mai multe școli de șoferi profesioniști și amatori din Anglia utilizează deja noul sistem. Înainte de a face probele de circulație pe stradă, viitorii conducători se deprind cu circulația «de cameră», care le formează reflexele.

Ing. V. IOANID

iași: o nouă grădină botanică

Îașul are o nouă grădină botanică. Ea se întinde dincolo de Copou, pe o suprafață de 30 hectare și funcționează sub auspiciile Universității «Alexandru Ioan Cuza». În afară de faptul că va îndeplini importante sarcini didactico-științifice, noua grădină botanică va constitui și un loc de atracție pentru public, precum și o sursă permanentă de material săditor.

Îașul a avut și în trecut grădini botanice. Prima a existat încă în 1856 — cea din str. Florilor. Au urmat alte patru, ultima fiind înființată în 1920 și a supraviețuit pînă la crearea actualei grădini botanice, incomparabil mai întinsă și mai dotată decît cele din trecut.

Lucrările pentru amenajarea noii grădini botanice au început cu patru ani în urmă. S-au construit sere pe o suprafață de 3 000 m p., precum și pavilioanele științifico-administrative (inaugurarea lor a avut loc la începutul verii; s-a realizat defrișarea și pregătirea terenului și s-a întocmit harta topografică). De asemenea, s-a trecut la organizarea secției sistematice pe cele mai noi concepții filogenetice.

Noua grădină botanică efectuează încă de pe acum schimb de materiale cu 700 instituții similare din țară și străinătate, editînd un catalog de semințe și sporii. Pentru viitor se preconizează redactarea unui ghid al grădini botanice Iași și a «Analelor grădini botanice Iași».

F. URSEANU

la drum în retezat

Munții Retezatului oferă patru puncte de plecare spre masiv: Ohaba de Sub Piatră și Băești, comuna Pui, prin Cîmpul lui Neag, și ruta Sarmizegetusa-Clopotiva-Cabana Gura Zlata.

Pentru cei care doresc să ajungă sus, pe Retezat, le indicăm două itinerare mai accesibile. Astfel, comuna Pui (stație de cale ferată pe ruta Petroșani-Simeria) este punctul de plecare pentru itinerarele ce pătrund în Retezat, trecînd pe la cabana Baleia. Între comuna Pui și cabana Baleia (1 410 m), prin satul Hobița, distanța pe șosea este de 23 km (5 ore durată).

Comuna Sarmizegetusa este deservită de o stație de cale ferată pe ruta Subcetate-Caransebes. Turisții care poposesc în Sarmizegetusa pot vizita ruinele vechii cetăți Ulpia Traiana, solid document în marmură și piatră al trecutului nostru și care impresionează și astăzi Muzeul de arheologie de aci, ocupînd șapte săli spațioase, a fost recent reorganizat și îmbogățit cu exponate referitoare la viața locuitorilor în antichitate și la construcțiile celebre ale orașului, ca Forul, Palatul Augustinilor, Amfiteatrul etc.

De la Sarmizegetusa la Clopotiva se merge pe o potecă marcată cale de 3 km. De aci (comuna Clopotiva), pe valea Rîului Mare, se poate ajunge la cabanele Gura Zlata și Gura Apei (distanță de 18 km pe șosea pînă la Gura Zlata), de unde turiștii își aleg creștele preferate...

După ce părăsești luncile inverzite din împrejurimile comunei Pui sau ale comunei Sarmizegetusa și străbați căile larg deschise de-a lungul apelor, spre Rîul Mare în sus, natura îți prezintă în toată splendoarea sa imensul masiv de granit. El se întinde pe o suprafață uriașă și are mai multe vîrfuri, grupate în jurul celui mai înalt — Peleaga (2 509 metri), cu vâi străbătute de piraie care au în partea lor superioară căldări de

formație glaciară, unice prin frumusețea lor.

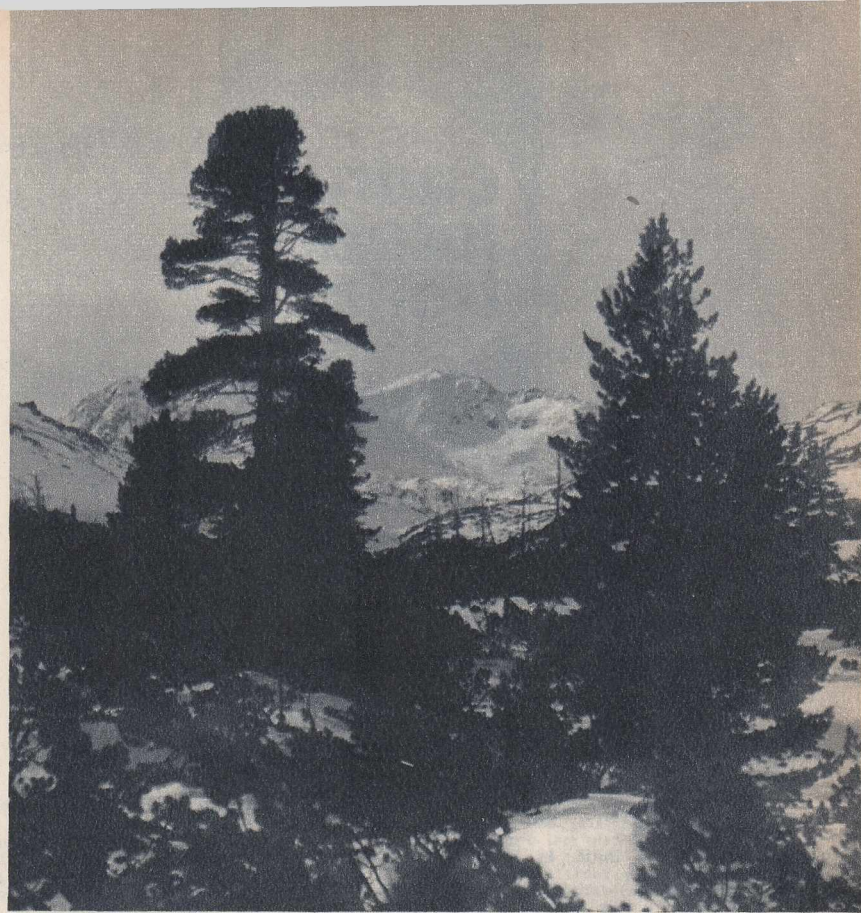
Urcușul spre culmi oferă turistului imaginea bogăției forestiere. Străbătînd pădurile de fag și gorun cu frunzișul verde, trecînd pe sub bolta încunecată a molizilor, pătrunzi apoi în golul alpin. De aici începe împărăția de piatră a Retezatului. Spre înălțimi se întîlnesc lespezi care îmbracă culmea ca niște solzi uriași.

De la Păpușa, spre Retezat, trecînd peste Peleaga și Bucura, masivul oferă priveliști de neuitat. Ghețari din vremuri străvechi și-au lăsat urmele din plin: căldări uriașe cu ape de cristal — lacurile Galeș, Bucura, Zănoaga, Gemele, Ana, Lia și altele. Din ele pornesc agale, în jos, piraie culesse pe de o parte de Jiu, pe de altă parte de riul Bărbat și cele mai multe de Riul Mare.

În acest masiv s-a dezvoltat și s-a păstrat o faună și o floră bogate, în parte neîntîlnite în alte regiuni. Pe culmile stîncoase întîlnim capra neagră și ursul carpatin. Prin văi întunecoase și-au făcut culcuș mistreții, iar râsul și pisica sălbatică se strecoară agile în căutarea prăzii. Acvilele planează lin deasupra înălțimilor, în timp ce pe stîncile sure cuibărește (din păcate din ce în ce mai rar) zăganul, cel mai mare și mai puternic vultur din Carpați și Alpi. Apele rîurilor sînt bogate în păstrăvi. Peste 60 de specii de plante formează flora masivului. Unele dintre ele nu se mai întîlnesc nicăieri, cum e, de pildă, zimbrul (Pinus cembra). Afinul și merisorul întind covoare moi și dese, ghințura ridică corole albastre alături de florile roșii ale vârtejului de munte. Mai sus, pe pereții de stîncă, floarea de colț își desface petalele pufoase.

În special toamna, apare coloritul galben-roșu al florilor de sclipeți și al garofițelor de munte. Printre stînci crește garofița albă de stîncă, pelinul alb de munte, ochii șoricelului, anghelina.

...În masivul Retezatului, la altitudini

Arborele Pinus cembra.

Fotografie de Nicolae GOLGOTIU

între 1 900 și 2 100 m, există mai mult de 80 de lacuri, iezere și tauri alpine. Lacurile sînt considerate a fi cele mai frumoase și mai mari din Carpați. Lacul Bucura, de exemplu, are o suprafață de peste 100 000 mp. Tăul Cresturii este lacul așezat la cea mai mare înălțime în țara noastră (2 370 m), iar Bilea (Făgăraș) este lacul cu cea mai înaltă cascadă (50 m). Retezatul este renumit și pentru marea circurilor sale glaciare. În acești munți a existat, de asemenea, cel mai mare ghețar din Carpații noștri: ghețarul Lăpușnic, lung de 9 kilometri.

Masivul Retezatului, care se întinde pe mai mult de 80 000 de hectare, își păstrează farmecul îmbietor în orice

anotimp. Iubitorii de turism au la îndemînă cabane și case de recreare bine amenajate ca Baleia, Gura Apei, Gura Zlata, Pietrele, Stîna de Rîu, Buta Mare și Cîmpul lui Neag.

În anii puterii populare, Retezatul a fost transformat într-un vast centru de cercetări științifice. Pentru exemplarele rare ale faunei și florei care au mai rămas s-a constituit Parcul național Retezat ce se întinde pe o suprafață de 10 000 ha, fiind unul dintre cele mai mari din țară. Tot aici există o casă-laborator pentru cercetări biologice și se amenajează o grădină botanică de munte.

Carol BORA

cuvinte încrucișate

COLECTAȚI FIER VECHI!

ORIZONTAL: 1) Strîngerea fierului vechi (pl.) — Drumuri. 2) Hala unde se toarnă metalul. 3) Nici ale tale, nici ale lui — Prelucrarea unui metal cu ajutorul laminorului. 4) Triate — Operație prin care se scot din evidență mijloacele fixe ieșite în uz. 5) Iarbă braziliană — Așchii metalice rezultate din procesul de strunțire a metalelor (sing.) — Întinsă. 6) În carcasă! — Varietate — Acut! — /as. 7) Fiertură de carne cu egume (pl.) — Neroditori. 8) Iubstanță cu gust acru care nroșește hirtia de turnesol — Jnde merge ea merge și mia — A ceea. 9) Colectare de fier vechi — Mic restaurant. 10) A iădăjdui — Forate. 11) Sulfură le fier naturală (pl.) — Locul unde se încarcă și se descarcă nărfurile unui tren. 12) Avana — Culoarea aluminiului masc.) — La presă! — Heliu. 3) Din nou — Funie groasă narinărească — Ploaie la domiliiu. 14) Acut — După ce se zează, sînt date la fiare vechi. 5) Actori de pantomimă — Urtează după fulger. 16) La zero rade — Se obțin în schimb

predării metalelor vechi la depozitele I.C.M. (sing.) — Produs al uzinelor din Govora. 17) Literă grecească — Mașină care produce energie electrică — La difuzor! 18) Neagație — Ca zgomotul produs la descărcarea fierului vechi — Bazin carbonifer în R.F. Germană. 19) Străduță rurală — Resturi industriale, care rezultă și la prelucrarea metalelor. 20) Secție într-o uzină în care se fabrică țevi — Unitate de măsură în trebuințată pentru a evalua aurul într-un aliaj.

VERTICAL: 1) Transportă fierul vechi spre gura furnalului — Produs metalurgic intermediar construit din arseniuri metalice — Un lucru bun de dat la fier vechi. 2) Muncitorul care prelucrează fierul vechi pentru a-l transforma în oțel — Grămăjoară de paie — Sînt colectate și predate depozitelor I.C.M., obținindu-se în schimb lor importante venituri bănești. 3) Pipă — Industria care transformă fierul vechi în oțel — În livadă! 4) Superstiție — Operația de imbinare a două piese cu ajutorul electricității ori al

flăcării oxihidrice și oxiacetilenice (pl.) — Dorința popoarelor iubitoare de pace este să le vadă azvirlite la fier vechi — A se opri. 5) Constantin Niculescu — Fabulist grec — Guturai (reg.) — Usturoi — Tesătură groasă de mătase. 6) Chelner — A diminua volumul deșeurilor metalice feroase cu ajutorul preseii — Sint antrenanți în acțiunea de colectare a fierului vechi (sing.) — Chitanță. 7) Mîncat de rugină — Bloc masiv de metal rezultat din răcirea șarjei în cuptor — Barbu Dinescu — Gen de lampă electronică (pl.). 8) Localitate în țara noastră, în care s-a construit un mare laminor — Fanion — În temă! — Riu în Irlanda. 9) Stînjenel — Fir — Garat — Seci 10) Sistem de cuptor folosit în siderurgie (pl.) — Drugi de metal — La înălțime — Stă pe cal. 11) Produs apicol — Plimbare scurtă — Fiare vechi (sing.). 12) Scopul strîngerii fierului vechi — Important centru siderurgic al țării. 13) Fire — Metal căruia i s-a adăugat o anumită cantitate din alte elemente — «Ceta-tea de foc» — Obicei.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												
18												
19												
20												

cuvinte mai puțin cunoscute: CAA, EDEC, NATA, TAL, NORE.

nu numai zahăr

— corespondență din r. e. u. —

Industria zahărului, ramură importantă a industriei alimentare, este una dintre cele mai vechi și cele mai dezvoltate din Republica Arabă Unită. În 1818 existau deja 14 fabrici de zahăr brut din trestie în guvernămintele Minieh, Assiout și Keneh. În 1881 a fost fondată o societate anonimă pentru producția și rafinarea zahărului („Societatea generală a zahărului și a rafinării din Egipt”) care, în afară de toate fabricile și rafinăriile de zahăr, dispunea și de plantațiile de trestie de zahăr. În 1910, societatea a mai construit o fabrică de zahăr la Kom Ombo, iar în 1949 — o distilărie pentru industrializarea melasei.

Plantațiile de trestie de zahăr sunt centralizate îndeosebi în două regiuni din Egiptul de sus: guvernămintele Keneh și Assuan, în care se află și fabricile Nag Hamadi, Armant, Edfou și Kom Ombo, și în regiunile Minieh și Assiout, unde se află fabrica Korkas.

Trestia de zahăr reprezintă recolta cea mai importantă pentru cultivatorii din Egiptul de sus, deoarece valoarea producției la un fedan (0,42 ha) este aproximativ dublă față de cea a oricărei alte recolte. Iată de ce se acordă o mare atenție dezvoltării acestei industrii, care reprezintă o sursă importantă de venituri pentru stat și, în același timp, pen-

tru plantatorii din guvernămintele Keneh și Assuan.

S-au luat recent măsuri pentru modernizarea și extinderea fabricilor de la Nag Hamadi, Armant, Kom Ombo și Hawamdieh. A fost creată o nouă societate pentru producția zahărului și a celulozei pentru hîrtie, care va construi patru fabrici la Edfou, Kons, Balyana și Dashna. Rezultatul eforturilor depuse în ultimii ani este că, în timp ce în 1952 — anul revoluției — producția de zahăr nu depășea 188 000 tone, ea a crescut în 1962 la 324 000 tone și, conform prevederilor, va atinge în anul 1969 aproximativ 625 000 tone. R.A.U. exportă azi zahăr rafinat, melasă, alcool și bioxid de carbon. Față de 1964, valoarea exportului acestor produse a crescut anul trecut cu 30 la sută.

Partea lemnoasă a trestiei de zahăr, folosită în trecut drept combustibil, va fi de asemenea valorificată, servind la fabricarea de plăci lemnoase aglomerate și celuloză. Trestia de zahăr va deveni deci o materie primă de bază și în industria lemnului, a hîrtiei și a pastei de hîrtie, sector cu atât mai important cu cât R.A.U. este o țară lipsită de păduri.

C. OPRICĂ

acolo unde a fost descoperit radiul

— corespondență din r. s. cehoslovacă —

Cu aproape 70 de ani în urmă, mai precis în 1898, o veste de un interes științific deosebit străbătea lumea. Efectuând cercetări asupra uraniului din minereul de la Jachymov, Marie Sklodowska-Curie descoperise două noi elemente chimice: poloniul și radiul. Descoperirea a marcat o etapă de importanță fundamentală în studierea fenomenului radioactivității.

Regiunea de la poalele Munților Krušné Hory (Munții Metalici), unde se află orașul Jachymov, era cunoscută cu mult înaintea descoperirii Mariei Curie, datorită marilor sale zăcăminte de argint. Spre sfîrșitul secolului XVI, Jachymov devenise, după Praga, al doilea oraș ca mă-

rime din Cehia. În anul 1716, ca urmare a unei intense activități de extragere a argintului, s-a simțit nevoia unei școli de specialitate. Acest lucru s-a concretizat prin înființarea școlii de maiștri mineri, primul centru din lume pentru pregătirea de cadre în acest domeniu.

Ceea ce a dat însă faimă orașului sînt izvoarele sale cu ape radioactive, foarte eficiente în tratamentul unor boli ale aparatului locomotor, al bolilor nervoase, cardiovasculare, precum și în tratamentul unei serii de maladii metabolice.

Despre folosirea lor în scopuri curative se poate vorbi doar din anul 1906, cînd s-a înjghébat nucleul băilor de mai tirziu.

În 1911 a fost construită „Casa băneară de stat”, iar un an mai tirziu a început construcția unui centru de cercetări și tratamente, cunoscut și azi sub numele de „Radiumpalac” (Palatul radiului).

În 1924 este redeschis un izvor descoperit cu ani în urmă și i se dă numele Mariei Curie. În 1950, în urma unei intense activități desfășurate, de data aceasta în condițiile noi ale construirii socialismului, sînt date la iveală alte izvoare, iar în 1960 încep ample lucrări de forare pentru eliberarea a noi izvoare de mare capacitate.

Astăzi, la Jachymov se fac multiple tratamente, printre care băi radioactive, inhalanții de aer radioactiv în așa-numitele „emanatorii”, electroterapie, masaj, gimnastică medicală, regim alimentar special.

Anul acesta, Jachymov sărbătorește 450 de ani de existență, 250 de ani de la înființarea școlii miniere și 60 de ani de activitate ca stațiune băneară. Acum, la a 450-a aniversare, orașul considerat pe drept cuvînt leagăn al științei atomice folosite în scopuri pașnice primește tot mai mulți vizitatori, unii la odihnă și tratament, alții ca simpli turiști. În anii următori Jachymov va cunoaște o dezvoltare și mai mare prin dublarea numărului de locuri pentru cei doritori de a se îngriji sau odihni aici.

A. LIȚĂ

În ultima perioadă au avut loc puternice acțiuni ofensive ale patrioților sud-vietnamezi, provocînd pierderi grele trupelor australiene și americano-saigoneze. În fotografia noastră, două elicoptere, asupra cărora s-a îndreptat tirul unei unități de apărare anticariană a F.N.E., sînt doborîte.

va adera?

Cu toate că găzduiește, la Geneva, Oficiul european al O.N.U., al cărui statut a fost ridicat la rang egal cu sediul O.N.U. din Manhattan-ul newyorkez, Elveția s-a abținut de a solicita intrarea în acest for internațional, invocînd — potrivit versiunii oficiale — experiența tristă a Ligii Națiunilor.

Periodic, controversa privitoare la aderarea sau neaderarea la O.N.U. se reanină, pasionînd opinia publică elvețiană. În octombrie 1956, fostul șef al Departamentului Politic, Wahlen, s-a opus într-o declarație prezentată în Parlament aderării la O.N.U., considerînd că, nefăcînd parte din această organizație, Elveția ar avea avantajul de a acționa nestingherită în diferite probleme internaționale litigioase, în special prin intermediul Crucii Roșii Internaționale. În primăvara acestui an, Guggenheim, considerat consilierul juridic neoficial al autorităților elvețiene, a declarat că Elveția ar putea să devină membră a O.N.U. menținîndu-și statutul de neutralitate, ca un prim pas, observatorului permanent al Elveției acreditat la sediul O.N.U. din New York i s-a adăugat un observator permanent la Oficiul european al O.N.U. de la Geneva.

Eventualitatea ca Elveția să prezinte cererea sa de primire în O.N.U., a fost luată în considerare împreună cu studiarea posibilităților ca unități elvețiene să intre în componența diferitelor forțe armate ale O.N.U., indiferent dacă Elveția va deveni sau nu membră a organizației; pe de altă parte, acestei tentative care prezintă primordia de a subscrie la acțiuni contrare intereselor păcii (cum a fost activitatea forțelor O.N.U. în Congo), opinia publică democratică din Elveția i-a opus cererea ca aderarea la O.N.U. să marcheze o înțărare a poziției de neutralitate a Elveției și o sporire a rolului ei în acțiunile menite să ducă la reglementarea problemelor litigioase. Un efect al acestei revendicări s-a înregistrat atunci cînd — după acci-

dentul avionului american care a „pierdut” armament nuclear la Palomares, în Spania — guvernul elvețian a dat publicității o declarație pentru a atrage atenția asupra interdicției impuse avioanelor străine cu încărcătură nucleară la bord de a străbate spațiul aerian al Elveției.

Controversa privitoare la aderarea la O.N.U. este departe de a fi încheiată, cu toate că în ultimul raport de politică generală al Consiliului federal s-a afirmat doar hotărîrea „de a colabora cu Națiunile Unite într-o manieră din ce în ce mai aprofundată”. Ulterior însă, cu prilejul vizitei ministrului de externe al Austriei la Berna, dezbaterile au fost reluate în presă. Mai mulți comentatori au remarcat că prezența Austriei printre membrii O.N.U. nu aduce nici un fel de prejudicii statutului ei de neutralitate. Faptul că între statutul de neutralitate și apartenența la O.N.U. nu există nici un antagonism apare cu atât mai evident dacă se ține seama că Elveția ca și Austria sînt membre ale unui bloc economic și anume ale Asociației europene a liberului schimb.

În coloanele ziarului „Neue Zürche Zeitung”, care a deschis o anchetă „pentru sau contra aderării” la O.N.U., nu mărul glasurilor potrivit căreia a început să scadă din ce în ce mai vizibil. Încotro înclină balanța oficială, a indicat actualul șef al departamentului politic, Spühler, care a declarat: „Cu cît O.N.U. ce pătă un caracter mai universal, cu atît izolarea noastră devine mai de neînțele. Vrem să ne asociem mai strîns la viața mondială, iar menținerea neutralității nu poate să constituie un obstacol”. Pentru adoptarea unei hotărîri finale, urmează — potrivit relațiilor presei elvețiene — să fie organizat un referendum, așa cum se obișnuiește să se procedeze în viața publică elvețiană ori de cîte ori este vorba de o problemă crucială.

F. ZAHARI

electronică, meteorologie și biblioteconomie

— corespondență din r. f. germană —

Două importante instituții din Republica Federală Germană — avînd ambele misiunea de a aduna și valorifica cît mai rapid un vast material informativ — sînt pe cale de a-și mări randamentul cu ajutorul electronicii.

Biroul central al Oficiului meteorologic din Offenbach (după cele din New York, Moscova, Tokio și New Delhi al cincilea mare centru de știri meteorologice pentru emisfera nordică) a fost înzestrat cu un calculator electronic modern. Capacitatea acestuia va putea însă fi folosită integral abia atunci cînd transmiterea știrilor meteorologice între centrele internaționale va fi efectuată destul de rapid.

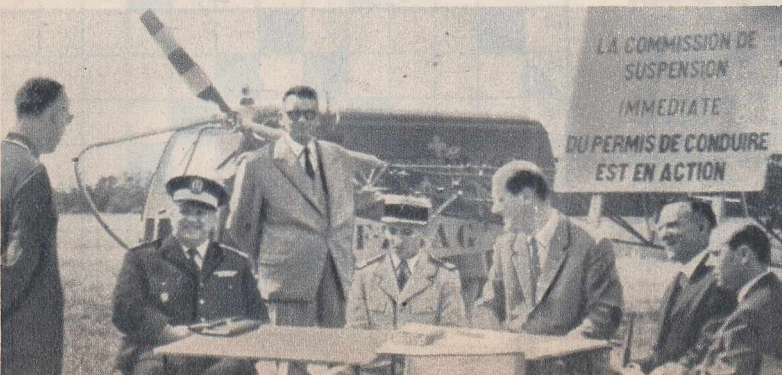
O premisă a și fost creată prin înțelegerea internațională privitoare la un cod cifric pentru știrile ce urmează să fie prelucrate de creierul electronic. O altă premisă va fi — cel puțin în parte — realizată în viitorul apropiat, o dată cu stabilirea unei legături telefonice rapide (8 000 semne pe minut) cu New Yorkul. Cînd vor

exista legături asemănătoare și cu celelalte centre meteorologice, suma de 14 milioane mărci (3,5 milioane dolari), reprezînd costul calculului, va fi amestizată. În numai 30-60 de minute, mașinile va livra analize și pronosticuri ale vren din întreaga emisferă nordică.

Cealaltă instituție vest-germană înzestrată cu o instalație electronică este biblioteca din Frankfurt pe Main, care adună titlurile tuturor articolelor, revistelor, cărților ș.a.m.d. ce apar în limba germană le tipărește sub formă de cataloage. Biblioteca din Frankfurt pe Main este prin bibliotecă națională din lume dispunînd o mașină electronică de prelucrare a cîtor.

Calculatorul a și intrat în acțiune și creează cu mult succes.

Pentru soluționarea problemelor legede funcționarea acestuia, specialiștii electronici au trebuit să dea dovadă multă pricepere, gîndire logică și fantazie. Prima greutate a constituit-o faptul

Cresterea numărului accidentelor de circulație a determinat instituirea în Franța a unor „tribunale rutiere”. Mașini cu poliști în civil opresc pe contravenienții la legile circulației și îi aduc în fața tribunalelor, în a căror competență intră suspendarea permiselor de conducere.

era nevoie de mai mult de 64 de semne, cite poate prelucra o instalație electronică obișnuită. În plus, calculatorul trebuie să prelucreze atât literele mari, cât și pe cele mici. Eforturile nu au fost însă zadarnice. În viitor, cataloagele pe cinci ani vor putea fi tipărite cu opt ani mai devreme decât până acum, iar cele pe șase

luni vor fi livrate în trei luni în loc de un an și jumătate, cât dura înainte. Astfel electronica contribuie și la rapiditatea și eficiența activității bibliotecilor, lărgind tot mai mult sfera folosirii creierelor electronice.

R. GRÄBNER

muzeul vieții Indienilor

Pe Holderlinstrasse nr. 15 din Dresda se află un muzeu unic în felul său în întreaga Europă: muzeul consacrat indienilor din America. Modul în care este organizat, exponatele, mirosul tare al fumului pe care îl degajă focul indian aprins la intrare fac ca vizitatorul care poposește aici să se simtă pentru câteva ore în lumea misterioasă a triburilor de indieni.

Ne aflăm în jurul focului, la fel cum, poate, în urmă de sute de ani se așezau la sfat căpeteniile triburilor pentru a lua hotărâri importante. La aceste focuri se aprindea pipa păcii și tot aici se hotărâa dacă seare de război va fi dezgropată sau nu ...

Pereții sînt acoperiți cu piei de animale. Dintr-un colț stă gata parcă să se repeadă asupra noastră un urs grizzly. Într-o vitrină strălucește pușca legendară a adevăratului Old Shatterland.

Ghidul ne povestește cu lux de amănunte despre gloria și sfârșitul tragic al triburilor de indieni de pe teritoriul american, în special din Statele Unite. Și în timpul acesta gîndurile îmi zboară departe, spre paginile romanțelor lui Karl May, acest neobosit cercetător al vieții indienilor.

Începem vizitarea muzeului. Facem cunoștință cu viața pe care o duceau indienii pe timpul cînd pe continentul ame-

rican nu călcase încă picior de european și ajungem treptat pînă la prezentarea rezervațiilor în care își duc azi viața.

Dintr-o vitrină ne privesc luptătorii indieni în costume de război, purtînd pe frunte benzi late, bogat împodobite cu pene. Rînd pe rînd defilează prin fața noastră, parcă vii, căpetenii și membri ai celor mai diferite triburi. În colțuri sînt așezate totemuri masive, pe măsura credinței indienilor, iar în vitrine sînt expuse lănci și săgeți, cusături și haine, obiecte din piele și lemn, meșteșugite de minile iscusitelor și talentaților băștinași.

O bună parte din muzeu este rezervată luptei populației indiene pentru libertate. Îi recunoști printre căpeteniile indiene pe marele Sitting Bull, cel care a luptat cu vitejia împotriva detașamentelor americane. Precum se știe, în cele din urmă, neputînd rezista considerabilei superiorități a dușmanului, atît în ce privește numărul cît și armamentul, el a fost nevoit să se refugieze, împreună cu tribul său, în Canada.

Călătoria noastră în lumea indienilor se apropie de sfîrșit. Ajuns din nou în fața focului de la intrare, părăsești muzeul cu imaginea vie a trecutului glorios al indienilor, cu o adîncă amărăciune pentru starea în care se găsesc azi.

Nicolae NICOARĂ

șosea periculoasă...

În regiunea de nord-est a Thailandei — unde condițiile de viață ale populației sînt cele pe care le poate oferi un venit anual mediu pe cap de locuitor de 30 de dolari — s-a realizat o construcție care, potrivit propagandei oficiale, este merită să contribuie la „renașterea economică” a ținutului. Este vorba de prelungirea unei mari șosele de la Korat la Jong-Kai (pe malul fluviului Mekong), care a costat multe milioane de dolari. Nu se cunoaște pînă acum ce contribuție re șoseaua aceasta la dezvoltarea economică a nord-estului thailandez, dar se știe că drumul a fost construit cu „ajutor” financiar nord-american, de specialiști militari din Statele Unite. Iar în Asia de sud-est militarii americani au misiuni al căror caracter este binecunoscut. Răzoiul dus de S.U.A. în Vietnam, ca și operațiile militare împotriva forțelor patriotice din Laos — obiective principale ale prezenței nord-americane în Asia de sud-est — au în Thailanda o puternică bază strategică. Din planurile de întărire a acestei baze face parte și șoseaua amintită. Într-un articol semnat de Peter Larsen pe revista *Le Monde Diplomatique* se reunește explicația după care șoseaua ar servi ridicării economice a regiunii din

nord-estul Thailandei. „Ea (șoseaua — n.n.) corespunde unor imperative strategice. Ajungînd pînă în dreptul orașului Vientiane, ea permite — în mai puțin de 10 ore — aducerea unor întăriri (militare — n.n.) în capitala Laosului... Acesta este și scopul altor drumuri actualmente în construcție — unele deja terminate — care fac legătura, ca din întâmplare, cu orașe ca Pakse, Takhet și Savannakhet, localități controlate de dreapta laoțiană. Toate aceste drumuri leagă — sau vor lega curînd între ele — bazele americane din Korat, din Udorn și din Nakhon-Phanom, situate în nord-est, de unde pleacă avioanele de vînătoare care bombardează regiunile din Laos controlate de Pathet-Lao și nord-estul Vietnamului de nord”. Aceste acțiuni militare aeriene ale S.U.A. sînt într-un totul aprobate de regimul de dictatură militară de la Bangkok, care a acaparat puterea în 1958, tocmai atunci cînd S.U.A. anunțau fățiș planurile lor de intervenție în Vietnam. Această „coincidență” explică și alte „coincidențe” ulterioare. În ultimul timp, ele au sporit considerabil. Spre sfîrșitul anului 1965, cînd guvernul american hotărîa noi măsuri pentru „escaladarea” agresiunii împotriva poporului vietnamez, guvernul de

La 31 august a plecat la Atena președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, însoțit de ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, pentru a face, la invitația primului ministru al Regatului Greciei, o vizită oficială în această țară.

În fotografie: la sosirea pe aeroportul Helenicon din Atena tovarășul Ion Gheorghe Maurer a fost întâmpinat de primul ministru al Greciei, Stefanos Stefanopoulos.

la Bangkok afirma „necesitatea” de lărgire a „colaborării” dintre Thailanda și S.U.A. În decembrie 1965 au avut loc convorbiri oficiale americano-thailandeze, după care a apărut, aproape imediat, și caracterul „necesității” invocafe: la 19 ianuarie a.c., guvernul thailandez a decretat dublarea duratei serviciului militar. „Lărgirea colaborării cu S.U.A. s-a manifestat, printre altele, și prin preluarea de către ofițeri americani a operațiilor de reprimare a forțelor patriotice thailandeze. Și pentru ca ofițerii din S.U.A. să poată ac-

ționa în voie — pe toate planurile misiunii lor — „grupul de asistență militară” nord-american a fost transformat în serviciu (subl. ns.) de asistență militară”.

Toate aceste măsuri sînt prezentate de oficialitățile thailandeze drept „ajutor” în „interesul” țării. Dar prezența militarilor americani în Thailanda este îndreptată împotriva intereselor reale ale poporului din această țară, împotriva păcii și securității în sud-estul asiatic.

Eugen POP

vinătoarea de tezaur

Nu cu prea mulți ani în urmă, săpăturile arheologice constituiau o muncă incertă, grea și mai ales de lungă durată. Nu rare au fost cazurile cînd cercetările au dat rezultate abia după o generație. Azi, în epoca uluitorului progres al tuturor științelor, arheologia are la îndemînă mijloace tehnice sigure. Prospecțiunea din avion, sondele stratigrafice, microscopul electronic și alte tehnici savante au redus considerabil munca celor care caută civilizațiile de mult apuse. Iată de ce au fost suficiente doar cîteva sezoane pentru ca în Anatolia (Turcia) să se reconstituie o civilizație comparabilă în importanță și bogăție cu cea din triunghiul mesopotamian. Dar, datorită unei enorme publicități care se face în unele țări descoperirilor arheologice, se pare că trăim — remarcă specialiștii cu amărăciune — un nou snobism, cel al antichităților. Căci azi, spun aceștia, este la modă să se etaleze în case obiecte etrusce sau precolumbiene, bronzuri sau vase din diverse epoci. Și astfel asistăm la înflorirea comerțului particular de piese arheologice și la apariția unor arheologi amatori în goană după tezaur.

Se știe că municipalitatea Romei a renunțat la construcția unui metrou, pentru a nu se periclită vestigiile ascunse de pămîntul pe care este ridicat orașul. Nu este de mirare că /tocmai aici s-a născut una dintre cele mai ciudate meserii, aceea de spion de antichități. Acesta îi informează în тайн pe cei interesați asupra descoperirilor ce s-au făcut pe cutare sau cutare șantier. Căci de obicei antreprenorii de lucrări publice sînt descoperirile din acest domeniu în cel mai strict secret, cele mai importante dintre ele avînd drept consecință suspendarea sau amînarea pentru multă vreme a lucrărilor. După unele statistici oficiale, în Italia 80 la sută din săpăturile arheologice se fac de către „arheologi” clandestini și nu rareori vînătorii de tezaur jefuiesc mormintele etrusce sau romane, în goană după obiecte de preț. Aceștia nu sînt decît tîlhari împotriva cărora poate ac-

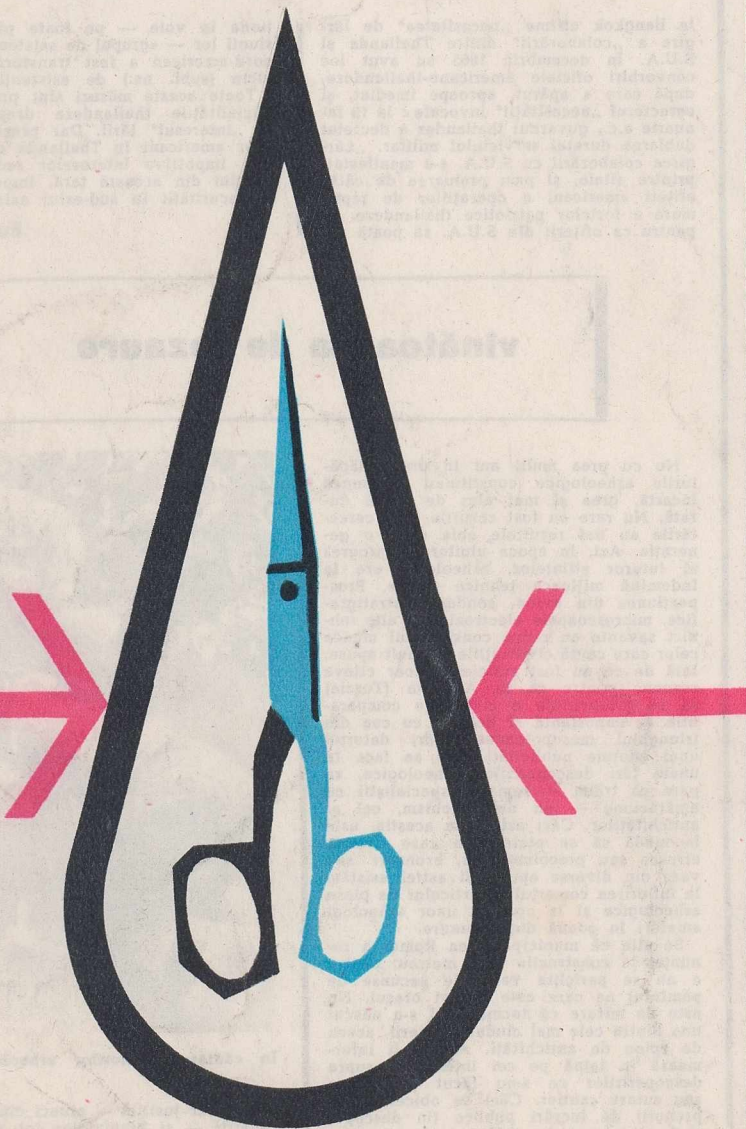
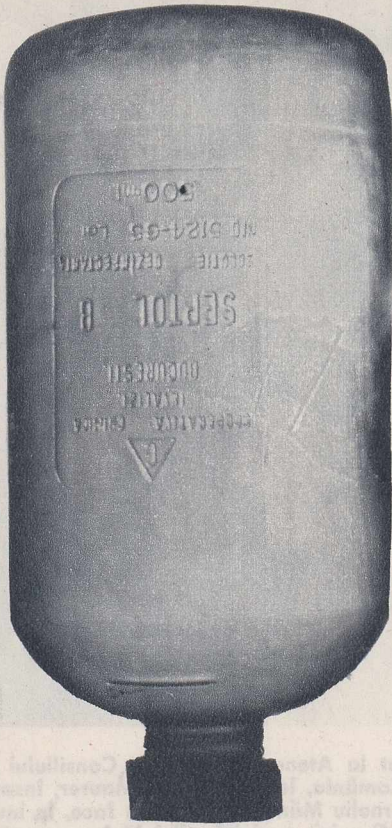
În căutarea comorilor arheologice.

ționa doar justiția — atunci cînd sînt descoperiți — și bineînțeles tot atît de necesari sînt, după părerea savanților, și neastîmpărații arheologi amatori, plini de bune intenții eticodată, dar nelernați cu cunoștințele necesare și răbdarea adevăratului cercetător. Aceștia distrug involuntar urme prețioase, culeg părți dintr-un ansamblu care mai stă ascuns sub straturile de pămînt.

I. CORIBAN

Moscova. La Casa prieteniei popoarelor a avut loc recent deschiderea expoziției de fotografii intitulată „Construirea socialismului în România”. În fotografie, vizitatori în sălile expoziției.

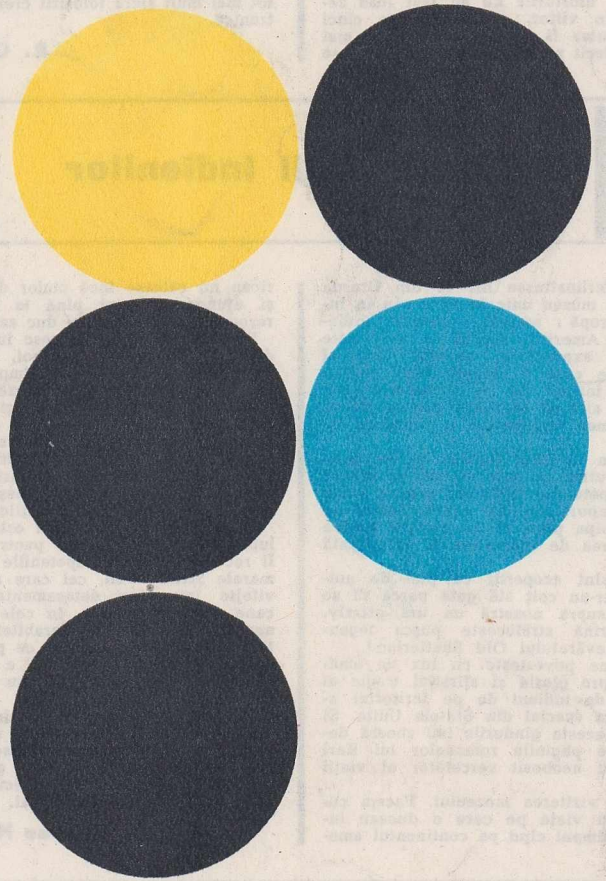

S E P T O L

solutie dezinfectantă folosită în unitățile de frizerie, ma-

OPERATIVA «CHIMICA» DIN BUCURESTI, CALEA ȘERBAN VODĂ 22-24, TELEFON 23.40.67, 23.79.15, PRODUCE ȘI LIVREAZĂ IMEDIAT:

V I T R O

lichid
pentru
curățat
geamuri,
cristale,
oglinzi etc.

